

PROGRAM ROZVOJE MĚSTA RALSKO

Objednatel: Město Ralsko

Zhotovitel: SAUL, s.r.o. Liberec v rámci zpracování Územního plánu města Ralsko

Pověřený zhotovitel: ARR – Agentura regionálního rozvoje, spol. s r.o., Liberec

Řešitel zakázky: RNDr. Zdeněk Kadlas
RNDr. Robert Rölč, Ph.D.

Spolupráce: Ing. arch. Jiří Plašil (SAUL)
Ing. Oldřich Lubojacký (SAUL)
autorský kolektiv zpracovatelů ÚP Ralsko
členové Pracovní skupiny pro zpracování Programu rozvoje
města Ralsko

2011

Obsah:

Obsah:	2
ANALYTICKÁ ČÁST	4
Profil města	4
1.1. Úvod	4
1.1.1. Krátce z historie	4
1.2. Všeobecná geografická charakteristika	5
1.2.1. Poloha	5
1.2.2. Administrativní členění	5
1.2.3. Využití území (land use)	6
1.2.4. Přírodní podmínky, životní prostředí	6
1.3. Postavení města Ralsko ve struktuře osídlení Libereckého kraje	8
1.3.1. Postavení města Ralsko ve struktuře osídlení	8
1.3.2. Rozvojové předpoklady	10
1.4. Obyvatelstvo	10
1.4.1. Základní údaje o obyvatelstvu města	10
1.4.2. Pohyb obyvatelstva	12
1.4.3. Struktura obyvatelstva podle věku, vzdělání a ekonomické aktivity	12
1.4.4. Vyjíždka (dojíždka) za prací a do škol	14
1.5. Trh práce	15
1.6. Místní ekonomika	15
1.6.1. Struktura místní ekonomiky	16
1.6.2. Investiční potenciál města	16
1.6.3. Rozpočet města	17
1.7. Domácnosti a bydlení	18
1.7.1. Domácnosti	18
1.7.2. Bydlení	18
1.8. Technická infrastruktura	22
1.8.1. Voda	22
1.8.2. Kanalizace	23
1.8.3. Elektrická energie	24
1.8.4. Plyn a vytápění	24
1.8.5. Telekomunikace a radiokomunikace	24
1.9. Doprava	25
1.9.1. Základní silniční síť	25
1.9.2. Městské komunikace	27
1.9.3. Veřejná doprava, dopravní obslužnost	27
1.9.4. Letecká doprava	29
1.9.5. Cyklistická a pěší doprava	29
1.10. Občanská vybavenost, služby	29
1.10.1. Školství	29
1.10.2. Kultura, památky	29
1.10.3. Sport a tělovýchova	31
1.10.4. Zdravotnictví	31

1.10.5.	Sociální péče	32
1.10.6.	Ostatní služby	32
1.11.	Cestovní ruch	33
1.11.1.	Historie a současnost cestovního ruchu, turistické zajímavosti	33
1.11.2.	Ubytování, stravování, služby	34
1.12.	Bezpečnost	34
1.12.1.	Celková charakteristika území z hlediska bezpečnosti, analýza rizik	34
1.12.2.	Přehled nejvýznamnějších objektů a zařízení z oblasti bezpečnosti	35
1.12.3.	Působnost složek policie a požární ochrany	36
2.	Problémová a SWOT analýza	37
2.1.	SWOT analýza	37
2.1.1.	Celková SWOT	37
2.1.2.	SWOT Boreček	38
2.1.3.	SWOT Horní Krupá	39
2.1.4.	SWOT Hradčany - obec	39
2.1.5.	SWOT Hradčany – sídliště Ploužnice	40
2.1.6.	SWOT Hvězdov	40
2.1.7.	SWOT Jabloneček	41
2.1.8.	SWOT Kuřivody	41
2.1.9.	SWOT Náhlov	42
2.1.10.	SWOT Ploužnice (mimo sídliště)	42
2.1.11.	SWOT Svěbořice	43
2.2.	Problémová analýza	43
NÁVRH DLOUHODOBÉ STRATEGIE		46
3.	Vize města	46
4.	Globální cíl, specifické cíle a opatření	46
4.1.	Globální cíl	46
4.2.	Prioritní oblasti, specifické cíle a opatření	46
4.3.	Specifikace opatření a aktivit	48
4.3.1.	A – Životní prostředí	48
4.3.2.	B – Posílení integrity obce	51
4.3.3.	C – Rozvoj ekonomického potenciálu obce	52
4.3.4.	D – Rozvoj cestovního ruchu	54
4.3.5.	E – Rozvoj infrastruktury (dopravní, technická, sociální)	56
4.3.6.	F – Rozvoj lidských zdrojů	58
5.	Implementace, monitoring a aktualizace	60
6.	Příloha č.1 - Prameny	61
7.	Příloha č.2 – Vyhodnocení ankety (dotazníků)	62
7.1.	Dotazník ke zpracování Územního plánu a Programu rozvoje města	62
7.2.	Vyhodnocení ankety celkové a podle jednotlivých sídel	62

ANALYTICKÁ ČÁST

Profil města

1.1. Úvod

Město Ralsko je v českých podmínkách naprosto atypickým sídelním útvarem. Obec vznikla zrušením bývalého Vojenského újezdu Ralsko v roce 1992, statut města získala v roce 2006. Armádní aktivity po 2. světové válce (od roku 1947) poznamenaly zásadním způsobem tvář obce. Původní německé osídlení zaniklo a území začala využívat nejprve Československá armáda, od okupace v r. 1968 pak Sovětská armáda. Po odsunu sovětských vojsk (v roce 1991) a zrušení výcvikového prostoru se do obce znovu vrátil život a dnes hledá svou novou tvář. Spektrum názorů na směřování obce do budoucna je velmi široké a je třeba mu dát nějakou jednotící linii. Proto bylo přijato rozhodnutí společně s přípravou nového územního plánu zpracovat i novou dlouhodobou rozvojovou strategii – Program rozvoje města Ralsko.

1.1.1. Krátce z historie

První zmínky o osídlení území dnešního města jsou z druhé poloviny 13. století. Místní část Kuřívody byla založena v roce 1264 Přemyslem Otakarem II. jako královské město na území bezděžského panství. První písemná zmínka o tomto městě je z roku 1279 a bylo majetkem Hertvíka z Kravař. Původně se město nazývalo Freistadt, název Kuřívody se používá od 15. století. Město trpělo nedostatkem vody a tato skutečnost brzdila jeho vývoj. Ve městě byla tvrz, jež byla v pozdějších letech přestavěna na renesanční zámek.

Do první poloviny 20. století bylo území dnešní obce obydleno převážně obyvatelstvem německé národnosti. V dnešním řídko osídleném území se nacházelo více než 20 obcí či sídel: Černá Novina (Schwarzwald), Holičky (Hultschken), Hvězdov (Höflitz), Jablonec, Jabloneček (Gablonz), Horní Krupá (Ober Krupai), Křída (Kridai), Kuřívody (Hühnerwasser), Náhlov (Nahlau), Okna (Woken), Olšina (Wolschen), Polohlavy (Halbehaupt), Plouznice (Plauschnitz), Proseč (Proschwitz), Svěbořice (Schwabitz), Židlov (Schiedel), Hradčany (Kummer), Jezová (Jezowai), Vrchbělá, Boreček (Haidedörfel), Chlum (Chlum), Dolní Novina (Böhm. Neuland) a Prosíčka (Prositschka). Počet obyvatel se od prvního dochovaného sčítání lidu v roce 1869 až do 2. světové války pohyboval mezi 8 – 6 tisíci obyvateli a soustavně mírně klesá. Ještě v roce 1930 žilo na území dnešní obce 5767 obyvatel. Konec války s sebou přinesl odsun říšských a sudetských Němců z oblasti a osídlování novými obyvateli.

Koncem roku 1946 (30. října) rozhodla vláda o zřízení Vojenského tábora Bezděz, později přejmenovaného na „Vojenský újezd Ralsko“. Na počátku roku 1947 byla oblast vyklizena a obyvatelé vysídleni. Některé vesnice byly srovnány se zemí, jiné využity pro potřeby armády. (V r. 1950 žilo na území dnešní obce již jen 3264 obyvatel a k datu sčítání 1991 pouze 524 obyvatel, převážně zaměstnanců armády a vojenských lesů). Československá armáda v prostoru postavila různá zařízení pro výcvik vojsk: tankodromy, hluboké brody a tankové střelnice Židlov a Bělá, výzkumný polygon pro testování různých munice, muniční sklady, garáže pro tahače jaderných hlavíc a přísně tajné sklady jaderných hlavíc. Na východ od Hradčanského rybníka (dříve Kummer See) vzniklo velké armádní letiště (původně na plochách německého letiště, vybudovaného ženisty na jaře 1945).

Po invazi vojsk Varšavské smlouvy v roce 1968 celý prostor obsadila sovětská vojska. Sovětská armáda rozšířila v 80. letech přistávací dráhu na letišti Hradčany na celkovou délku 2,7 km a šířku 90 m. Po „sametové revoluci“ došlo po dlouhých jednáních k odsunu sovětských vojsk a 30. května 1991 odjel z Mimoně poslední sovětský transport (z nádraží Bezděz o měsíc později).

Již v roce 1990 zahájila Policie ČR pyrotechnickou asanaci území; od září 1994 v ní pokračovala Armáda ČR. Asanováno bylo přibližně 8600 ha (do roku 2004). Novely zákona o zbraních využily Vojenské lesy a statky ČR, divize Mimoň ke zřízení pyrotechnické skupiny, zajišťující podmínky pro postupnou obnovu lesa. Území je však zamořeno nejen municí, ale i leteckým benzínem a chlorovanými uhlovodíky (zejména v prostor kolem hradčanského letiště a kuřívodské tvrze). Asanační proces probíhá již více než 10 let.

Vojenský újezd Ralsko byl zrušen k 1. 1. 1992 a z bývalého území vojenského prostoru o rozloze cca 250 km² vznikla po oddělení části území (rozdělení mezi 12 přilehlých obcí ve třech okresech a dvou krajích) nová obec Ralsko o rozloze 170 km² (plošně čtvrtá největší obec v ČR po Praze, Brnu a Ostravě). Sídlo obecního úřadu je v části obce Kuřívody. V roce 2006 získala obec statut města.

1.2. Všeobecná geografická charakteristika

1.2.1. Poloha

Město Ralsko leží na severní výspě České kotliny, v oblasti Ralské pahorkatiny, na vzdušné spojnici mezi Českou Lípou a Mnichovým Hradištěm, resp. mezi Libercem a Doksy. Územím prochází trasa silnice II. třídy II/268 (Nový Bor – Mimoň – Mnichovo Hradiště, která propojuje silnici II/270 (Jablonec v Podještědí – Mimoň – Doksy) s rychlostní silnicí R 10.

Z hlediska administrativního členění ČR leží obec Ralsko na jižní hranici Libereckého kraje na rozhraní okresů a dnes spádových obvodů obcí III. stupně Česká Lípa a Liberec. Na JV a J sousedí se spádovými obvody obcí III. stupně Mnichovo Hradiště a Mladá Boleslav (Středočeský kraj).

Území obce po svém obvodu sousedí s těmito obcemi, event. sídly:

- ze severu – Bohatice, Mimoň, Noviny pod Ralskem, Stráž pod Ralskem, Hamr na Jezeře,
- ze severovýchodu – Osečná,
- z východu – Cetenov, Hlavičky, Strážiště,
- z jihovýchodu a jihu – Mukařov, Rokytá, Dolní Krupá, Bělá pod Bezdězem
- z jihozápadu a západu – Bezděz, Doksy, Provodín, Zákupy

Nadmořská výška: 331 m n. m. (zdroj Wikipedia)

Poloha: 50° 37' severní šířky
14° 47' východní délky

Vzdálenost od důležitých center v km
(nejkratší vzdálenost po silnici z části Kuřívody)

Praha	80
Liberec	50
Česká Lípa	25
Mimoň	10
Mnichovo Hradiště	16
Bělá pod Bezdězem	11

Nejbližší města – Mimoň a Bělá pod Bezdězem leží z centra obce (Kuřívody) ve vzdálenosti 10, resp. 11 km (silniční vzdálenost), centrum spádového obvodu ORP (Česká Lípa) je vzdáleno 25 km a krajské město Liberec leží ve vzdálenosti 50 km (trasa přes Jablonné v Podještědí), resp. 53 km (přes Mnichovo Hradiště).

1.2.2. Administrativní členění

Město Ralsko (kód ZÚJ 562017) je členěno na 8 katastrálních území, 6 částí obce a 9 základních sídelních jednotek (sídels). Celková rozloha obce je 17 025 ha. V tabulce je zachycen současný stav administrativního členění obce, včetně kódů územních a sídelních jednotek.

Tab.: Město Ralsko – územní členění

Kód ÚTJ	Katastrální území	Kód ČO	Část obce	Kód ZSJ	Základní sídelní jednotka
918407	Boreček	318400	Boreček	3180000	Boreček
918415	Horní Krupá	318418	Dolní Krupá	3184180	Dolní Krupá
918423	Hradčany nad Ploučnicí	318426	Hradčany	3184260	Hradčany
				3184340	Hradčany - sídliště
739227	Kuřívody	139220	Kuřívody	1392200	Kuřívody
799106	Jabloneček			1991090	Jabloneček
918440	Náhlov	318442	Náhlov	3184420	Náhlov

Kód ÚTJ	Katastrální území	Kód ČO	Část obce	Kód ZSJ	Základní sídelní jednotka
918458	Ploužnice pod Ralskem	318451	Ploužnice	3184510	Ploužnice
799114	Svébořice			1991170	Svébořice

Pramen: ČSÚ – Číselník územních jednotek Libereckého kraje k 1.1.2005

Zastupitelstvo města Ralsko na svém zasedání dne 14.7.2010 rozhodlo a usnesením č. Z-07/06/10 schválilo změny a vznik nových částí obce:

- na katastrálním území Horní Krupá se mění název části obce z Dolní Krupá na Horní Krupá
- na části katastrálního území Ploužnice pod Ralskem vzniká nová část obce s názvem Hvězdov
- na katastrálním území Jabloneček vzniká nová část obce s názvem Jabloneček
- na katastrálním území Svébořice vzniká nová část obce s názvem Svébořice.

Tab.: Město Ralsko – územní členění po změnách

Kód ÚTJ	Katastrální území	Kód ČO	Část obce	Kód ZSJ	Základní sídelní jednotka
918407	Boreček	318400	Boreček	3184000	Boreček
918415	Horní Krupá	318418	Horní Krupá	3184180	Horní Krupá
918423	Hradčany nad Ploučnicí	318426	Hradčany	3184260	Hradčany
		318451	Ploužnice	3184340	Hradčany - sídliště
799106	Jabloneček	199109	Jabloneček	1991090	Jabloneček
739227	Kuřívody	139220	Kuřívody	1392200	Kuřívody
918440	Náhlov	318442	Náhlov	3184420	Náhlov
918458	Ploužnice pod Ralskem	322822	Hvězdov	3228220	Hvězdov
		318451	Ploužnice	3184510	Ploužnice
799114	Svébořice	199117	Svébořice	1991170	Svébořice

Pramen: ČSÚ – Abecední přehled sídelních jednotek podle stavu územní struktury k 1. lednu 2011 - Liberecký kraj

Pověřený obecní úřad pro Ralsko sídlí v Mimoni (kód POÚ 51013), stavební úřad ve Stráži pod Ralskem, příslušnou obcí s rozšířenou působností je Česká Lípa (kód ORP 5101).

Administrativním centrem celého řešeného území je část obce Kuřívody, socioekonomické vazby jsou však s ohledem na velkou rozlohu obce a roztržitost osídlení velmi specifické. Sídlí v západní části obce mají přirozenou spádovost do Mimoně, Náhlov do Osečné a část obce Dolní Krupá spadáje směrem k Mnichovu Hradišti.

1.2.3. Využití území (land use)

Tab.: Struktura pozemků (stav k 31.12.2010)

Druh pozemku	Výměra (ha)	v %
Zemědělská půda	953	5,6
Lesní půda	13 883	81,5
Vodní plochy	151	0,9
Ostatní plochy	1 907	11,2
Zastavěné plochy	129	0,8
Výměra celkem	17 024	100,0

Struktura zemědělské půdy (ZPF)

Druh pozemku	Výměra (ha)	v % ZPF
Orná půda	499	52,4
Trvalé travní porosty	453	47,5
Zahrady	2	0,2
Celkem – ZPF	953	100,0

Pramen: ČSÚ – MOS

Struktura pozemků na katastru Ralska je velmi specifická. Více než 80 % území zaujímají lesy, relativně významný podíl mají dle údajů ČSÚ, což souvisí s největší pravděpodobností s armádními aktivitami (plochy výcvikových prostorů, letišť apod.). Zemědělská půda tvoří pouze 5,6 % rozlohy obce (z toho orná půda tvoří 52,4%, trvalé travní porosty 47,5% a zahrady necelých 0,2 % celkové výměry ZPF). Zastavěná plocha zaujímá pouhých 0,8 % celkové katastrální výměry obce.

1.2.4. Přírodní podmínky, životní prostředí

Geomorfologie a geologie:

Území obce Ralsko leží dle orografického členění předního českého fyzického geografa, prof. RNDr. Jaromíra Demka, DrSc. z r.1987 v subprovincii Česká tabule (VI), oblasti Severočeská tabule (VIA), celku Ralská pahorkatina (VIA-I), podcelku Dokeská pahorkatina, okrsku Hradčanská pahorkatina a podcelku Zákupská pahorkatina, okrsku Podještědská pahorkatina. Reliéf má ráz členité pahorkatiny až ploché vrchoviny,

vzniklé na turonských až coniackých kvádrových kaolinických pískovcích s četnými proniky neovulkanitů. Neovulkanity jsou soustředěny především do severovýchodního okraje území, Ralsko 696 m n.m., Velký Jelení vrch 514 m n.m., Malý Jelení vrch 500 m n.m. Ostrovské vrchy 425 m n.m. a další. Na jižním okraji území vystupují Velká Buková 474 m n.m., Malá Buková 431 m n.m. a Jezovská Horka 400 m n.m. Na západě jsou Popelový hřeben 354 m n.m., pískovcové Hradčanské stěny. Na východě Svěbořický Špičák 425 m n.m., Lanův kopec 426 m n.m.

Klima:

Řešené území spadá dle klimatogeografického členění E. Quitta (1971) do mírně teplé oblasti MT 7 a MT 9, částečně do MT 4. (Jižní a jihozápadní část území leží v klimatické jednotce MT9, severní, střední a jihovýchodní část území je v klimatické jednotce MT7 a okrajová severovýchodní část v MT4). Lze je charakterizovat takto:

normálně dlouhé, mírné, mírně suché léto, přechodné období je krátké, s mírným jarem a mírně teplým podzimem, zima je normálně dlouhá, mírně teplá, suchá až mírně suchá s krátkým trváním sněhové pokrývky.

Průměrné roční teploty se pohybují v rozmezí 7° – 8°C. Roční srážkový úhrn dosahuje cca 700 mm.

Hydrogeologie a hydrologie:

Řešené území náleží k hydrogeologické skupině 4 Sedimenty svrchní křída s hydrogeologickým rajonem 465 křída dolní Ploučnice a horní Kamenice. Je součástí CHOPAV Severočeská křída.

Z hydrologického členění spadá území do úmoří Severního moře; hlavním povodím je povodí Labe, dílčím povodím je povodí jeho přítoku – Ploučnice (č.h.p. 1-14-03-001), jihovýchodní část území spadá do povodí Jizery (č.h.p. 1-05-1).

Vodní plochy zaujímají asi 1% území (rybníční soustavy - na Ploužnickém potoce soustava Hvězdovských rybníků a Ploužnický rybník, na jeho pravobřežním přítoku Svěbořickém potoku je soustava Novodvorských rybníků. Na Hradčanském potoku je rovněž kaskáda Hradčanských rybníků - Černý, Vavrouškův, Strážovský, Držník, a Hradčanský rybník.

Jizera řešeným územím neprotéká. Vody do ní odvádí z řešeného území potok Zábrdka a její přítoky Mukařovský potok, Rokytka, Čertův potok.

Ovzduší:

Čistota ovzduší v řešeném území je ovlivňována převážně místními zdroji (kotelny a lokální topeniště + emise z dopravy). Vliv zdrojů emisí mimo řešené území podle naměřených hodnot NO₂ a SO₂ není výrazný. Vliv polské elektrárny Turów, vzdálené asi 40 km vzdušnou čarou severně, již není zřetelný, vliv elektrárny Mělník, vzdálené asi 40 km na jihozápadě, je především na Kokořínsku (v Ralsku již marginální). Ralsko však leží převážně v nižší nadmořské výšce, od severu je stíněn Lužickými horami a Ještědským hřbetem, na jihu Ralskou pahorkatinou.

Na území obce Ralskem se vyskytují velké zdroje znečištění dle registru REZZO 1 (jmenovitý tepelný příkon od 5 MW do 50 MW). Je to zejména parní uhelná výtopna Hradčany (v majetku ENERGIE Holding, a.s.), vybudovaná na konci 80. let jako zdroj pro blízké armádní letiště a objekty. Dnes dodává teplo a teplou užitkovou vodu pro převážnou většinu domácností a odběratele ze sektoru služeb ve městě Mimoň. V roce 2007 byla 3. největším producentem emisí SO₂ (108,5 t) a 9. nejvýznamnějším producentem emisí CO (15,4 t) v Libereckém kraji. Dalším velkým zdrojem znečištění je podnik SAP Mimoň, spol. s r.o. (Boreček), který zpracovává biologický odpad. Kotelna na směsná paliva v Kuřívodech patří mezi střední zdroje znečištění.

Mezi významné producenty emisí amoniaku patří firmy Česká PIC s.r.o. – Farma Náhlov (16,4 t) a Pavlín Dvůr s.r.o. (na hranici katastru Mimoně) s produkcí 15,4 t (údaje za rok 2007).

Severní část řešeného území je ovlivněna velkými a středními zdroji znečištění ze Stráže pod Ralskem (DIAMO s.p. a další zdroje).

Mezi liniové, resp. mobilní zdroje emisí patří zejména těžká nákladní doprava na trase silnice II. třídy II/268 (Mimoň – Mnichovo Hradiště), zatěžující ovzduší především oxidy dusíku, oxidem uhelnatým a uhlovodíky. Ve srovnání s nejzatíženějšími úseky komunikací v okolí (silnice R 35, R 10, I/9, I/13 aj.) je však provoz na této komunikaci relativně slabý. Přímou v řešeném území není žádná stanice monitorující čistotu ovzduší.

Ochrana přírody a krajiny:

Do řešeného území dosud nezasahují velkoplošná chráněná území (NP, CHKO). V současné době se vedou intenzivní diskuse o rozšíření CHKO Kokořínsko o „Máchův kraj“. Toto rozšíření se potenciálně dotýká části řešeného území (části katastrálních území Hradčany nad Ploučnicí, Boreček a Kuřívody).

Jinak je tomu u maloplošných zvláště chráněných území, která se v řešeném území nacházejí nebo se jej alespoň zčásti dotýkají. Patří mezi ně Národní přírodní rezervace Břehyně-Pecopala (část v k.ú. Hradčany nad Ploučnicí), přírodní rezervace Hradčanské rybníky, Ralsko (část v k.ú. Svěbořice), přírodní památka Malý a Velký Jelení vrch (k.ú. Svěbořice), Stohánek (k.ú. Svěbořice), Vranovské skály (k.ú. Svěbořice). Z hlediska

ochrany přírody a krajiny jsou rovněž významné lokality NATURA 2000 (Horní Ploučnice, Jestřebsko – Dokesko), resp. ptačí oblasti Českolipsko - Dokeské pískovce a mokřady. Na území obce Ralsko se vyskytují i další kategorie chráněných území či lokalit a ekosystémů – významné krajinné prvky, památné stromy, skupiny, stromořadí aj. a rovněž zvláště chráněné druhy rostlin a živočichů. Hlavním úkolem do budoucna je sladit možné protichůdné zájmy ochrany přírody a rozvoje cestovního ruchu.

Zeleň - lesy:

Dle údajů ČSÚ lesní pozemky na území obce zabírají 13 883 ha, což je neuvěřitelných **81,5 % rozlohy obce!** Hlavním vlastníkem lesů jsou Vojenské lesy a statky, s. p. – divize Mimoň. V lesních porostech zcela převažují typy borové a smíšené se smrkem, břízou apod., asi na ¼ plochy jsou typy smrkové, v nejnižších (přechodných) polohách jsou časté typy dubové, zejména v okrajích lesů a v drobných lesích.

Kromě převažujících lesů hospodářských se v řešeném území vyskytují hojně i lesy zvláštního určení (lesy na území národních parků a národních přírodních rezervací, lesy v přírodních rezervacích a přírodních památkách, se zvýšenou funkcí půdoochrannou, vodochrannou, klimatickou nebo krajinnou, lesy potřebné pro zachování biologické rozmanitosti, lesy v uznaných oborách a v samostatných bažantnicích aj.) a lesy ochranné (lesy na mimořádně nepříznivých stanovištích (sutě, kamenná pole, prudké svahy, strže, nestabilizované náplavy a písky, rašeliniště, odvaly a výsypky).

Odpady, staré zátěže:

Na území obce je provozována řízená skládka komunálních a ostatních odpadů Svěbořice (kategorie S-OO) společnosti Compag CZ, s.r.o. Mimoň. Skládka byla uvedena do provozu kolaudačním rozhodnutím dne 3.9.1991 s kapacitou 155 905 m³, v minulých letech byla její kapacita dodatečně navýšena na max. 354 805 m³, tj. cca 283 800 t odpadů včetně technologického materiálu. Skládka slouží nejen pro Ralsko, ale i pro široké okolí (spádovou oblast tvoří většina území bývalého okresu Česká Lípa).

Obec má rozmístěny kontejnery na tříděný odpad, zvláště na plasty, sklo a komunální odpad. Sklo a plasty jsou předávány k dalšímu využití různým zpracovatelům mimo řešené území. Na území obce není zařízení na zneškodňování nebezpečných odpadů. Nebezpečné odpady jsou odváženy a předávány oprávněným osobám a firmám sídlícím mimo řešené území k dalšímu využití či zneškodnění.

Na území obce Ralsko působí řada privátních subjektů, které jsou v souladu s platnou legislativou samostatnými původci odpadů. Mezi nejvýznamnější patří SAP Mimoň spol. s.r.o. v Borečku, která je koncovým zařízením pro využití či odstranění uhynulých zvířat.

Specifickým problémem obce je četný výskyt starých nelegálních skládek, založených v bývalém vojenském prostoru příslušníky Střední skupiny Sovětských vojsk. Černé skládky však vznikají i v současné době v důsledku nekázně občanů i návštěvníků, i když má obec rozmístěno dostatečné množství kontejnerů a popelnic. Opuštěné vojenské objekty a řídké osídlení prostoru svádí k bezplatnému nelegálnímu odkládání odpadů lidi ze širokého okolí.

Kromě černých skládek představují potenciální ekologické i bezpečnostní riziko zbytky munice, zejména v bývalých areálech střelnic a půda zamořená leteckým benzínem a chlorovanými uhlovodíky (zejména v prostoru kolem hradčanského letiště – viz úvodní kapitola). Asanace území byla zahájena počátkem 90.let a trvá dodnes. Významnou zátěž představuje kontaminace spodních vod v důsledku chemické těžby uranu.

1.3. Postavení města Ralsko ve struktuře osídlení Libereckého kraje

1.3.1. Postavení města Ralsko ve struktuře osídlení

Ačkoli je město Ralsko z hlediska rozlohy největší obcí Libereckého kraje, podle počtu obyvatel patří v kategorii měst mezi nejmenší. Po provedení 2. etapě reformy veřejné správy se stalo součástí správního obvodu obce s rozšířenou působností (III. stupně) Česká Lípa (viz mapa).

Nové administrativní uspořádání dle vyhlášky MV ČR č. 388/2002 Sb. v platném znění rozčlenilo území Libereckého kraje na 21 správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem (obce II. stupně). Město Ralsko je součástí správního obvodu obce s pověřeným obecním úřadem Mimoň.

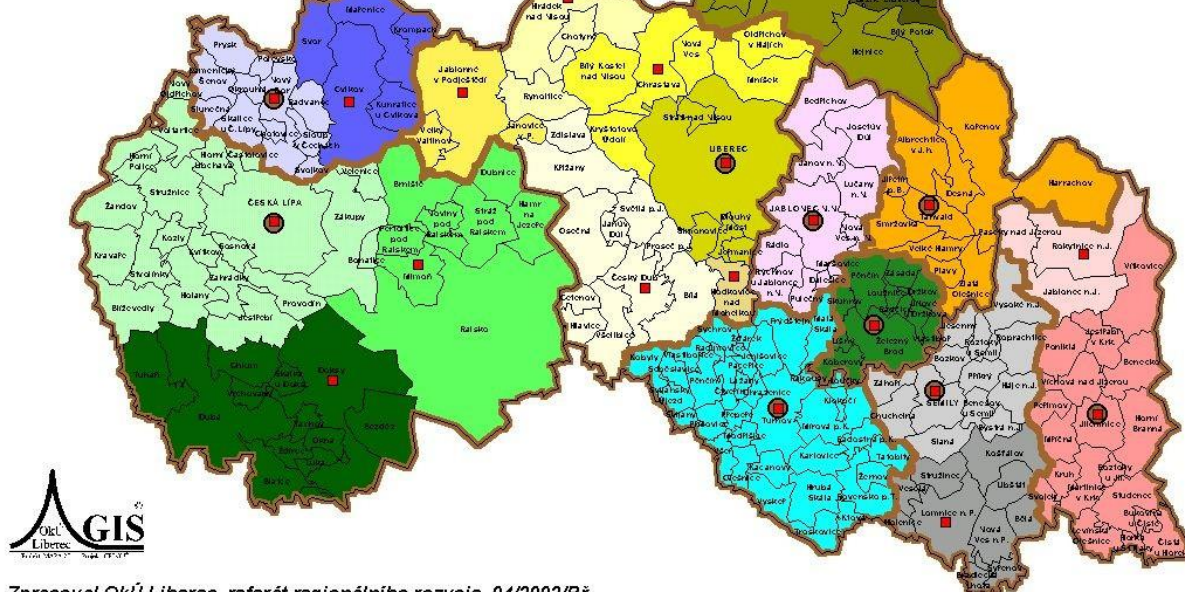
Mapa spádového území obcí s rozšířenou působností (III. stupně) a pověřených obcí (II. stupně)

II. FÁZE REFORMY ÚZEMNÍ VEŘEJNÉ SPRÁVY

(Vyhláška MV)

- o správních obvodech obcí s pověřeným obecním úřadem
a o správních obvodech obcí s rozšířenou působností

Legenda : hranice okresu
 hranice správního obvodu obce III
 obec s rozšířenou působností (III)
 pověřené obecní úřady (II)

Zpracoval OkÚ Liberec, referát regionálního rozvoje, 04/2002/Bř

Na základě Zákona č. 128/2000 Sb. o obcích, ve znění změn a doplňků (úplné znění – Zákon č. 2/2003 Sb.) je město Ralsko členem dobrovolného svazku obcí – mikroregionu „Podralsko“. Je rovněž členem dobrovolného sdružení měst a obcí – Euroregionu Nisa.

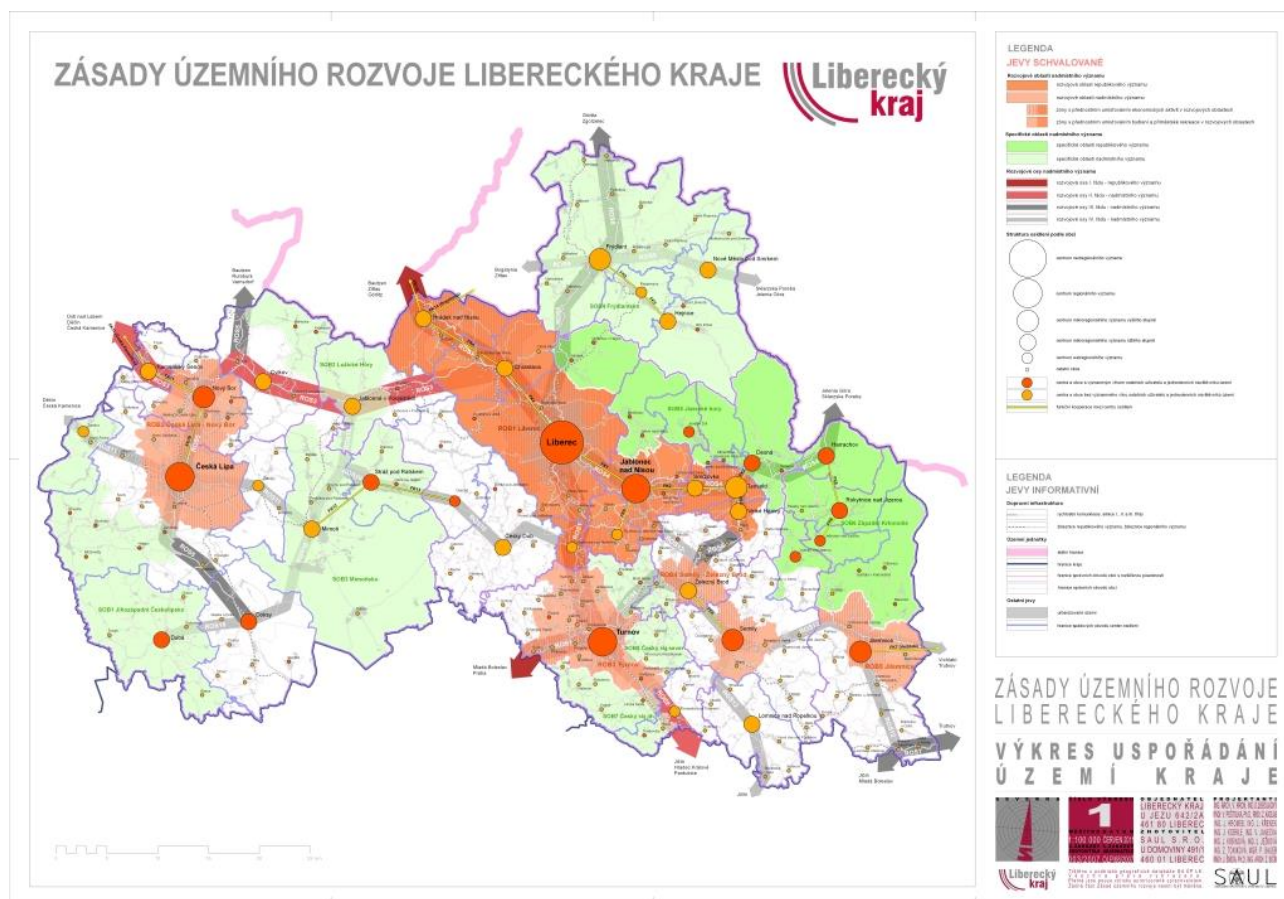
Z hlediska struktury osídlení celkového počtu 215 obcí na území Libereckého kraje představuje **38 obcí** nesporná **centra osídlení místního** (subregionálního) **významu**. Z hlediska regionální (územní) působnosti lze členit nesporná střediska osídlení (střediskové obce) do pěti kategorií (zdroj: Sociálně-geografická regionalizace ČR – M.Hampl a kol., Přírodovědecká fakulta UK Praha – katedra sociální geografie):

- **mezoregionální centrum II. stupně** (Liberec)
- **mezoregionální centrum I. stupně** (Česká Lípa a Jablonec nad Nisou)
- **mikroregionální centrum II. stupně** (Tanvald, Jilemnice, Turnov, Semily, Nový Bor a Frýdlant)
- **mikroregionální centrum I. stupně** (Doksy, Desná, Železný Brod, Rokytnice nad Jizerou, Lomnice nad Popelkou, Český Dub a Smržovka)
- **subregionální centrum** (Chrastava, Hrádek nad Nisou, Cvikov, Mimoň, Nové Město pod Smrkem, Harrachov, Stráž pod Ralskem, Velké Hamry, Dubá, Kamenický Šenov, Jablonné v Podještědí, Hejnice, Osečná, Jablonec nad Jizerou, Josefův Důl, Vysoké nad Jizerou, Zákupy, Žandov, Raspenava, Rovensko pod Troskami, Hodkovice nad Mohelkou a Rychnov u Jablonce nad Nisou)

Město Ralsko není v rámci Sociálně-geografická regionalizace ČR zařazeno mezi vybraná centra osídlení.

Dle zonace cestovního ruchu lze Ralsko zařadit do marketingového turistického regionu Český sever, oblasti Máchův kraj, podoblasti Ralsko.

Mapa struktury osídlení (pramen: Zásady územního rozvoje Libereckého kraje, 2011)

Na základě Strategie rozvoje Libereckého kraje byly v rámci kraje vymezeny hlavní a vedlejší rozvojové osy, které byly v Zásadách územního rozvoje Libereckého kraje (dále jen ZÚR LK) upřesněny. Struktura osídlení, hlavní rozvojové a specifické oblasti a hlavní vazby mezi středisky jsou zachyceny na přiloženém schématu (zdroj – návrh ZÚR LK).

Ralsko je v kategorizaci struktury osídlení dle ZÚR LK vymezeno jako ostatní obec s významným vlivem jednodenní návštěvnosti na územně plánovací a územně technické nároky obsluhy území. Podle Sociogeografické regionalizace České republiky (Hampl M. 2005) spadáje město Ralsko k Mnichovu Hradišti a Mladé Boleslavi. V ZÚR LK je Ralsko řazeno do specifické oblasti Mimoňsko.

1.3.2. Rozvojové předpoklady

Na základě multikriteriální analýzy bylo v rámci ZÚR LK zpracováno hodnocení rozvojových předpokladů spádových obvodů středisek osídlení (SOSO). Město Ralsko je řazeno do SOSO Mimoň. Tento obvod je v 6 stupňové škále A (nejlepší) – F (nejhorší) hodnocen stupněm D **podprůměrné rozvojové předpoklady**. Společně s Mimoňí sem patří i SOSO Jablonné v Podještědí, Cvikov, Český Dub, Hrádek nad Nisou a Osečná.

(Pro ilustraci: mezi SOSO s nejlepšími předpoklady rozvoje patří největší centra – Liberec, Jablonec nad Nisou a Turnov).

1.4. Obyvatelstvo

1.4.1. Základní údaje o obyvatelstvu města

Tab.: Retrospektivní vývoj obyvatelstva města Ralsko v období 1869 – 2001

Obec	Počet obyvatel (k datu sčítání)								
	1869	1900	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
Ralsko	7739	6319	5767	3264	831	768	571	524	1386
Části obce									
Boreček	.	.	.	.	.	.	.	.	66
Dolní Krupá	405	364	300	.	.	.	.	.	63
Hradčany	516	397	382	.	.	.	.	.	605

Obec	Počet obyvatel (k datu sčítání)								
	1869	1900	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
Ralsko	7739	6319	5767	3264	831	768	571	524	1386
Části obce									
Kuřívody	3320	2427	2042	3264	831	768	571	524	383
Náhlov	1386	1221	1077	.	.	.	.	.	93
Ploužnice	2112	1910	1966	.	.	.	.	.	176

Pramen: ČSÚ + Retrospektivní lexikon obcí Libereckého kraje (ČSÚ Liberec, 2003)

Z hlediska populačního vývoje lze v průběhu sledovaného období od prvního sčítání obyvatel v roce 1869 až do roku 1991 zaznamenat kontinuální pokles počtu obyvatel. Zásadními momenty byly odsun německého obyvatelstva po 2. světové válce a zřízení vojenského prostoru v roce 1947. Oblast byla vyklizena a obyvatelé vysídleni. Po invazi vojsk Varšavské smlouvy v roce 1968 prostor obsadila sovětská vojska.

Současná obec Ralsko sestává z území většinou původně samostatných obcí, které zanikly vytvořením vojenského výcvikového prostoru Ralsko. Proto také nejsou dostupné údaje o počtu obyvatel těchto částí obce za léta 1950-1991. Samostatná obec Ralsko vznikla k 1.1.1992. Po odchodu sovětských vojsk začala být prováděna sanace celého území. Souběžně s tím začalo být od roku 1992 území znovu osidlováno. Prvními příchozími se stali Volyňští Češi z oblastí postižených havárií jaderné elektrárny Černobyl. Jak je z následující tabulky zřejmé, počet obyvatel roste především v nejlidnatějších částech obce – v Ploužnici a Kuřívodech, což souvisí s opravami a postupným obydlováním panelových domů po sovětské armádě.

Tab.: Retrospektivní vývoj obyvatelstva města Ralsko v období 2006 – 2010

Obec	Počet obyvatel (k 31.12.)						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Ralsko	1766	1 828	1 838	1 934	2 053	2 165	2 220
Části obce							
Boreček	49	48	47	61	59	59	67
Horní Krupá	51	49	48	50	50	52	44
Hradčany	146	138	138	142	143	150	152
Hvězdov	55	76	82	87	90	95	97
Kuřívody	572	582	594	623	642	669	708
Náhlov	129	125	124	120	124	129	132
Ploužnice	753	798	795	842	941	1 007	1 014
Svébořice							6

Pramen: MÚ Ralsko, Pozn.: Část Jabloneček nemá žádné trvale hlášené obyvatele, proto není v tabulce uvedena

Pozn.: Rozdíly mezi součty osob jednotlivých částí a celkovým počtem osob v Ralsku tvoří narozené děti, které ve městské statistice nebyly ještě přiřazeny k žádné části obce.

Aktuální stav počtu obyvatel dle jednotlivých částí obce udává následující tabulka. V roce 2010 zastupitelstvo města schválilo administrativní změnu částí obce, kdy Dolní Krupá se nově označuje jako Horní Krupá a Svébořice vznikly oddělením od Ploužnice.

Tab.: Stav počtu obyvatel města Ralsko podle jednotlivých částí obce k 30.6.2011

Obec	Počet obyvatel		
	celkem	0-15 let	15 a více let
Ralsko	2 152	463	1 689
Části obce			
Boreček	63	12	51
Horní Krupá	45	4	41
Hradčany	147	22	125
Hvězdov	99	20	79
Kuřívody	684	114	570
Náhlov	123	42	81
Ploužnice	986	247	739
Svébořice	5	2	3

Pramen: MÚ Ralsko

Pozn.: Administrativní členění vychází ze změny názvů částí města Ralska schválené zastupitelstvem usnesením č. Z - 07/06/10

1.4.2. Pohyb obyvatelstva

Město Ralsko má zcela netypický demografický vývoj obyvatelstva. V rozporu s celostátními i krajskými tendencemi zde obyvatel stále přibývá, a to přirozeně i migrací. Ve srovnání s Libereckým krajem i Českou republikou je zde porodnost přibližně dvojnásobná (!), naopak úmrtnost asi na úrovni 50 – 60 % krajského i republikového průměru. To je způsobeno velmi nadprůměrným podílem předproduktivní složky populace a nízkým průměrným věkem. Výsledkem je vysoký přirozený přírůstek, který za celé sledované období překročil 10 ‰, ale v některých letech překročil i 15 ‰. Přirozený přírůstek v Libereckém kraji i ČR byl nejvyšší v roce 2008 a činil 2,1 ‰ resp. 1,4 ‰. V Ralsku tedy obyvatel přirozenou měnou přibývalo 5 – 10 x rychleji než by odpovídalo krajskému a celostátnímu průměru (!). Přírůstek migrací je ještě výraznější, průměr za léta 2001 – 2010 je 28 ‰, tedy téměř třikrát více než přirozený přírůstek, ve srovnání s Libereckým krajem i Českou republikou je to asi 10 x více. Migrační obrat je obrovský (činí 5 % populace ročně), což svědčí o nadprůměrné fluktuaci (nízké míře populační stability) v obci. Blíže viz tabulka.

Tab.: Pohyb obyvatelstva v Ralsku v letech 2001 – 2010

Kategorie	Rok										2001 - 2010	
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Abs.*	Rel.
Počet obyv. k 1.1.	1 331	1 527	1 694	1 786	1 834	1 894	1 920	1 963	2 047	2 105	774	58,15
Počet obyv. k 31.12.	1 527	1 694	1 786	1 834	1 894	1 920	1 963	2 047	2 105	2 157	630	41,26
Střední stav obyvatelstva	1 438	1 620	1 739	1 815	1 859	1 908	1 936	1 993	2 073	2 148	710	49,37
Živé narození	26	38	33	38	31	33	41	41	24	29	334	15,48
Zemřelí	7	12	14	5	15	10	11	12	13	13	112	5,19
Přirozený přírůstek	19	26	19	33	16	23	30	29	11	16	222	10,29
Přistěhovalí	234	269	200	144	171	144	165	170	160	132	1789	82,94
Vystěhovalí	57	128	127	129	127	141	152	115	113	96	1185	54,94
Migrační saldo	177	141	73	15	44	3	13	55	47	36	604	28,00
Celkový přírůstek	196	167	92	48	60	26	43	84	58	52	826	38,29

Pramen: ČSÚ Liberec

Pozn.: Abs. – u řádků počet obyv. a střední stav obyv. představuje rozdíl mezi lety 2010 a 2001, u ostatních řádků součet hodnot z let 2001 až 2010

Rel. – u řádků počet obyv. a střední stav obyv. představuje podíl přírůstku mezi lety 2010 a 2001 a stavu k roku 2001, u ostatních řádků podíl hodnoty na 1 000 obyvatel k 31.12.2010

1.4.3. Struktura obyvatelstva podle věku, vzdělání a ekonomické aktivity

Obyvatelstvo Ralska je výrazně mladší než v Libereckém kraji i celé ČR. **Průměrný věk** obyvatel Ralska dosáhl na konci roku 2001 celkem 30,4 roku (průměr ČR činil 39,0 roků, v Libereckém kraji 38,4 roku), což je 2.nejnižší hodnota v Libereckém kraji (menší má jen malá obec Tachov na Českolipsku). V průběhu sledovaného období se průměrný věk zvyšoval každoročně téměř o 0,5 roku (viz tabulka) a v roce 2010 dosáhl 34,6 roku. Rozdíl v průměrném věku obyvatelstva v Ralsku a v České republice se tak snížil z 8,6 na 6,2 roku. I zde tedy v souladu s celostátními trendy dochází ke stárnutí populace.

Tab.: Průměrný věk obyvatel v letech 2001 – 2010

Územní jednotka	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Ralsko	30,4	30,4	30,5	31,1	32,0	32,5	32,9	33,3	33,8	34,6
Liberecký kraj	38,4	38,6	38,9	39,2	39,4	39,7	39,8	40,0	40,1	40,3
Česká republika	39,0	39,3	39,5	39,8	40,0	40,2	40,3	40,5	40,6	40,8

Pramen: ČSÚ

Ralsko patří mezi obce s **nejmladší věkovou strukturou v celé České republice** (v Libereckém kraji je 3.nejmladší po Tachovu na Českolipsku a Sychrovu na Liberecku). Podíl dětí do 15 let věku dosáhl k 31.12.2010 22,7 % (v ČR 14,4 %, v Libereckém kraji 15,1 %). Naopak podíl seniorů (obyvatelé nad 65 let věku) pouze 8,1% (v ČR 15,5%, v Libereckém kraji 14,6 %).

Tab.: Obyvatelstvo podle pohlaví a věku k 31. 12. 2010 v %

Územní jednotka	Obyvatelstvo ve věku			Muži ve věku			Ženy ve věku		
	0-14	15-64	65+	0-14	15-64	65+	0-14	15-64	65+
Ralsko	22,7	69,2	8,1	21,5	71,5	7,0	23,9	66,8	9,3
Liberecký kraj	15,1	70,3	14,6	15,8	72,2	12,0	14,4	68,4	17,2
Česká republika	14,4	70,1	15,5	15,1	72,2	12,7	13,8	68,0	18,2

Pramen: ČSÚ

Důkazem velmi mladé věkové struktury obyvatel Ralska jsou hodnoty tzv. "indexu stáří" (podíl věkových skupin 65+/0-14 let v %). V České republice i Libereckém kraji se od roku 2001 do roku 2010 zvýšil o 20 procentních bodů z 87,2 na 107,8 resp. ze 77,2 na 97,1, v Ralsku se ve stejném období posunul z hodnoty 24,0 na 35,8!!! Z celkového počtu obyvatel bylo 51,6 % mužů a 48,4 % žen, což je ve srovnání s celostátními hodnotami (49,1% vs. 50,9%) zcela převrácený poměr, který opět souvisí s mladou věkovou strukturou populace (rodí se více mužů, ženy se dožívají vyššího věku).

Tab.: Index stáří v letech 2001 – 2010 (k 31.12.) – v %

Územní jednotka	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Ralsko	24,0	22,7	22,4	24,1	26,0	27,8	30,0	30,5	33,0	35,8
Liberecký kraj	77,2	78,5	80,5	82,7	85,8	89,0	91,2	94,1	96,0	97,1
Česká republika	87,2	89,2	91,6	94,0	97,0	100,2	102,4	105,1	107,0	107,8

Pramen: ČSÚ

Tab.: Vzdělanostní struktura obyvatelstva (SLDB 2001)

Územní jednotka	Obyvatelstvo 15leté a starší podle stupně vzdělání						
	bez vzdělání	základní vč. neukončeného	vyučení a stř. odborné bez maturity	úplné střední s maturitou	vyšší odborné a nástavbové	vysokoškolské	nezjištěno
Ralsko – abs.	2	288	434	234	25	35	25
Ralsko – v %	0,2	27,6	41,6	22,4	2,4	3,4	2,4
LK v %	0,4	23,9	40,0	23,8	3,2	7,0	1,6
ČR v %	0,4	23,0	38,0	24,9	3,5	8,9	1,3

Pramen: ČSÚ

Struktura obyvatelstva města Ralsko podle vzdělání je méně příznivá než v Libereckém kraji i České republice, což odpovídá údajům za menší města, ale i historii města a struktuře zdejší populace (nižší podíl vysokoškoláků, vyšší zastoupení populace se základním, učňovským a středním odborným vzděláním bez maturity).

Tab.: Struktura obyvatelstva podle ekonomické aktivity (SLDB 2001)

Obyvatelstvo celkem	Ekon. aktivní celkem	v tom				Ekon. neaktivní celkem	z toho		Osoby s nezjišt. ekonom. aktivitou
		zaměst.	z toho		nezaměst.		neprac. důchodci	žáci, studenti, učni	
			pracuj. důchodci	ženy na mat. dov.					
Ralsko – abs.	705	616	19	26	89	655	161	235	26
Ralsko – v %	50,9	87,4	2,7	3,7	12,6	45,2	24,6	33,3	3,7
LK v %	52,6	93,0	4,2	1,6	7,0	46,3	43,2	37,6	1,1
ČR v %	51,4	90,7	3,4	1,6	9,3	47,8	45,9	36,2	0,8

Pramen: ČSÚ

Ekonomická aktivita obyvatel Ralska (50,9%) byla v roce 2001 mírně pod průměrem Libereckého kraje (52,6%) a celé České republiky (51,4%). K datu sčítání lidí, domů a bytů 2001 tvořili nezaměstnaní cca 12,6 % průběžně schopného obyvatelstva města (průměr za LK byl 7,0% a za celou ČR dokonce 9,3%). Mezi ekonomicky neaktivními převažovali žáci, studenti a učni (33,1%) a dále ostatní závislé osoby, což souvisí s mladší věkovou strukturou obyvatel ve srovnání s průměrem kraje i ČR.

Tab.: Ekonomická aktivita obyvatelstva podle odvětví (SLDB 2001)

Kategorie	Ekonomicky aktivní podle odvětví							
	zemědělství lesnictví rybolov	průmysl	stavebnictví	obchod, opravy mot. vozidel	pohostinství a ubytování	doprava pošty telekom.	veř. správa obrana soc. zabez.	školsství, zdravot., vet. a soc. č.
Ralsko – abs.	78	329	27	25	19	20	45	24
Ralsko – v %	11,1	46,7	3,8	3,5	2,7	2,8	6,4	3,4
LK v %	2,8	38,1	8,1	9,5	3,9	5,2	5,3	9,7
ČR v %	4,4	29,0	8,7	10,6	3,8	6,7	6,1	10,9

Pramen: ČSÚ

Pozn.: Tučně uvedené hodnoty představují nadprůměr ve srovnání s krajem i ČR

Z hlediska zaměstnanosti podle odvětví v Ralsku výrazně převažuje průmysl, který se podílí na celkové zaměstnanosti více než 46 %, vysoká je zaměstnanost v zemědělství a lesnictví (Vojenské lesy a statky, s.p.) a mírně nadprůměrná v sektoru veřejné správy, obrany a sociálního zabezpečení (bývalý vojenský prostor).

Je třeba si uvědomit, že poslední dostupná data k vzdělanosti a ekonomické aktivitě se vztahují ke sčítání lidu v roce 2001 a proto je třeba k nim přistupovat s rezervou. Data z nového sčítání v roce 2011 začnou být uvolňována až od roku 2012.

1.4.4. Vyjíždka (dojíždka) za prací a do škol

Tab.: Vyjíždka za prací (SLDB 2001)

Kategorie	Ekon. aktivní vyjíždějící do zaměstnání	z toho				Vyjíždějící do zaměst. denně mimo obec
		v rámci obce	v rámci okresu	v rámci kraje	do jiného kraje	
Ralsko – abs.	577	90	234	13	229	422
Ralsko – v %	100,0	15,6	40,6	2,3	39,7	86,6

Pozn.: Součet ekonomicky aktivních vyjíždějících do zaměstnání není přesným součtem dále uvedených podkategorií (skutečný součet je 566 osob, ČSÚ však uvádí celkový součet 577)

Pramen: ČSÚ

Tab.: Bilance dojíždky za prací mimo obec (SLDB 2001)

	Zaměstnané osoby	Dojíždějící do obce		Vyjíždějící z obce		Saldo dojíždky		Obsaz. pracovní místa	
		celkem	z toho denně	celkem	z toho denně	celkem	z toho denně	celkem	na 1000 zaměst. ¹⁾
Ralsko	616	119	99	476	422	-357	-323	259	420

1) bydlících na příslušném území

Z celkového počtu vyjíždějících za prací (577 osob) vyjíždělo k datu sčítání 2001 mimo obec 476 osob (82,5 %), z toho denně 422 osob, tj. 88,7 %. Vztaheno k celkovému počtu zaměstnaných (616 obyvatel), vyjíždělo za prací mimo obec 77,3 %, z toho denně 68,5 % obyvatel. Do obce dojíždělo za prací pouze 119 osob, z toho 99 denně. Tato míra vyjíždky za prací, stejně jako pasivní saldo dojíždky (tj. výsledek dojíždějící minus vyjíždějící) a malý počet obsazených pracovních míst ve vztahu k počtu zaměstnaných je pro obce této velikostní kategorie netypická a spíše odpovídá malým a nejmenším obcím. Je to důkazem toho, že po zrušení vojenského výcvikového prostoru se v samotném Ralsku v roce 2001 nacházelo málo pracovních příležitostí. Zcela atypický je pak vysoký podíl vyjíždějících mimo kraj, což bylo způsobeno významnou dojíždkou do podniku Škoda auto v Mladé Boleslavi.

Nejvýznamnějšími cíli dojíždky tak byly v roce 2001 Mladá Boleslav (121 osob), Mimoň (112), Stráž pod Ralskem (57), Bělá pod Bezdězem (37), Česká Lípa (32) a Praha (16). Do Ralska dojíždělo za prací nejvíce lidí z Mimoně (69).

V samotné obci se nacházelo pouze 259 pracovních příležitostí, tj. méně než 1000 zaměstnanců, bydlících v Ralsku, připadalo pouze 420 pracovních příležitostí.

Tab.: Vyjíždka do škol (SLDB 2001)

Kategorie	Žáci a studenti vyjíždějící do škol	z toho				Žáci vyjíždějící denně mimo obec
		v rámci obce	v rámci okresu	v rámci kraje	do jiného kraje	
Ralsko – abs.	178	35	109	26	42	139
Ralsko – v %	100,0	19,7	61,2	14,6	23,6	78,1

Pozn.: Součet žáků a studentů vyjíždějících do škol není přesným součtem dále uvedených podkategorií (skutečný součet je 181 osob, ČSÚ však uvádí celkový součet 178)

Pramen: ČSÚ

Z celkového počtu 235 žáků a studentů jich vyjíždělo do škol mimo Ralsko 178, tedy 75,7 %. Denně vyjíždělo 139 žáků, tedy 78,1 % všech vyjíždějících a 59,1 % všech žáků a studentů. Nejvíce žáků vyjíždělo do Mimoně (83) a České Lípy (21). Do Ralska dojíždělo do školy jen 7 žáků, z toho 5 z Mimoně.

Níže uvedená tabulka uvádí aktuální počty žáků dojíždějících do mateřských a základních škol. Výsledky nejsou srovnatelné se zjištěním ČSÚ ze sčítání, protože nezahrnuje studenty středních škol a naopak zahrnuje děti v mateřských školách. Je zřejmé, že nejvíce dětí jezdí do základních škol do Mimoně, významný je i výjezd do Bělé pod Bezdězem v okrese Mladá Boleslav a do Osečné. Většina dětí chodí do mateřské školy v Kuřívodch, část chodí do Mimoně (zřejmě ze sídel Boreček, Hradčany, Plouznice a Hvězdov, odkud je do Mimoně blíže než do Kuřívod).

Tab.: Počty dětí dojíždějících do mateřských a základních škol.

Počty dojíždějících žáků ZŠ a MŠ	MŠ	ZŠ	Celkem ZŠ a MŠ
ZŠ a MŠ T.Ježka Kuřívody	40	28	68
ZŠ a MŠ Mírová Mimoň	15	86	101
ZŠ a MŠ Pod Ralskem Mimoň	6	48	54
ZŠ Český Dub	0	7	7
ZŠ Bělá pod Bezdězem	0	35	35
MŠ Dolní Krupá	6	0	6
ZŠ Osečná	0	25	25
MŠ a ZŠ Hlavičce	0	0	0
celkem	67	229	296

Pramen: MÚ Ralsko

Novější data o vyjížděci a dojížděci za prací bohužel nejsou k dispozici, data o dojížděci ze sčítání v roce 2011 budou uvolněna nejspíše až v roce 2013 nebo na přelomu let 2013-14. Za posledních 10 let lze očekávat výrazné změny v počtech dojíždějících a místech dojížděky.

1.5. Trh práce

Město Ralsko patří dlouhodobě k obcím s vyšší mírou nezaměstnanosti, než je v rámci okresu Česká Lípa, Libereckého kraje i ČR. V samotném Ralsku je málo pracovních příležitostí, k datu sčítání v roce 2001 vyjíždělo za prací 77 % zaměstnaných. Důležitým faktorem je také slabá vnitřní integrita obce. Jednotlivá sídla pracovních spádují k nejbližšímu okolí. Nejvýznamnějším zaměstnavatelem je pro obec Škoda auto v Mladé Boleslavi.

Celý region byl významně poznamenán existencí vojenského prostoru. Trh práce rovněž utrpěl po zavedení útlumového programu ve státním podniku DIAMO. Hendikepem je tak jako u jiných strukturálně postižených oblastí především rozpor mezi kvalifikací pracovní síly a současnou nabídkou pracovních míst. Podle statistiky Ministerstva práce a sociálních věcí se míra nezaměstnanosti v posledních dvou letech pohybuje vysoko nad 20 %. Problémem tohoto sledování je, že počet uchazečů o práci se vztahuje k počtu ekonomicky aktivních, který byl naposledy zjištěn v roce 2001 při sčítání. U větších územních jednotek a obcí se stabilním vývojem počtu obyvatel lze toto srovnání běžně použít. V Ralsku však od 1.1.2001 do 31.12.2010 počet obyvatel vzrostl o 62 %! Úměrně tomu se samozřejmě zvýšil i počet ekonomicky aktivních. V roce 2001 byla ekonomická aktivita obyvatelstva v produktivním věku asi 73 %. Hypotetický výpočet současného počtu ekonomicky aktivních je počítán v rozmezí 70 – 75 % obyvatel ve věku 15-64 let. Z toho vypočtená míra nezaměstnanosti je tedy v poslední době přibližně 15 – 17 %, na konci roku 2009 až k 19 %, čili o více než polovinu vyšší než v Libereckém kraji a oproti ČR asi dvojnásobná.

Tab.: Míra nezaměstnanosti dle statistik a odhadnutá skutečná v % - (vývoj 2006–2011); údaje k 31.12. běžného roku

Město / region	Míra nezaměstnanosti (%)					
	2006	2007	2008	2009	2010	30.9. 2011
Ralsko						
Nezaměstnanost podle statistik MPSV	14,3	13,6	17,4	27,0	24,3	24,5
počet osob ve věku 15-64 let	1 346	1 373	1 439	1 460	1 493	1 493
Počet ek.aktivních při průměrné ek.aktivitě osob 15-64 let 70 %	942	961	1 007	1 022	1 045	1 045
Počet ek.aktivních při průměrné ek.aktivitě osob 15-64 let 75 %	1 010	1 030	1 079	1 095	1 120	1 120
Počet uchazečů o práci	101	96	123	190	171	173
Míra nezaměstnanosti při ek.aktivitě osob 15-64 let 70 %	10,7	10,0	12,2	18,6	16,4	16,6
Míra nezaměstnanosti při ek.aktivitě osob 15-64 let 75 %	10,0	9,3	11,4	17,4	15,3	15,4
Liberecký kraj	7,0	6,1	7,0	11,2	10,5	9,2
Česká republika	7,7	6,0	6,0	9,2	9,6	8,0

Pramen: Portál MPSV, ČSÚ Liberec, vlastní výpočty

1.6. Místní ekonomika

Existence vojenského prostoru významně poznamenala i ekonomiku obce. Podnikatelská základna je dosud velmi malá a postupně se vytváří. Sídla na území obce byla spíše zemědělského charakteru s drobnými výrobními podniky. Větší průmyslové závody vznikaly v širším okolí – Mimoni, Bakově nad Jizerou, Zákupch.

1.6.1. Struktura místní ekonomiky

Ekonomika města je charakteristická malým zastoupením ekonomicky významných subjektů. Existuje zde několik zemědělských podniků, z odvětví průmyslu mají význam asanační firma SAP Mimoň, dále stavební firma C.bau a výtopna náležející společnosti Energie Holding a.s. Jinak zde existuje množství drobných živnostníků. Z hlediska zaměření převažují podnikatelé v oblasti obchodu, dále zemědělství, průmyslu a stavebnictví.

Tab.: Ekonomické subjekty se sídlem v Ralsku k 31. 12. 2009

Obec	Celkem	v tom					
		Obchodní společnosti	Státní organizace	Družstevní organizace	Živnostníci	Svobodná povolání	Zemědělské podnikatelé
Ralsko	257	15	1	1	213	3	3

Pramen: ČSÚ

Z hlediska odvětvové klasifikace ekonomických činností (OKEČ) je struktura podnikatelských subjektů (PO) v Ralsku následující.

Tab.: Podnikatelské subjekty podle OKEČ se sídlem v Ralsku k 31.12.2009

Odvětví	Zemědělství, lesnictví	Průmysl	Stavebnictví	Obchod, pohostinství	Doprava, spoje	Školství, zdravotnictví	Veřejná správa, obrana	Ostatní
Počet subjektů	40	25	20	79	10	3	1	71
Podíl v %	15,6	9,7	7,8	30,7	3,9	1,2	0,4	27,6

Pramen: ČSÚ

Pozn.: Údaje zahrnují i živnostníky s bydlištěm na území Ralska, kteří živnost mohou provozovat někde jinde nebo činnost již neprovozují vůbec

Přehled nejvýznamnějších ekonomických subjektů v Ralsku udává následující tabulka. Uvedeny jsou i subjekty sídlící mimo Ralsko, které zde mají své provozovny.

Tab.: Přehled nejvýznamnějších podnikatelských subjektů v Ralsku

Firma/organizace	Adresa	Předmět činnosti
Ploužnice, spol. s r.o.	Ploužnice 280	farma, 218 ha, zemědělské práce, chov prasat
Česká PIC s.r.o.	Farma Náhlov	chov prasat
Pavlin Dvůr s.r.o.	Pavlin Dvůr 152, Ploužnice	farma, 570 ha, chov hospodářských zvířat, dostihová stáj
LIBEX s.r.o.	u Náhlova	chov krav
Vojenské lesy a statky, s.p., divize Mimoň	Nádražní 115, Mimoň	lesní hospodářství, pyrotechnická asanace, ochrana přírody, IC Hradčany
SAP Mimoň spol. s r.o.	Boreček 30	asanační podnik - likvidace konfiskátu živočišného původu
C.Bau spol. s r.o.	Ploužnice 320	stavební práce, stavební servis pro průmyslové společnosti
TOTEM s.r.o.	Ploužnice 270	výroba a prodej výrobků z tropického dřeva
Energie Holding a.s.	Výtopna Hradčany	výtopna – dodávka tepla a teplé užitkové vody
CARBOTERM s.r.o.	Kuřívody 500	výroba a prodej dřevěného uhlí
CG INVENT s.r.o.	Kuřívody 701	zpracování dat, návrhy, výroba a distribuce tiskovin a formulářů
PROFIT ENERGY RALSKO I, s.r.o.	Kuřívody 701	výroba energie z obnovitelných zdrojů - fotovoltaické elektrárny
Faraon sandals, s.r.o.	Kuřívody 796	ruční výroba kožené obuvi
Monticar, s.r.o.	Kuřívody 615	zakázková výroba brzděných i nebrzděných přívěsných vozíků
Srubby Bernat s.r.o.	Kuřívody	výroba srubů a roubenek
INTEDOOR s.r.o.	Kuřívody	výroba koupelnového nábytku

Pramen: <http://wwwinfo.mfcr.cz/ares/ares.html.cz>, internetové stránky jednotlivých subjektů, P+R k ÚP

1.6.2. Investiční potenciál města

Jak již bylo zdůrazněno výše, investiční potenciál města je dosud slabý. V Kuřívodech však vznikla průmyslová zóna o rozloze 12 hektarů. Pozemky patří městu a objevili se první zájemci o koupi. Na území obce se nachází několik rozsáhlých zón využitelných pro větší investory:

- v k.ú. Kuřívody 2 lokality (východ a západ určeno pro výrobu nezatěžující životní prostředí)

- výrobní zóna u letiště (pozemky pro služby a podnikání)
- pozemky bývalého letiště na k.ú. Hradčany nad Ploučnicí

Průmyslová zóna Kuřívody je lokalizována v severní části osady Kuřívody podél státní silnice II/268 a silnice III/27237, její výměra činí 248 000 m². Územím průmyslové zóny neprocházejí žádné biokoridory a nejsou zde umístěna ani biocentra. Tím je dána neomezená možnost vzniku průmyslových areálů. Napojení na inženýrské sítě je připraveno (voda, kanalizace). K zóně přiléhají 2 využívané průmyslové areály, které jsou oplocené a hlídání. Pozemky v areálu jsou v majetku města, haly a pozemky pod nimi patří společnosti Ralsko Vivo, s.r.o., která je pronajímá zájemcům. V areálu A je zastavěná plocha asi 2 400 m² a užitná plocha objektů asi 5 200 m², v areálu B je zastavěná plocha asi 5 200 m². Stejná společnost rovněž nabízí k pronájmu i železobetonové haly na bývalém vojenském letišti Hradčany.

V řešeném území se nachází několik ploch výroby a skladování – fotovoltaické elektrárny. Jedná se o plochy v Kuřívodech (3 areály), Jablonečku (3 areály) a Jablonečku srubovém táboře (1 areál). Jde o plochy s vysokým stupněm zastavění, s nízkým počtem zaměstnanců a bez negativních účinků na okolí. Převážně jde o stavby dočasné.

1.6.3. Rozpočet města

Město Ralsko hospodařilo v letech 2006-2009 s mírným přebytkem. Celková výše rozpočtu je mezi lety dosti nevyrovnaná, což je způsobeno hlavně vysokými přidělenými dotacemi v letech 2006 i 2007. V letech 2007 – 2009 kontinuálně rostly daňové příjmy, daňová výtěžnost na 1 obyvatele se za 3 roky zvýšila o více než 60 %! Rovněž v letech 2010 hospodařilo město s přebytkem a i rozpočet na rok 2011 je plánován jako přebytkový.

Tab.: Hospodaření města Ralsko v období 2006 - 2009 (údaje v mil. Kč) podle výkazu Ministerstva financí ČR

	2006		2007		2008		2009	
Položka rozpočtu	Rozpočet	Skutečnost	Rozpočet	Skutečnost	Rozpočet	Skutečnost	Rozpočet	Skutečnost
Příjmy celkem	70,049	129,469	61,189	80,930	67,100	79,166	53,180	62,301
Daňové příjmy	18,371	24,277	18,118	19,553	30,390	26,971	26,399	33,903
Nedaňové příjmy	48,455	49,035	30,490	34,853	31,014	31,337	22,130	22,438
Kapitálové příjmy	3,100	10,793	0,000	0,122	0,600	7,382	4,500	5,335
Přijaté transfery (dotace)	0,124	45,365	12,581	26,402	5,096	13,475	0,151	1,624
Příjmy po konsolidaci	70,049	129,104	61,189	80,430	67,100	70,929	53,180	61,479
Výdaje celkem	64,549	126,499	61,189	79,489	61,627	79,065	52,971	58,402
Běžné výdaje	58,131	66,884	44,410	50,207	49,701	59,642	45,121	48,109
Kapitálové výdaje	6,418	59,616	16,779	29,282	11,926	19,423	7,850	10,293
Výdaje po konsolidaci	64,549	126,134	61,189	78,989	61,627	70,828	52,971	57,580
Saldo (+přebytek - schodek)	5,500	2,970	0,000	1,441	5,473	0,101	0,209	3,899
Daňová výtěžnost na 1 obyv. v Kč*		12 644		9 961		13 176		16 106

Pramen: ARIS Web - <http://www.info.mfcr.cz/cgi-bin/aris/iariususc/charakteristika.pl?ico=831514>

*Daňové příjmy na 1 obyvatele města

Tab.: Hospodaření města Ralsko v období 2010 - 2011 (údaje v mil. Kč) podle podkladů MÚ Ralsko

Ukazatel	2010		2011
	Rozpočet	Skutečnost	Rozpočet
Příjmy celkem	95,307	93,564	53,859
Daňové příjmy	30,636	30,131	30,450
Nedaňové příjmy	61,737	60,520	20,909
Kapitálové příjmy	2,934	2,913	2,500
Výdaje celkem	91,177	89,357	49,659
Provozní výdaje	83,436	81,572	45,048
Kapitálové výdaje	7,741	7,785	4,611
Saldo (+přebytek -schodek)	4,130	4,207	4,200
Financování	4,130	4,207	4,200
Daňová výtěžnost na 1 obyv.*	14,59	14,35	13,84

Pramen: MÚ Ralsko

V uplynulém období byly investice orientovány do rekonstrukce panelových domů po Sovětské armádě, (Kuřívody), do technické, dopravní a sociální infrastruktury (kanalizace, veřejné osvětlení, Místní centrum pro setkávání a pořádání kulturních, vzdělávacích a sociálních programů v budově bývalé fary v Kuřívodech aj.).

Pro další období by bylo v souvislosti se zpracováním Strategie rozvoje města vhodné koncipovat i střednědobý rozpočtový výhled, aby bylo možné rozvojové záměry korigovat finančními možnostmi města a upřesnit harmonogram jejich realizace.

1.7. Domácnosti a bydlení

1.7.1. Domácnosti

Poslední údaje o počtu domácností pocházejí ze sčítání v roce 2001. V běžných podmínkách lze údaje o počtu bytových, hospodařících a cenzových domácností použít ke stanovení potřeby bydlení. V Ralsku však počet obyvatel od posledního sčítání v roce 2001 narostl o více než 55 % a navíc zde dochází k vysoké fluktuaci obyvatel (ročně se vymění asi 5 % obyvatel), proto nelze tato data pro plánování budoucí potřeby bytů použít. Data však mohou ilustrovat strukturu domácností podle počtu členů. Lze prohlásit, že 47 domácností (tedy asi 8 % celkového počtu cenzových domácností) nemělo v době sčítání vlastní byt a bydlelo ve společné domácnosti s dalšími osobami.

Tab.: Domácnosti podle počtu členů a typu domácnosti (SLDB 2001)

Typ domácnosti	Počet domácností podle počtu členů										Domácnosti celkem
	1		2		3		4		5+		
	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %	
Bytové	168	30,9	127	23,4	122	22,5	75	13,8	51	9,4	543
Hospodařící	200	34,2	143	24,5	125	21,4	75	12,8	41	7,0	584
Cenzové	200	33,9	149	25,3	127	21,5	75	12,7	39	6,6	590

Pozn.: Bytová domácnost- osoby žijící v jednom bytě

Hospodařící domácnost- osoby žijící v jednom bytě a společně hospodařící

Cenzová domácnost- osoby žijící v jednom bytě, společně hospodařící a spojené na základě příbuzenských nebo jiných vztahů

Pramen: ČSÚ

1.7.2. Bydlení

Tab.: Domovní fond (SLDB 2001)

Kategorie	Domy celkem	z toho				Poč.osob v domech	
		RD	v %	BD	v %	celkem	v RD
Domy úhrnem	234	173	73,9	60	25,6	1386	465
Trvale obydlené domy celkem	169	123	72,8	46	27,2	1386	465
v nich: trvale obydlené byty	543	143	26,3	400	73,7	x	x
neobydlené byty	80	9	11,2	71	88,8	x	x
z toho:obydl. přechodně	35	3	33,3	32	45,1	x	x
slouží k rekreaci	-	-	-	-	-	x	x
přestavba bytu	1	1	11,1	-	-	x	x
nezpůsobilé	1	1	11,1	-	-	x	x
Z počtu domů vlastnictví:							
- soukromá fyzická osoba	76	75	61,0	1	2,2	268	266
- obec, stát	60	26	21,1	34	73,9	841	125
- bytové družstvo	-	-	-	-	-	-	-
- ostatní vlastníci	32	22	17,9	10	21,7	246	74

Pozn. Relativní údaje pro rodinné domy a bytové domy se od řádku z toho: obydl.přechodně vztahují vždy k celkovému počtu rodinných či bytových domů a bytů v rodinných či bytových domech

Tab.: Domovní fond (SLDB 2001)

Kategorie	Domy celkem	z toho				Poč.osob v domech	
		RD	v %	BD	v %	celkem	v RD
Domy s počtem bytů							
- 1	97	96	78,0	1	2,2	323	321
- 2 až 3	29	27	22,0	2	4,3	161	144
- 4 až 11	25	-	-	25	54,3	403	-
- 12+	18	-	-	18	39,1	499	-
Z počtu domů období výstavby:							
- do r. 1919	8	8	6,5	-	-	19	19
- 1920 – 1945	38	36	29,3	2	4,3	172	160
- 1946 – 1980	45	35	28,5	10	21,7	291	141
- 1981 – 1990	5	5	4,1	-	-	20	20

Kategorie	Domy celkem	z toho				Poč.osob v domech	
		RD	v %	BD	v %	celkem	v RD
- 1991 – 2001	71	37	30,1	34	73,9	879	120
Z počtu domů mat. nosných zdí							
- stěnové panely	34	-	-	34	73,9	759	-
- cihly, tvárnice, cihlové bloky	86	75	61,0	11	23,9	447	287
Z poč.domů počet nadz. podlaží							
- 1 až 2	128	122	99,2	6	13,0	517	464
- 3 až 4	23	1	0,8	22	47,8	370	1
- 5+	18	-	-	18	39,1	499	-
Z poč.domů tech.vybavení domů							
- přípoj na kanalizaci	114	71	57,7	43	93,5	1150	255
- vodovod	168	122	99,2	46	100,0	1385	464
- plyn	8	-	-	8	17,4	204	-
- ústřední topení	105	73	59,3	32	69,6	1012	300
Průměrné stáří trv. obydl. domů	32,9	40,0	x	14,3	x	x	x

Pramen: ČSÚ Pozn.: Data ze sčítání nejsou ve všech kategoriích úplná (při metodě sebesčítání je běžné, že respondenti některé údaje nevyplní). Relativní údaje se vždy vztahují k celkovému počtu rodinných nebo bytových domů. Údaje o plynofikaci ze SLDB 2001 jsou pravděpodobně zkreslené (plyn je pouze v Borečku)

Domovní fond v roce 2001 tvořilo 234 domů, z toho bylo 169 (72,2 %) obydlených a 65 (27,8 %) neobydlených. V těchto neobydlených domech bylo celkem 212 bytů, z nichž 112 bylo neobydleno z důvodu přestavby domu a 77 bylo nezpůsobilých k bydlení. Neobydlených bytů bylo v Ralsku 292 z celkového počtu 835 bytů, což je téměř 35 %! I když budeme brát do úvahy běžně vyšší počet bytů využívaných ke druhému bydlení, než uvádí výsledky sčítání, přesto se jedná o velmi významný podíl, dokazující významnou devastaci bytového a domovního fondu v Ralsku, jako dědictví minulých let.

Podíl trvale obydlených bytů v bytových domech byl téměř 75 %, oproti 41 % v celém Libereckém kraji. Tento fakt souvisí s intenzivní bytovou výstavbou v minulých letech, která se týkala hlavně bytových domů. Nejvíce trvale obydlených domů (45 %) bylo k datu sčítání ve vlastnictví fyzických osob a dále obce či státu (35,5 %). Obec Ralsko má nejmladší domovní fond v okrese Česká Lípa a zřejmě i v celém kraji. Průměrné stáří všech trvale obydlených domů bylo pouhých 32,9 roku (průměr ČR je 46,9 a průměr LK 54,5). Dle předpokladu jsou starší rodinné domy, stáří trvale obydlených bytových domů však bylo pouhých 14,3 roku, což nemá obdoby. 42 % domovního fondu bylo postaveno mezi lety 1991 a 2001, u bytových domů to bylo 74 %!!! Co se týče výškové hladiny zástavby, zcela převažují jedno- až dvoupodlažní rodinné domy (72 % všech trvale obydlených domů), u bytových domů převažují domy s 3 a více podlažími. Téměř všechny domy jsou připojeny na vodovod, kanalizaci jsou mnohem lépe vybaveny bytové domy. Technická vybavenost domů je výrazně nižšího standardu v případě rodinných domů.

Tab.: Trvale obydlené byty (SLDB 2001) – vlastnictví, konstrukční technologie, velikostní struktura

Kategorie	Domy celkem	v % z celk.p.	z toho				Poč.osob v b.j.	
			RD	v %	BD	v %	celkem	v RD
Trvale obydlené byty celkem	543	100	143	26,3	400	73,7	1377	459
-z toho právní důvod užívání bytu								
- ve vlastním domě	77	14,2	76	53,1	1	0,3	252	250
- v osobním vlastnictví	24	4,4	-	-	24	6,0	62	-
- nájemní	434	79,9	64	44,8	370	92,5	1034	195
-z toho v domech s mater. zdí:								
- z panelů	347	63,9	-	-	347	86,8	759	-
- z cihel, tvárnic, cihlových bloků	140	25,8	88	61,5	52	13,0	440	283

Pramen: ČSÚ

Pozn.: Relativní údaje se kromě 1.řádku vždy vztahují k celkovému počtu bytů v RD nebo BD

Z hlediska struktury vlastnictví zcela převažovalo bydlení v nájemních bytech (79,9 % všech bytů), a to hlavně u bytových domů. U rodinných domů byly poměrně vyrovnané počty bytů ve vlastním domě a byty nájemní. K datu sčítání v obci vůbec neexistovalo družstevní bydlení. Dle stavebních konstrukcí logicky u bytových domů převažují panely. U rodinných domů byly jako stavební konstrukce zaznamenány pouze cihly a tvárnice.

Tab.: Trvale obydlené byty (SLDB 2001) – velikostní struktura

Kategorie	Domy celkem	v % z celk.p.	z toho				Poč.osob v b.j.	
			RD	v %	BD	v %	celkem	v RD
Trvale obydlené byty celkem	543	100	143	26,3	400	73,7	1377	459
- z toho s počtem obyt. místností:				100,0		100		
- 1 obytná místnost	89	16,4	1	0,7	88	22,0	149	7
- 2 obytné místnosti	240	44,2	22	15,4	218	54,5	538	54
- 3 obytné místnosti	143	26,3	53	37,1	90	22,5	450	168
- 4 obytné místnosti	56	10,3	55	38,5	1	0,3	190	186
- 5 a více obytných místností	12	2,2	11	7,7	1	0,3	47	43

Pramen: ČSÚ

Pozn.: Relativní údaje se kromě 1.řádku vždy vztahují k celkovému počtu bytů v rodinných nebo bytových domech.

Velikostní struktura se logicky výrazně liší mezi byty v rodinných a bytových domech. Více než polovinu bytového fondu v bytových domech tvoří byty s dvěma obytnými místnostmi. U rodinných domů jsou nejtypičtější byty se třemi až čtyřmi obytnými místnostmi. Celkově je průměrná velikost bytu menší než činí krajský či celostátní průměr, což souvisí s vyšším zastoupením bytů v bytových domech.

Tab.: Trvale obydlené byty (SLDB 2001) – technické vybavení bytů

Kategorie	Domy celkem	v % z celk.p.	z toho				Poč.osob v b.j.	
			RD	v %	BD	v %	celkem	v RD
z toho technické vybavení bytů:	543	100	143	26,3	400	73,7	1377	459
- plyn zaveden do bytu	109	20,1	-	-	109	27,3	200	-
- vodovod v bytě	540	99,4	142	99,3	398	99,5	1374	458
- přípoj na veřejnou kanalizaci	470	86,6	79	55,2	391	97,8	1143	251
- žumpa, jímka	70	12,9	61	42,7	9	2,3	230	204
- vlastní splachovací WC	537	98,9	140	97,9	397	99,3	1370	456
- vlastní koupelna, sprch. kout	538	99,1	140	97,9	398	99,5	1372	456
z toho způsob vytápění:								
- ústřední	416	76,6	88	61,5	328	82,0	1001	296
- etážové	39	7,2	13	9,1	26	6,5	124	42
- kamna	77	14,2	37	25,9	40	10,0	224	108
z toho dle energie k vytápění:								
- uhlí	64	11,8	38	26,6	26	6,5	213	132
- dřevo	95	17,5	70	49,0	25	6,3	293	222
- elektřina	68	12,5	33	23,1	35	8,8	212	103
- plyn	112	20,6	1	0,7	111	27,8	204	1
Počet obyt. místností nad 8 m ²	1285	x	482	x	803	x	x	x

Pramen: ČSÚ

Údaje o plynofikaci bytů ze SLDB 2001 jsou zřejmě zavádějící (plyn je zaveden pouze do SAP Boreček). Jinak byla technická vybavenost vyhovující – na vodovod byly napojeny téměř všechny byty (zbytky do 100 % lze zřejmě přičíst nedokonalé vyplněním sčítacím archům), na kanalizaci pak téměř všechny byty v bytových domech a více než polovina bytů v rodinných domech. Zbytek bytů v rodinných domech měl vlastní žumpu nebo jímku. Ve srovnání s Libereckým krajem i ČR byl nadprůměrný počet bytů napojen na ústřední vytápění. Kotelny na centrální vytápění používají tuhá paliva (v Hradčanech uhlí, v Kuřívodech biomasu – dření štěpku a další komponenty).

Tab.: Charakteristika úrovně bydlení – postavení Ralska v rámci Libereckého kraje a České republiky

Kategorie	Ralsko			Liberecký kraj			Česká republika		
	Domy	RD	BD	Domy	RD	BD	Domy	RD	BD
Průměrný počet osob na:									
- byt	2,54	3,21	2,30	2,61	2,78	2,49	2,64	2,86	2,47
- cenovou domácnost	2,39	2,87*	2,20*	2,35	2,45	2,28	2,38	2,52	2,28
- hospodařící domácnost	2,41	2,98*	2,20*	2,38	2,49	2,29	2,42	2,57	2,30
- obytnou místnost nad 8 m ²	1,07	0,95	1,14	0,98	0,88	1,08	0,98	0,89	1,08
Průměrný počet m ² :									
- celkové plochy na byt	63,6	96,2	52,0	76,2	96,3	61,7	76,3	96,7	61,1
- obytné plochy na byt	40,7	63,2	32,7	49,5	62,9	39,8	49,5	63,0	39,4
- obytné plochy na osobu	16,0	19,5	14,2	18,7	22,3	15,9	18,6	21,8	15,8
Prům.pocet obyt.místností/byt	2,38	3,39	2,02	2,70	3,21	2,33	2,72	3,27	2,31

Pramen: ČSÚ (SLDB 2001)

* výpočet z neúplných údajů SLDB 2001

Průměrná velikost domácnosti (cenzové, hospodařící i bytové) se pohybuje kolem průměru Libereckého kraje i České republiky, je zde ale výrazně vyšší rozdíl ve velikosti domácnosti v rodinných a bytových domech. Nižší je bytový standard měřený počtem obyvatel na 1 obytnou místnost nad 8 m² a obytnou plochou na 1 osobu (16,0 m²), což je dáno vysokým podílem nových panelových bytových domů. Celková i obytná plocha na 1 byt (63,6 m², resp. 40,7 m²) je kvůli výrazně nižší průměrné výměře bytových (většinou panelových) domů silně pod krajským i republikovým průměrem.

Tab.: Charakteristika úrovně bydlení – trvale obydlené byty podle stáří a kategorie

Územní jednotka/ Kategorie bytu	Období výstavby domu							Byty celkem abs.	v % dle kateg.
	- 1919	1920 -1945	1946 -1970	1971 -1980	1981 -1990	1991 -2001	nejz.		
Ralsko – byty celkem abs.	9	48	73	18	5	388	2	543	
- byty dle stáří celkem v %	1,7	8,8	13,4	3,3	0,9	71,5	0,4		100,0
- z toho: - I. kategorie v %	1,5	6,5	8,2	3,8	1,1	78,9	0,0	475	87,5
- II. kategorie v %	1,6	25,4	54,0	0,0	0,0	15,9	3,2	63	11,6
- III. kategorie v %	-	-	-	-	-	-	-	0	0,0
- IV. kategorie v %	50,0	50,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2	0,4
Liberecký kraj									
- byty dle stáří celkem v %	17,9	14,4	14,3	23,7	20,1	8,3	1,2	x	100,0
- z toho: - I. kategorie v %	12,9	12,6	14,5	26,9	23,4	9,0	0,7	x	83,5
- II. kategorie v %	38,8	24,2	16,2	9,8	4,5	4,9	1,6	x	10,6
- III. kategorie v %	51,3	25,4	10,6	4,9	2,6	3,5	1,8	x	3,2
- IV. kategorie v %	63,8	21,3	5,9	1,6	1,3	3,8	2,3	x	1,8
Česká republika									
- byty dle stáří celkem v %	10,9	14,7	26,3	22,5	16,4	8,2	1,0	x	100,0
- z toho: - I. kategorie v %	7,9	13,3	27,0	24,5	18,0	8,6	0,6	x	88,5
- II. kategorie v %	29,8	24,8	25,0	9,0	4,7	5,3	1,4	x	7,4
- III. kategorie v %	41,7	28,6	17,8	4,8	2,2	3,3	1,7	x	2,0
- IV. kategorie v %	53,5	27,9	10,5	1,8	1,1	2,8	2,3	x	1,3

Pramen: ČSÚ (SLDB 2001)

Struktura bytového fondu podle stáří je s průměrem Libereckého kraje i ČR zcela nesrovnatelná. Více než 70 % bytů bylo vystavěno mezi lety 1991 a 2001, což je naprostý unikát. Je to způsobeno rozsáhlou rekonstrukcí domů po sovětské armádě, která se rozběhla po jejím odchodu a zrušení vojenského prostoru. Poměrně významná byla i výstavba mezi lety 1945 a 1970. Struktura bytů podle kvality se příliš neodlišuje od krajského i republikového průměru. Byty se sníženou kvalitou (III. a IV. kategorie) de facto v Ralsku nejsou.

Tab.: Bytová výstavba v Ralsku v období 2001 – 2005 (bytové jednotky)

Rok	Dokončené byty celkem	z toho					
		v RD	v BD	nástavba, přístavba, vestavba k RD	nástavba, přístavba, vestavba k BD	nebytové stavby	stavební úpravy nebyt. prostoru
2001	1	-	-	-	-	1	-
2002	-	-	-	-	-	-	-
2003	-	-	-	-	-	-	-
2004	-	-	-	-	-	-	-
2005	2	-	-	-	-	-	2
2006	1	1	-	-	-	-	-
2007	2	2	-	-	-	-	-
2008	4	4	-	-	-	-	-
2009	1	1	-	-	-	-	-
2010	7	7	-	-	-	-	-
Celk.	18	15	-	-	-	-	2

Pramen: ČSÚ

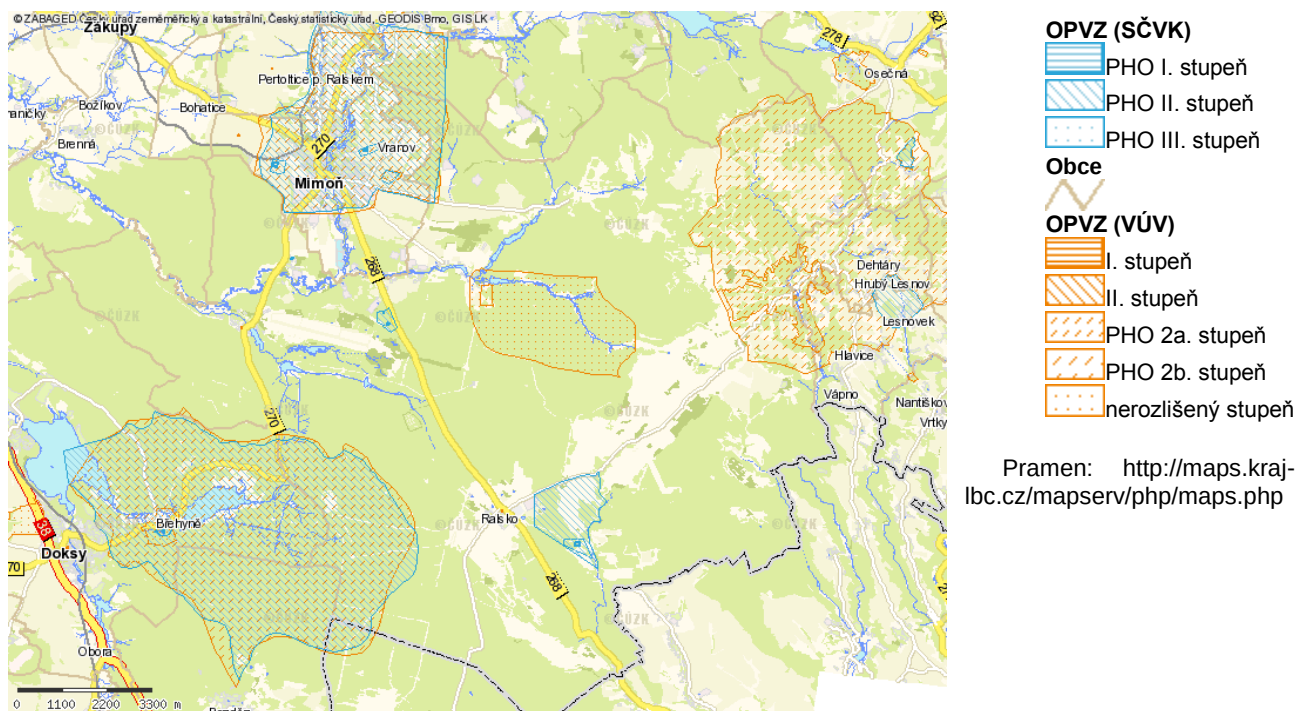
Za posledních 10 let bylo v Ralsku postaveno podle údajů ČSÚ pouze 15 nových bytů, všechny v rodinných domech zbylé 3 jednotky připadají na nebytové prostory. S tím však nekoresponduje vysoký přírůstek obyvatel migrací. Lze předpokládat, že tento nesoulad je způsoben buď chybou statistiky (výkaznictví) nebo časovou prodlevou mezi dokončením rekonstrukce panelových domů (Kuřívody, Ploužnice – resp. Hradčany-sídlíště) a jejich postupným obydlováním. Podle interních údajů bylo v letech 2001-2004 rekonstruováno v panelových domech v obou lokalitách 188 bytových jednotek).

Nová bytová výstavba v rodinných domech je plánována především v Hvězdově, Kuřívodech a Ploužnici. V Hradčanech (sídlíště) a Kuřívodech jsou stále ještě neobydlené panelové bytové domy po Sovětské armádě,

1.8. Technická infrastruktura

Řešené území leží v chráněné oblasti akumulace podzemních vod Severočeská křída. Na území obce je vyhlášeno několik ochranných pásem vodních zdrojů. Tato ochranná pásma stanovuje vodoprávní úřad k ochraně vydatnosti, jakosti a zdravotní nezávadnosti zdrojů podzemních nebo povrchových vod využívaných nebo využitelných pro zásobování pitnou vodou. Přehled ochranných pásem udává následující mapa.

Mapa: Vyhlášená ochranná pásma vodních zdrojů

Způsob zásobování vodou se výrazně liší mezi jednotlivými sídly, o nichž bude krátce pojednáno.

Kuřivody mají vybudovaný vodovod pro veřejnou potřebu. Na území sídla se nachází několik zdrojů pitné vody. Jediný využívaný vrt je HV-1 Horní Krupá s vydatností cca 15 l/s. Na vrtu je vybudována čerpací stanice (3 l/s), odkud je veden výtlačný do vodojemu Jezová horka s objemem 2x250 m³. Z vodojemu je veden zásobní řad, na který je napojena rozvodná vodovodní síť v obci. Na vodovod je napojeno 100 % obyvatel a jeho kapacita je dostatečná. Majitelem vodovodu je SVS a.s. a provozovatelem jsou Severočeské vodovody a kanalizace, a.s. Některé řady ještě budovala sovětská armáda, k těm neexistuje žádná dokumentace, mají nejasnou trasu a bude nutná jejich výměna.

Sídlo Jabloneček má místní vodovod, který však v současné době není v provozu. Vlastníkem vodovodu se stanou budoucí majitelé nemovitostí. Bude nutné provést celkovou revizi vodovodního systému, rekonstrukci vodovodních řadů a zařízení.

Boreček je zásobován vodou z vodovodu pro veřejnou potřebu, který je ve vlastnictví VLS Mimoň. Na vodovod je napojeno 100 % obyvatel. Existuje zde mělký vrt s vydatností 1 l/s, jehož voda je ale nekvalitní (silná kontaminace dusičnany), je proto používána jen jako užitková. Obyvatelé jsou zásobováni dováženou vodou. Vzhledem k této havarijní situaci je nutné připojit sídlo na vodárenský systém Hradčany – sídliště se zdroji Červený vrch. K tomu je již zpracována projektová dokumentace, realizace naráží na nedostatek finančních prostředků ze strany vlastníka. Je nutné rekonstruovat dožilé vodovodní řady a obnovit řady dříve zrušené.

V Dolní Krupé je na vodovod napojeno 100 % obyvatel. Zdrojem vody je studna s vydatností 4,5 l/s, na kterou je připojena čerpací stanice s nádrží 1 000 l. Z ní je voda rozváděna do připojených objektů. Celé zařízení včetně zdroje je ve vlastnictví VLS ČR s.p., divize Mimoň. Množství vody je dostatečné, kvalita vody je kojenecká. Doporučuje se provedení pasportizace vodovodní sítě a vyhlášení ochranného pásma vodního zdroje.

V Hradčanech mají obě části – obec a sídliště – vybudován společný vodovod pro veřejnou potřebu. V lokalitě jsou dva zdroje vody (po 5 l/s) s 2 čerpacími stanicemi (po 4 l/s), odkud se voda čerpá do 2 věžových vodojemů na Červeném vrchu, kde každý má objem 200 m³. Z těchto vodojemů je vedeno potrubí k hradčanskému letišti a odtud jsou zásobovány Hradčany – letiště, Hradčany – obec, Ploužnice i Hvězdov. Zásobování je dostačující i pro budoucí rozvoj sídla. Na vodovod je napojeno 100% obyvatel. Majitelem vodovodu je SVS a.s. a provozovatelem jsou Severočeské vodovody a kanalizace, a.s.

Ploužnice a Hvězdov jsou zásobovány z vodovodu pro veřejnou potřebu se dvěma zdroji na Červeném vrchu. Na vodovod je napojeno 87 % obyvatel. Majitelem vodovodu je SVS a.s. a provozovatelem jsou Severočeské vodovody a kanalizace, a.s. Kapacita zdrojů i vodovodů je uspokojivá i pro výhled. Je nutné dokončit rekonstrukce rozvodných řadů ve Hvězdově.

V území Nového Dvora jsou dva zdroje pitné vody, které jsou však opuštěné, u zdrojů jsou přímo ČS. Velmi malá vzdálenost vrtů od hydrobariéry signalizuje možnost ohrožení potenciálního zdroje. Voda byla dodávána do přilehlých objektů. Vodovodní rozvody byly z litinových trub DN 100 mm. V současné době mimo provoz. Na úbočí Dubového vrchu východně od Novodvorských rybníků IV. a V. je další vrt s čerpací stanicí, který sloužil pro polní výcvikový tábor v blízkosti střelnice Svěbořice. Vrt je situován do území nechráněného hydrobariérou. Stav a kvalita vody není známa.

Náhlov má vlastní vodovodní systém zásobující celé sídlo. Zdrojem je studna s kapacitou 2 l/s. Odtud je voda dvojicí čerpadel přepravována do vodojemu o objemu 100 m³ a odtud do rozvodné sítě. Náhlov je zásoben z pramenní jímky na p.p.č.21/1 k.ú. Náhlov. Pramenní jímka je vybudována jako studna z betonových skruží průměru 2 m, hloubka 3 m. Zdrojem vody je pramen v blízkosti potoka Zábrdka. Kapacita zdroje je 2 l/s. Zdroj pitné vody nemá vyhlášeno vlastní pásmo hygienické ochrany. Systém vyhovuje i ve výhledu, je však nutné provést jeho revizi.

(Zpracováno podle Plánu rozvoje vodovodů a kanalizací Libereckého kraje).

1.8.2. Kanalizace

Způsob čištění odpadních vod je zcela individuální pro jednotlivá sídla. Dešťové vody jsou odváděny systémem příkopů, struh a propustků do vodních toků nebo se vsakují do terénu.

V Kuřívodech existuje obecní kanalizační síť zaústěná do místní ČOV. Trubní vedení je z let 1999 – 2001. Kromě toho zde existuje množství kanalizačních sítí budovaných chaoticky a neodborně sovětskou armádou. Jejich kvalita, provozuschopnost a vedení tras jsou nejasné a neuvažuje se s jejich využíváním. Stávající mechanická - biologická ČOV s kapacitou 650 m³/den je v nevyhovujícím technickém stavu. Odtok vyčištěné vody je zaústěn přes měrný objekt do zregulované vodoteče a dále do Hradčanského potoka. Na kanalizaci je napojeno 83 % obyvatel. Majitelem kanalizace je SVS a.s. a provozovatelem jsou Severočeské vodovody a kanalizace, a.s. Zbývajících 17 % obyvatel odvádí splaškové vody do bezodtokových jímek s vyvážením na ČOV Hradčany, vzdálenou 10 km. Kanalizace i ČOV v současné době kapacitně i kvalitativně postačují pro odkanalizování současně napojených producentů odpadních vod. Výhledově se navrhuje dostavba splaškové kanalizační sítě v délce cca 0,4 km a částečná stavební rekonstrukce čistírny odpadních vod včetně výměny nevyhovujících aeračních jednotek. Nesystematicky budovaná kanalizační síť bude po revizi a případné rekonstrukci využívána k odvádění dešťových vod. Do průmyslových zón byla postavena nová síť kanalizačních a vodovodních řadů. Lokalita Jabloneček má vlastní kanalizaci s ČOV, oboje však není v provozu. Kanalizační systém bude záviset na řešení sídla.

V Borečku není vybudována kanalizace pro veřejnou potřebu ani ČOV. Odpadní vody jsou likvidovány lokálně v septicích se vsakováním. V areálu SAP (kafilérie) je v provozu specifická ČOV s víceetapovou technologií pro čištění odpadních vod z kafilerního provozu. Kanalizace a ČOV se nenavrhují, likvidace odpadních vod bude nadále řešena individuálně v bezodtokových jímkách s vyvážením na kapacitní ČOV, výhledově ČOV Hradčany.

V Dolní Krupě je vybudován vlastní kanalizační systém se dvěma větvemi. Ty jsou zaústěny k předčištění do biologických septiků, pak jsou dočištěny v zemních filtrech a zasakovány ve 4 zasakovacích objektech.

Hradčany nemají kanalizaci pro veřejnou potřebu s odvedením splaškových vod na jednu centrální ČOV. V Hradčanech - sídlišti je kanalizační síť odvedená na funkční mechanicko - biologickou čistírnu odpadních vod s kapacitou 1 200 m³/den. Vyčištěná voda odtéká do řeky Ploučnice Ploužnickým potokem. V Hradčanech - obci je vybudována splašková kanalizace s nefunkční ČOV, což je šterbinová nádrž, která v současné době slouží jako hrubé předčištění. Je uděleno povolení vypouštění z kanalizačního systému zakončeného havarovanou čistící jednotkou do Hradčanského potoka a dále do Ploučnice. Na letištní ploše je vybudovaná kanalizace s ukončením na průmyslové čistírně odpadních vod, což je mechanická čistírna kontaminovaných vod s následnou sorpční filtrací. Vyčištěné vody odtékají do Hradčanského potoka, který v krátkém úseku zaústí do Ploučnice. Na kanalizaci je napojeno 63 % obyvatel. Zbýající obyvatelé využívají septiky se vsakováním. Majitelem kanalizace je SVS a.s. a provozovatelem jsou Severočeské vodovody a kanalizace, a.s. V Hradčanech – obci se navrhuje zrušit stávající šterbinovou nádrž a nahradit ji čerpací stanicí odpadních vod

s výtlačným řadem na kanalizační systém Hradčany – sídliště. Bezodtokové jímky budou nadále vyváženy na kapacitní ČOV, výhledově Hradčany.

Na zastavěném území sídla Náhlov byla vybudována splašková kanalizace a pouze lokálně i dešťová kanalizace. Odpadní vody jsou svedeny dvěma stokami k štěrbínové nádrži, která je však zdevastovaná a nefunkční, zarostlá dřevinami a zřejmě plná již mineralizovaného kalu. Dočišťovací nádrž je také nefunkční, protože její prostor je již vyplněn. Kanalizace ohrožuje kvalitu vody ve zdroji, jsou vedena řízení s vodohospodářským orgánem. Navrhuje se výstavba nové ČOV s oddělením splaškových a dešťových vod.

V Plouznici jsou na kanalizační síť Hradčany - sídliště připojeny pouze bytovky VLS ČR s.p. u státní silnice. Ostatní objekty mají pouze lokální čištění (žumpy). V Hvězdově je vybudována oddílná splašková kanalizace se třemi ČOV, z toho 2 jsou mimo provoz, třetí v současnosti slouží jako žumpa pro 45 EO. Odpadní vody jsou vyváženy na ČOV Hradčany, vzdálenou 6 km. Majitelem kanalizace je SVS a.s. a provozovatelem jsou Severočeské vodovody a kanalizace, a.s. Stav čištění odpadních vod v Plouznici neodpovídá dnešním požadavkům na likvidaci odpadních vod, stav čištění v Hvězdově je v tomto řešení neudržitelný. Předpokládá se odvedení splaškových vod v prostoru Hradčany (sídliště) – Plouznice – Hvězdov včetně jejich čištění na ČOV Hradčany letiště – Sigma (8000 EO). V Hvězdově v místech stávajících ČOV I., II. a III. budou vybudovány čerpací stanice a dílčí části kanalizace budou propojeny.

(Zpracováno podle Plánu rozvoje vodovodů a kanalizací Libereckého kraje).

1.8.3. Elektrická energie

Na území obce bylo v posledních letech zprovozněno několik fotovoltaických elektráren - FVE Profit Energy s výkonem 1,188 MW, FVE Stroj servis s výkonem 1,5 MW a FVE Ralsko Ra1, což je skupina elektráren s celkovým výkonem 38,269 MW (jedna z největších v ČR), které jsou připojeny do transformovny TR 110/35 kV Noviny pod Ralskem.

Území je napájeno vrchním vedením VN společnosti ČEZ distribuce a.s.:

- v napěťové hladině 35 kV vývodem Mimoň z TR 110/35 kV Noviny pod Ralskem a vývodem Mimoň z TR 110/35 kV Česká Lípa – Dubice
- v napěťové hladině 22 kV z rozvodů bývalé Středočeské energetiky – trafostanice VN/NN v Horní Krupě. Přes území obce neprochází vedení VVN.

1.8.4. Plyn a vytápění

Z regulační stanice VTL/STL 5000 m³/hod v Mimoně je vyveden STL plynovod do SAP Mimoň v Borečku. Slouží však pouze tomuto podniku. Jinak není v řešeném území zaveden plyn. Provozovatelem STL plynovodu je společnost RWE. V budoucnu lze počítat s možností plynofikace některých lokalit s větší hustotou osídlení a průmyslovou zástavbou (zóna u letiště Hradčany, Kuřívody).

Na území obce se nachází dva zdroje tepla. Kotelna v Kuřívodech je zavedena na spalování směsného paliva - hnědého uhlí a dřevní štěpky v poměru 20:80. Na kotelnu v Kuřívodech je připojeno vytápění a ohřev teplé užitkové vody ve čtyřech panelových bytových domech a v kulturním domě. Kotelnu a horkovod provozovala společnost Lenoxa a.s., která je v úpadku od 1.4.2010. Na základě rozhodnutí ERÚ zajistí dodávky tepla ČEZ teplárenská a.s.

Výtopna Hradčany spaluje hnědé uhlí, slouží k vytápění i ohřevu teplé užitkové vody. Z výtopny je vyveden parovod do hlavní předávací výměňkové stanice pára/voda. Odtud je realizována dodávka tepla do bytových domů v okolí a dále do města Mimoň pomocí horkovodů. Ve výtopně je velká kapacitní rezerva. Podle potřeby lze obměnit parovody v původní trase, nebo provést jejich náhradu horkovodem. Vlastníkem výtopny je ENERGIE Holding a.s.

Na území obce v k.ú. Svěbořice zasahují produktovody související s bývalou chemickou těžbou uranu, nyní využívané pro sanaci kontaminovaných podzemních vod. Jsou součástí hydrobariéry Stráž pod Ralskem a Svěbořice. Nově byly zřízeny čerpací vrty s produktovody na bývalé stělnici Svěbořice. Produktovody jsou ve vlastnictví Diamo s.p. Stráž pod Ralskem.

1.8.5. Telekomunikace a radiokomunikace

Provozovatelem veřejné telekomunikační sítě v řešeném území je Telefónica O2 a.s. Řešeným územím probíhá dálkový telefonní kabel Česká Lípa - Mimoň - Doksy. Vojenská ubytovací správa Litoměřice provozuje telefonní kabel v Plouznici.

V řešeném území provozují základnové stanice všichni 3 mobilní operátoři:

- T-mobile Czech Republic a.s. – v Plouznici a v Horní Krupě
- Telefónica O2 a.s. – základnovou stanicí CLHRD na hydroglóbu SVS, a.s. Liberec

- Vodafone Czech Republic a.s. – základnovou stanicí CLKUR na vrchu Jezové hory.

Vzhledem k velké rozloze území a nízké hustotě zalidnění ale signál mobilních sítí často není kvalitní.

Digitální televizní vysílání je zajištěno základními televizními vysílači:

- Liberec – Ještěd (sít' 1 – ČT – 43.kanál, sít' 2 – Nova, Prima, Barrandov – 52.kanál)
- Ústí n.L. – Buková Hora (sít' 1 – 33.kanál, sít' 2 – 58. kanál)

Analogové televizní vysílání již bylo v celé České republice vypnuto.

Vysílání rozhlasu je zajišťováno stejnými vysílači – Ústí n.L. – Buková hora s výkonem 100 kW a Liberec – Ještěd s výkonem 20 kW.

Obec je připojena na internet, pro veřejnost existuje internetové připojení v místní knihovně v Kuřívodech.

1.9. Doprava

1.9.1. Základní silniční síť

Základní silniční síť v řešeném území obce tvoří silnice II/268 (Mnichovo Hradiště – Kuřívody – Mimoň – Zákupy – Nový Bor) a II/270 (Dubá – Doksy – Mimoň - Jablonné v Podještědí). Doplňkovou síť tvoří málo frekventované silnice III. třídy – III/26289 Mimoň – Nový Dvůr – Svěbořice, III/26830 Mimoň – Hvězdov (obě slepé), III/27235 Kuřívody – Bělá pod Bezdězem a III/27237 Osečná - Kuřívody, na které je běžný provoz zakázán. Silnice II/268 spojuje silnice I/10 a I/13, silnice II/270 pak silnice I/9, I/38 a I/13. Komunikační síť je velmi řídká. Nevýhodou je především neexistující přímé spojení mezi jednotlivými sídly. To platí především pro Náhlov, který je přístupný pouze z Osečné a je tak zcela odtržen od zbývajících částí obce. I Boreček a Hradčany (obec) jsou přístupné jen z Mimoň (na komunikaci spojující silnice II/268 a II/270 jižně od letiště Hradčany je zákaz vjezdu) a Jabloneček pouze od Mukařova (Mnichova Hradiště). Území proto zcela postrádá vnitřní integritu.

Nejzatíženější z těchto komunikací je II/268, která také prochází centrální částí obce Ralsko a má pro obsluhu území zásadní význam. Na silnicích III. třídy se měření kromě úseku silnice III/27237 Osečná – hranice okresů Liberec a Česká Lípa neprovádí.

Tab.: Intenzita dopravy v roce 2010 (počet vozidel za 24 hodin)

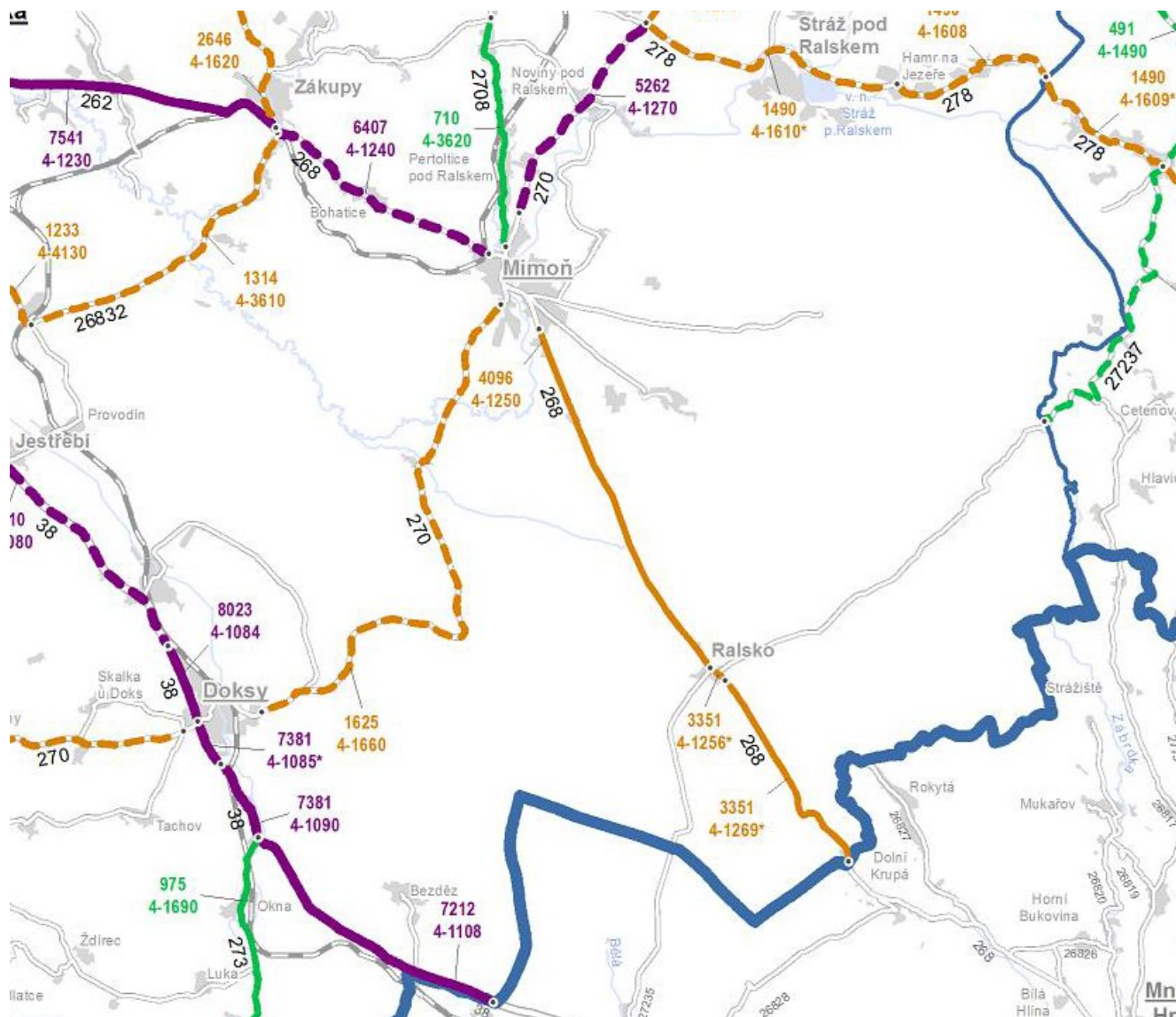
Číslo silnice	Sčítací úsek	TV	O	M	S	Začátek úseku	Konec úseku
268	4-1256	802	2524	25	3351	Kuřívody z.z.	zaús.27235
268	4-1269	802	2524	25	3351	hr.kr.Středočeského a Libereckého	Kuřívody z.z.
268	4-1250	799	3264	33	4096	zaús.27235	Mimoň z.z.
270	4-1660	224	1349	52	1625	Doksy k.z.	Mimoň z.z.

Pramen: ŘSD – Celostátní sčítání dopravy 2010

Legenda: TV – těžká vozidla, O – osobní automobily, M – motocykly, S – součet všech vozidel celkem

z.z. – začátek zástavby, k.z. – konec zástavby

Mapa: Intenzita dopravy v roce 2010

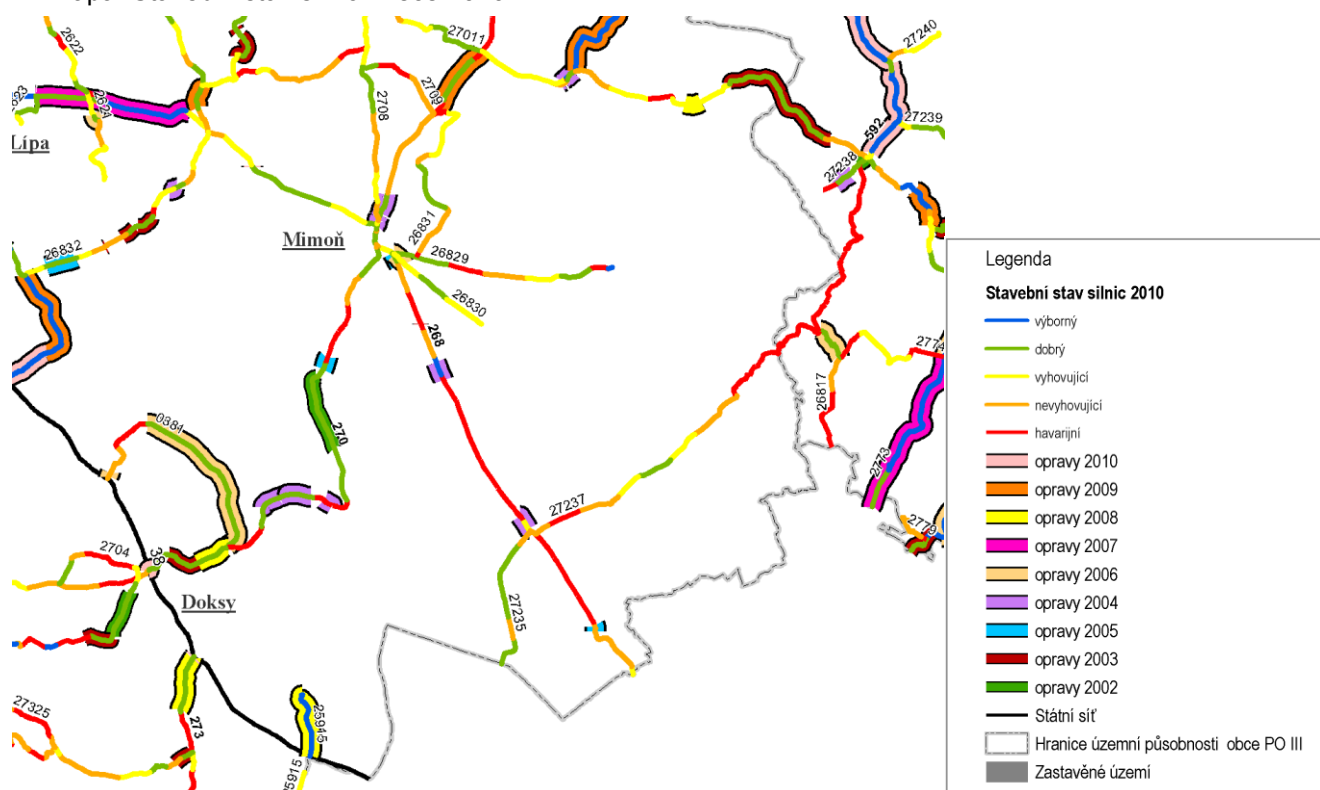
Pramen: www.rsd.cz

Pozn.: Černě jsou čísla komunikací, u barevných popisků je horní číslo počet vozidel za 24 hodin, dolní číslo je číslo sčítacího úseku.

Stav komunikací II. a III. třídy je velmi variabilní. Páteční komunikace II/268 je v celém úseku přes území obce Ralsko nevyhovující až havarijní. V lepším stavu je druhá páteřní komunikace II/270, kde některé úseky prošly v minulých letech opravou. Většinou ve vyhovujícím stavu je spojnice Kuřívod a Bělé pod Bezdězem III/27235 a komunikace z Mimoně do Hvězdova III/26830. Nevyhovující až havarijní je stav silnice III/27237 přes Židlovskou oboru.

Hlavními záměry v oblasti dopravní infrastruktury jsou propojení silnic II/268 a II/270 kolem Hradčanského letiště a zprůjezdnění silnice III/27237 Kuřívody – Osečná. Tento záměr ale vzhledem k vysokým finančním nákladům není v dohledné době reálný.

Mapa: Stavební stav silnic v roce 2010

Pramen: Analýza stavu dopravy na území Libereckého kraje, aktualizace 2011

1.9.2. Městské komunikace

Celé území je protkáno množstvím místních a účelových komunikací. Intenzita dopravy je na nich nízká, na některé z nich je omezen vjezd. Mají pouze lokální význam, dopravní prostor je neuspořádaný s mnohdy jednoruhovou obousměrnou vozovkou. Některé komunikace mají dopravně obslužný význam ve zpřístupnění vzdálenějších obytných ploch nebo v přivedení dopravy na komunikace s vyšším dopravním významem.

Komunikační závady na silniční síti jsou především v nedostatečném šířkovém, směrovém a výškovém uspořádání místních a účelových komunikací v bývalém vojenském prostoru, lokálně zúžených profilech, nepřehledných místech, v absenci chodníku a nekompletním dopravním značení. Některé místní komunikace mají charakter účelových spojek, které přímo navazují na přístupy k areálům, k objektům ze silnic nebo místních komunikací. Jejich povrch je někdy zpevněný nebo se jedná o upravený rostlý terén.

1.9.3. Veřejná doprava, dopravní obslužnost

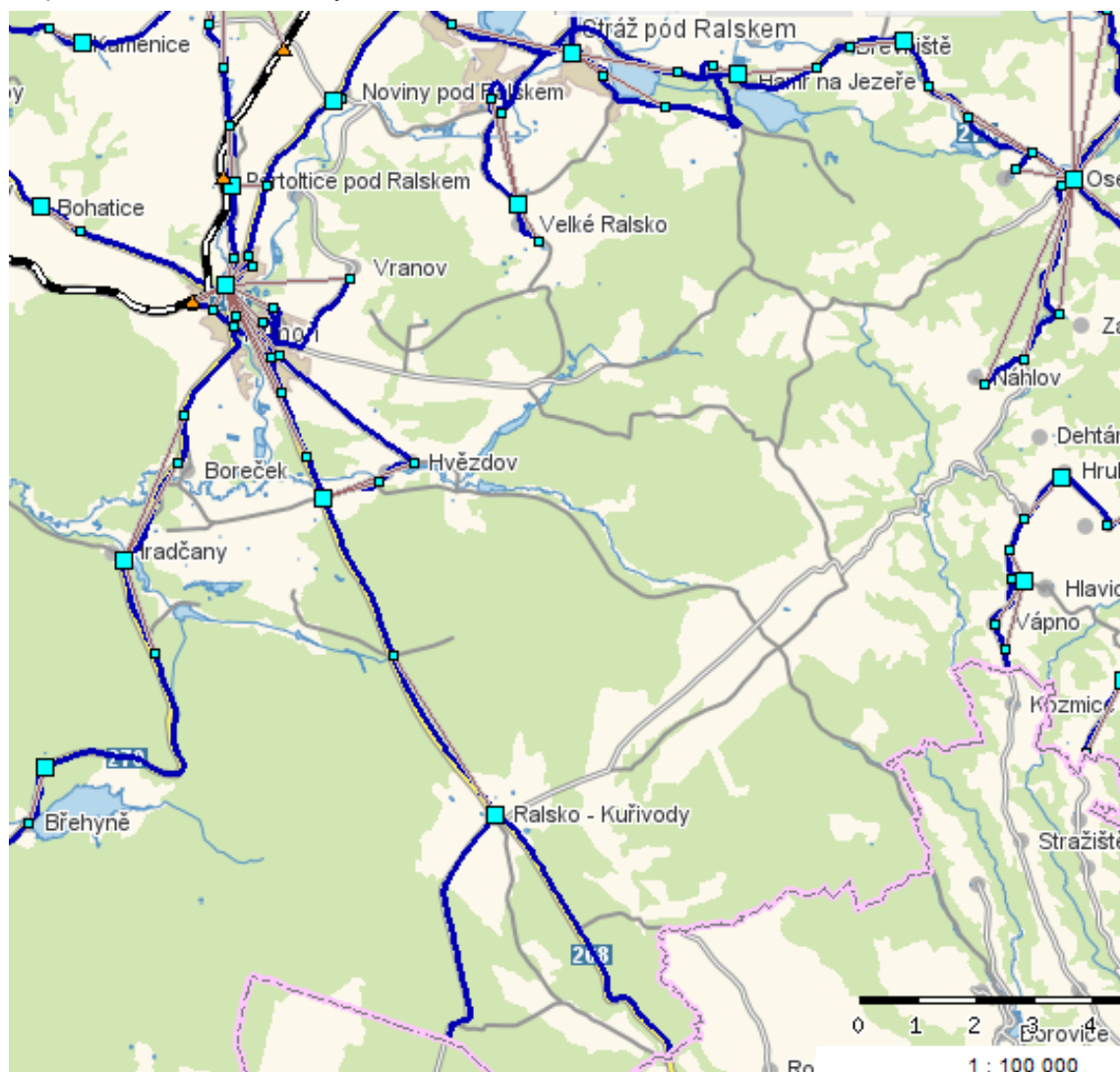
Zastavěné části vymezeného území obce Ralsko – Hradčany, Plouznice, Hvězdov, Náhlov, Kuřívody, Dolní Krupá jsou obsluhovány regionálními autobusovými linkami, které jsou vedeny především po silnicích II/268 a II/270, ale i místních a účelových komunikacích v bývalém vojenském prostoru. Autobusové spojení je zajištěno zejména v pracovních dnech, o sobotách a nedělích je počet spojů velmi omezen a do některých částí obce nejede žádný spoj.

Tab.: Autobusové linky veřejné dopravy se zastávkou na území Stráže pod Ralskem

Název linky	Číslo linky	Dopravce (provozovatel)
Praha – Jablonné v Podještědí	150101	Jaroslav Štěpánek
Mladá Boleslav – Mnichov Hradiště - Mimoň	260005	TRANSCENTRUM bus s.r.o.
Mladá Boleslav-Bělá pod Bezdězem-Mimoň	260006	TRANSCENTRUM bus s.r.o.
Bělá pod Bezdězem - Ralsko, Kuřívody	260530	TRANSCENTRUM bus s.r.o.
Jablonné v Podještědí - Doksy - Dubá - Mělník - Praha	500010	ČSAD Česká Lípa, a.s.
Dubá - Doksy - Mimoň - Stráž pod Ralskem	500301	ČSAD Česká Lípa, a.s.
Mimoň - Ralsko, Kuřívody	500420	ČSAD Česká Lípa, a.s.
Mimoň, sídl.Letná - Vranov - Ralsko, Hvězdov - Ralsko, Plouznice - Ralsko, Kuřívody - Ralsko, Hradčany	500430	COMPAG CZ s.r.o.
Český Dub - Osečná - Náhlov - Stráž pod Ralskem	540330	ČSAD Liberec, a.s.

Pramen: www.idos.cz, Analýza stavu dopravy na území Libereckého kraje (aktualizace 2011)

Mapa: Trasování autobusových linek v obci Ralsko

Pramen: www.idol.cz

Na území obce je 9 zastávek místních a dálkových (mezikrajských) autobusových linek. Níže uvedená tabulka podává přehled počtu spojů z jednotlivých sídel v některé všední dny a o víkend. Frekvence dopravy je malá. Je soustředěna hlavně do ranní a odpolední špičky. Na obsluze území mají velmi významný podíl mezikrajské linky do Mladé Boleslavi a Prahy. Sídlo Svěbořice není vůbec na veřejnou dopravu napojeno. Velmi špatná je dopravní obsluha o víkend, kdy územím obce přes Boreček a Hradčany projíždí pouze dva páry spojů Praha – Jablonné v Podještědí a v neděli navíc další pár a přes Kuřivody, Skelnou Huť a Ploužnici pár spojů Mimoň – Mladá Boleslav. Železnice se do dopravní obsluhy území nezapojuje, nejbližší nádraží je v Mimoně, které je od Kuřivod vzdáleno asi 10 km, od Ploužnice asi 4 km.

Tab.: Frekvence autobusových spojů pro jednotlivá sídla obce Ralsko

Sídlo	Pondělí	Středa	Pátek	Sobota	Neděle
Boreček	16	15	17	4	6
Horní Krupá*)	0	0	0	0	0
Hradčany	14	13	15	4	6
Hvězdov	9	9	9	0	0
Kuřivody	18	17	17	0	2
Náhlov	6	6	6	0	0
Ploužnice	30	30	30	0	2
Skelná Huť	14	14	14	0	2
Svěbořice	0	0	0	0	0

*) zastávka je na území obce Dolní Krupá, ale v přijatelné docházkové vzdálenosti od části obce Horní Krupá

1.9.4. Letecká doprava

Na území obce se nachází bývalé armádní letiště Hradčany. S rozjezdovou drahou délky 2500 m a šířky 80 metrů šlo o jedno z největších letišť v bývalém Československu. Všechna zařízení nutná pro provoz letiště však byla v minulých letech poničena nebo rozkradena. Majitelem letiště je Liberecký kraj, který v roce 2008 odmítl obnovu letiště, hlavně z důvodu vysokých finančních nákladů. V současné době je letiště provozováno jako letiště pro SLZ (plocha pro sportovní létající zařízení s maximální hmotností do 450 kg – neveřejná, neověřená). Provozování je ale problematické, protože hrozí střet s bruslaři, cyklisty a auty, které se po letišti pohybují.

1.9.5. Cyklistická a pěší doprava

Vzhledem ke své rozloze, zachovalému přírodnímu prostředí s množstvím zajímavostí a velké délce komunikací, kde je automobilový provoz minimální nebo zcela vyloučen, je území ideální pro rozvoj **cykloturistiky** a cyklistické dopravy. Přes území obce prochází množství cyklistických tras regionálního i nadregionálního významu.

Nejvýznamnější je trasa 25 Litoměřice – Doksy – Kuřívody – Osečná – Hrádek nad Nisou. Územím prochází i mezinárodní cyklotrasa 241 (Německo) – Petrovice – Lemberk – Stráž pod Ralskem – Mimoň – Plouznice – Hvězdov – Mukařov – Mnichovo Hradiště – Praha. Na tyto páteřní trasy navazují i další cyklotrasy místního významu 3040 Kuřívody – Bělá pod Bezdězem a další vedené při hranicích obce, např. 3046 Mimoň – Svěbořice – Stohánek – Hamr na Jezeře – Křížany, 3050 Stohánek – Náhlov – Čertova zeď – Všelibice – Libíč – Pěnčín nebo 3054 Česká Lípa – Veselí – Senná Brána – Provodín. Vojenské lesy a statky, s.p. opravily pro cyklistiku stezku Nový Dvůr – Hvězdov Na Blízalce – Skelná Huť – Hradčanské rybníky – Hradčany.

Pěší turistické trasy mají kvůli velké rozloze území a vysoké vzdálenosti od nástupních míst ve srovnání s cyklotrasami menší význam. Nejvýznamnější jsou trasy Stráž pod Ralskem – hrad Ralsko – Mimoň a Mimoň – Hradčany – Hradčanské stěny – Staré Splavy. Pěší okruhy byly vyznačeny i v Hradčanských stěnách a okolo hradu Děvín jižně od Hamerského rybníka.

1.10. Občanská vybavenost, služby

1.10.1. Školství

V Ralsku existuje jedna mateřská a základní škola - Základní škola a mateřská škola Tomáše Ježka Ralsko - Kuřívody - příspěvková organizace. Škola byla slavnostně otevřena 17.11.1994, právní subjektivitu má od 1.1.2003. Do školy docházejí děti a žáci z Kuřívod, od května 2008 žáci z Plouznice a z Hvězdova dojíždějí do školy autobusem. Děti z mateřské školy se za úplaty dovážejí do školy 2 auty. Škola je malotřídní, integrovaná s mateřskou školou. Ve školním roce 2011/2012 je v mateřské škole zapsáno 40 a v základní škole 28 dětí. Součástí školy je školní jídelna a školní družina. Údaje o kapacitách jednotlivých částí školy udává následující tabulka převzatá z rejstříku škol MŠMT.

Tab.: Přehled školských zařízení

Id. zařízení	Typ	Název zařízení	Kapacita (počet dětí)
116000503	A00	Mateřská škola	40
108029191	B00	Základní škola	50
116000511	G21	Školní družina	30
108029018	L11	Školní jídelna	90

Pramen: www.rejskol.msmt.cz

Jiná škola v obci Ralsko neexistuje. Děti z dalších sídel dojíždějí do nejbližší větší obce se školou – z Borečku a Hradčan do Mimoně, z Náhlova do Osečné, významná je i dojíždka do Bělé pod Bezdězem (viz kapitola 4.4). V Ralsku nepůsobí žádná střední škola ani učiliště. Žáci a studenti nejčastěji dojíždějí do Mimoně a České Lípy.

1.10.2. Kultura, památky

Nejvýznamnějším kulturním zařízením na území obce je „Místní centrum pro setkávání a pořádání kulturních, vzdělávacích a sociálních programů v Ralsku“ umístěné v Kuřívodech v budově bývalé fary. Nabízí prostory pro pořádání kulturních, vzdělávacích a sociálních programů. K dispozici je zde společenská místnost (25 míst), malá klubovna (10), velká klubovna (25) a počítačová učebna (10). V Plouznici existuje klubovna, kde se pořádají různé kroužky pro děti – taneční, výtvarný, stolní tenis – i dospělí – setkání seniorů, myslivecký kroužek. Působí zde „Centrum pro volnočasové aktivity dětí a mládeže“.

Doprava na tyto kroužky z Kuřívod je zajištěna. V Kuřívodech existuje i kulturní dům s kinosálem s kapacitou asi 300 osob. Využíván je pouze příležitostně. Ve stejné budově sídlí místní knihovna připojená na internet. Ostatní kulturní zařízení (např. kulturní dům ve Hvězdově, nedokončený kulturní dům v Hradčanech u letiště,

letní kino Nový Dvůr) jsou zdevastována nebo zlikvidována. V Hradčanech je v bývalém hotelu Na Pláži sál s kapacitou cca 100 míst.

Činnost Ioni zahájilo dětské centrum Brouček pro až 8 dětí předškolního věku.

Nejbližší divadlo je v Mladé Boleslavi, nejbližší kino v Mimoně.

V Hradčanech je možné si celoročně prohlédnout minizoo, kde je umístěna především lesní zvěř, ale i např. papoušci nebo pávi. V domě čp. 795 v Kuřívodech je možné si prohlédnout stálou expozici pyrotechnické asanace Ralska. Existuje zde vnitřní expozice s exponáty a videozáznamy a vnější s demonstrací způsobu odhalení a likvidace munice. V Náhlově se připravuje oprava budovy bývalé školy, kde by mělo vzniknout centrum setkávání a Krajské muzeum vystěhovalectví do Brazílie.

Obec nemá vlastní hřbitov, neboť v předchozím období byly všechny zlikvidovány.

Tab.: Seznam zájmových kroužků a kurzů pořádaných Místním centrem pro setkávání v Ralsku v sezóně 2011-2012

Typ akce	Termín konání
Pro děti	
Kroužek výtvarné výchovy	Čtvrtek
Kroužek výuky základů práce na PC	Pondělí
Logopedie – porucha řeči – výuka výslovnosti	Čtvrtek
Kroužek pletení z papíru	Středa
Kroužek stolního tenisu	Pondělí
Fotbalový kroužek	Pátek
Myslivecký a sokolnický kroužek	Úterý
Volno- časový program pro děti a maminky s dětmi	Pondělí a čtvrtek
Pro dospělé	
Kurz angličtiny	
Kurz základů a práce na PC pro seniory	
Cvičení jógy a taichi	
Setkávání seniorů	1x týdně
Setkání maminek s dětmi	1x měsíčně
Bazar dětského oblečení	2x ročně
Komplexní péče o nohy	1x týdně

Pramen: Dnešní Ralsko 2011/1

K pravidelným akcím patří především akce pro děti - pálení čarodějnic, oslavy dne dětí, zakončení školního roku, vítání prvňáčků, Halloween, mikulášská besídka – dále pak masopust, velikonoční trhy, rozsvícení vánočního stromu.

Za podpory Městského úřadu Ralsko vznikl v září 2010 klub seniorů na sídlišti Ploužnice, který se schází pravidelně každý pátek od 16 hodin v klubovně sportovního areálu. V závěru roku 2010 zahájil svou činnost klub seniorů v Kuřívodech a to v prostorách Místního centra, kde mají senioři možnost setkávání vždy 1 x za 14 dnů.

Občanské sdružení Český svět – Ralsko provozuje expozici pyrotechnické asanace Ralska. Společenství historie Mimoně, Ralska a okolí si klade za cíl poznávat historii Ralska a okolí a navazovat kontakty s bývalými občany Mimoně. Existuje i občanské sdružení Náhlov, které se snaží obnovit tvář obce (oprava kaple sv. Floriána, zřízení muzea vystěhovalectví do Brazílie). V obci působí i Svaz zahrádkářů. Městský úřad vydává čtvrtletník Dnešní Ralsko v nákladu 600 výtisků.

Kulturní památky – výběr:

Zřícenina hradu Ralsko se nachází v k.ú. Noviny pod Ralskem při severním okraji obce. Jde zřejmě o nejvýznamnější památku v blízkém okolí, která tvoří dominantu celého kraje. První doložená zmínka o hradu pochází z roku 1435, v roce 1544 se již uvádí jako pustý. Dílo zkázy bylo dokonáno pobytem sovětských vojsk ve vojenském výcvikovém prostoru Ralsko v 70. a 80. letech minulého století (devastace, nápisy na zdivu aj.). Z hradu se za pěkného počasí otevírá krásný kruhový výhled.

Zámek v Kuřívodech je druhou nejstarší stavbou v tomto sídle. Původně šlo o berkovskou tvrz z 16. století přestavěnou na renesanční zámek. Objekt dnes není přístupný.

Kostel sv. Havla je nejstarší stavbou v Kuřívodech. Jádrem je gotická stavba ze 13. století. V době působení sovětské armády byl kostel využíván jako sklad zeleniny a byl značně zanedbán. Na počátku devadesátých let proběhla nutná rekonstrukce střechy a věže kostela. V současné době v kostele probíhají pouze nedělní bohoslužby.

Budova poštovní stanice byla zřízena v roce 1868 jako jedna z prvních na severu Čech. V roce 1904 zde byla zřízena také samostatná telefonní a telegrafická stanice. V budově dnes sídlí městský úřad.

Budova fary v Kuřívodech byla postavena nebo přestavěna po roce 1678. Rekonstrukce budovy byla finančně podpořena ze Společného regionálního operačního programu. Dnes zde sídlí Místní centrum pro setkávání a pořádání kulturních, vzdělávacích a sociálních programů v Ralsku.

Škola v Kuřívodech byla původně postavena v roce 1813, nástavbou byla rozšířena v roce 1904. Rekonstruována byla v 90. letech 20. století.

Pomníček na památku padlých v Prusko-Rakouské válce 1866 v Kuřívodech je vybudován při silnici z Kuřívod do Mnichova Hradiště.

Sochorův pomník se nachází v lesích v severní části obce na křižovatce cest. Je věnován památce pplk. Antonína Sochora, který byl na tomto místě za záhadných okolností v roce 1950 zabit.

V blízkosti Sochorova pomníku se nachází zbytky skalního hrádku Stohánek na osamoceném pískovcovém suku. Hrádek vznikl před rokem 1431, zničen byl pravděpodobně Lužičany už v roce 1441. Zřetelné jsou skalní místnosti.

V lesích mezi Borečkem a Mimoní se nachází Eustachova kaple, která byla vystavěna na místě bývalé poustevny.

V Náhlově se nachází kaple sv. Floriána postavená v roce 1804 místními obyvateli. Občanské sdružení Náhlov kapli opravilo a ta byla slavnostně vysvěcena 22.8.2009.

Níže je uveden seznam nemovitých kulturních památek, jak jej vede Národní památkový ústav.

Tab.: Seznam nemovitých kulturních památek

Číslo rejstříku	Sídelní útvar	Část obce	Památk
32967 / 5-3488	Kuřívody	Kuřívody	kostel sv. Havla
19873 / 5-4993	Kuřívody	Kuřívody	pomník generálmajora A. Sochora
28672 / 5-3489	Kuřívody	Kuřívody	zámek
34703 / 5-3152	Svébořice	Plouznice	hrad Ralsko, zřícenina
51033 / 5-5906	Náhlov	Náhlov	kaple
102318	Náhlov	Náhlov	lávka - mostek

Pramen: monumnet.npu.cz

1.10.3. Sport a tělovýchova

V obci působí fotbalový klub SK Ralsko, který hraje 4.třídou okresního přeboru Česká Lípa. Domácí zápasy se konají v Plouznici, na sportovním stadionu u objektu bývalé školy. Existuje i Občanské sdružení agility Mimoň, které na cvičišti v Hvězdově pořádá závody psů. Dětská hřiště byla postupně realizována v Hradčanech (původní obec), Hvězdově - restaurace Na Blízalce a Kuřívodech.

Tab.: Seznam sportovních zařízení v Ralsku

Zařízení	Druh sportu	Adresa
Víceúčelové a dětské hřiště v Kuřívodech	Volejbal, basketbal, nohejbal, tenis + dětské prvky	Kuřívody v areálu školy a místního centra
Fotbalové hřiště + dětské hřiště v Plouznici	Fotbal + dětské prvky	Plouznice
Letiště Hradčany	Motoristické sporty, letecké modely, ultralighty, in-line bruslení	Hradčany
Farma Plouznice s.r.o.	Jezdecký oddíl	Plouznice
Cvičiště Hvězdov	Závody psů	Hvězdov
Airsoftový areál	Airsoft	Nový Dvůr
Sportovní střelnice VLS, s.p.	Sportovní střelba	Skelná Huť

Pramen: podklady MÚ Ralsko, průzkumy a rozborů ÚP

Mezi nejvýznamnější sportovní akce patří Cyklovýlet Židlovskou oborou, cyklistický závod Tour de Ralsko, soutěže při Mezinárodním dni dětí 1.6., Pohár starosty města Ralsko v kopané a dále motoristická show Mimoňské války na hradčanském letišti.

1.10.4. Zdravotnictví

V Ralsku neexistuje žádné zdravotnické zařízení, neordinuje zde žádný lékař, není zde lékárna. Občané Ralska proto musí dojíždět převážně do Mimoně. Obyvatelé Náhlova mají nejbližší do Osečné, občané Kuřívod do Bělé pod Bezdězem a obyvatelé Dolní Krupě do Mnichova Hradiště. Přehled základních zdravotnických

služeb v těchto obcích je uveden níže v tabulce. V Mnichově Hradišti je navíc i léčebna dlouhodobě nemocných a zdravotní středisko. Nejbližší nemocnice v Libereckém kraji jsou v České Lípě a Liberci, ve Středočeském kraji v Mladé Boleslavi.

Tab.: Seznam zdravotnických zařízení v okolí Ralska

Lékařská specializace	Mimoň	Osečná	Bělá pod Bezdězem	Mnichovo Hradiště
Praktický lékař pro dospělé	3	1	2	6
Praktický lékař pro děti a dorost	2	2	1	2
Stomatolog	2	1	3	6
Gynekolog	1		1	1
Chirurg				1
Diabetolog	1			
Rehabilitace	1		1	2
Lékárna	3	1	1	3
Zubní laboratoř	1		1	3
Domácí péče	1	1		1

Pramen: Ústav zdravotnických informací a statistiky (ÚZIS) - <https://snzr.uzis.cz/viewzz/rzz.htm>

1.10.5. Sociální péče

V obci Ralsko nesídlí přímo žádné zařízení sociální péče. Pouze Místní centrum v Kuřívodech nabízí volnočasové aktivity. Město Ralsko podporuje sportovní a volnočasové aktivity prostřednictvím SK Ralsko a Agility klubu. Za rok 2009 vydalo Město Ralsko z rozpočtu města na Služby sociální péče 254 244,- Kč. Na Náhlově byl zahájen projekt zřízení nízkoprahového centra pro děti a mládež. Součástí má být školka pro děti předškolního věku a prostory pro společné aktivity starší dětí.

V území působí sociální pracovníce pro sociálně právní ochranu dětí a výchovní poradci, které zajišťuje městský úřad v Mimoní. Terénní pečovatelská služba Sociálních služeb města Mimoň poskytuje služby i na území města Ralsko.

Nejbližší domov důchodců a domov s pečovatelskou službou existuje v Mimoní. V České Lípě je speciální MŠ a ZŠ a 2 zvláštní školy, v Mimoní existuje zvláštní škola. Nejbližší dětský domov a dům pro matky s dětmi v tísni (dům Jonáš) je rovněž v České Lípě, dětský výchovný ústav v Hamru na Jezeře. Ústavy sociální péče jsou v České Lípě a Jestřebí. Občansko – romské sdružení Bachtale sídlí v Mimoní.

Většina zařízení sociální péče, která mohou sloužit i pro občany Ralska je umístěna v České Lípě. Jde např. o poradny pro rodinu a mezilidské vztahy, pedagogicko – psychologickou poradnu, svazy a sdružení různě zdravotně postižených občanů.

Zvýšenou pozornost je třeba věnovat terénní práci v lokalitách s vysokým podílem romské populace, tj. především Náhlav a Plouznice.

Trendem sociální oblasti je zajištění sociálních služeb terénními pracovníky přímo v bydlišti klienta.

Nedaleko za hranicemi obce je umístěno Zařízení pro zajištění cizinců Bělá – Jezová, které je ve správě uprchlických zařízení Ministerstva vnitra.

1.10.6. Ostatní služby

Do této kategorie zahrnujeme ostatní zařízení občanské vybavenosti jako obchodní síť, ubytovací, stravovací a společensko-zábavní zařízení, nevýrobní služby, bankovníctví a pojišťovnictví a rovněž státní i nestátní úřady a instituce.

V Ralsku je velmi slabá obchodní síť. To do značné míry souvisí s roztržitostí sídelní struktury a nízkou koupěschopností obyvatel. V nejvýznamnějších sídlech obce se nachází prodejny potravin, jejichž přehled podává následující tabulka.

Tab.: Přehled obchodů v Ralsku

Část obce	Poskytované služby
Kuřívody	smíšené zboží
Hradčany – zóna letiště	smíšené zboží

Problematika ubytování a stravování je s ohledem na úzkou provázanost s turistickým ruchem a rekreací zařazena do kapitoly Cestovní ruch.

Kopírování materiálů zajišťuje informační centrum v budově bývalé fary – Místní centrum pro setkávání. Další služby v Ralsku nejsou, občané za nimi musí dojíždět do Mimoně, případně do Bělé pod Bezdězem a Mnichova Hradiště.

V Ralsku není žádná pobočka banky ani bankomat. V Mimoně se nachází pobočky České spořitelny, GE Money Bank a Poštovní spořitelny. V Mnichově Hradišti jsou pobočky České spořitelny, Komerční banky, bankomaty ČSOB a GE Money Bank, v Bělé pod Bezdězem pobočka České spořitelny. Nejblíže pobočka České pošty je rovněž v Mimoně, pro Náhlov v Osečné, pro Dolní Krupou v Mnichově Hradišti. Součástí poboček České pošty je i Poštovní spořitelna.

Z úřadů a institucí sídlí v Ralsku pouze městský úřad v Kuřívodech. Stavební úřad pro Ralsko sídlí ve Stráži pod Ralskem. Obcí s pověřeným obecním úřadem (obec II. stupně) je Mimoň, obcí s rozšířenou působností (obec III. stupně) Česká Lípa. Matriku vykonává městský úřad (MÚ) v Mimoně, živnostenský úřad pak MÚ Česká Lípa, finanční úřad je také v České Lípě.

1.11. Cestovní ruch

1.11.1. Historie a současnost cestovního ruchu, turistické zajímavosti

Podle údajů sčítání lidu žilo v roce 1930 na území dnešní obce Ralsko téměř 6 000 obyvatel. Po skončení 2. světové války bylo německé obyvatelstvo (tvořilo asi 95 % celkového počtu obyvatel) odsunuto. V roce 1947 zde byl zřízen vojenský prostor. Tím byl zcela znemožněn jakýkoli cestovní ruch. V roce 1947 bylo vysídleno 15 obcí, v letech 1950 – 1953 další 3 obce. Vysídlené obce byly buď zcela zlikvidovány, nebo velmi zdevastovány. Zbořeno bylo množství historických a památkových objektů. Dílo zkázy bylo dokonáno pobytem sovětských vojsk mezi lety 1968 – 1991 (kontaminace půd a podzemních vod, množství nevybuchlé munice). Na oblasti se také devastujícím způsobem podepsala těžba uranových rud hydrochemickou těžbou v severní části území. Vojenský prostor byl zrušen v roce 1991. Asanace prostoru od munice probíhala do roku 2004, dekontaminace znečištěných půd a podzemních vod běží doposud. Nadále se v území nachází množství ruin, zdevastovaných objektů i celých areálů.

Obec je proto nucena budovat turistickou infrastrukturu úplně od základů. Díky svému zachovalému okolí (v místech nepoškozených přímo pobytem vojsk) skýtá dobré podmínky pro relaxaci. Místo je velmi vhodné pro rozvoj cykloturistiky, neboť je zde velké množství komunikací, kde je automobilový provoz buď zcela vyloučen, nebo je minimální. Přes území obce také prochází množství cyklotras i nadregionálního významu (blíže viz kapitola 9.5).

Dominantou kraje a hlavním turistickým magnetem je zdaleka viditelná zřícenina hradu Ralsko, jež je zároveň přírodní rezervací. Na území obce se nachází i množství dalších turisticky přístupných přírodních zajímavostí viz tabulka níže.

Tab.: Výběr přírodních zajímavostí

Turistická zajímavost	Kategorie ochrany	Popis
Ralsko	PR	skály, sutě a suťové lesy, zřícenina hradu
Vranovské skály	PP	Svahové skalní město, Juliina vyhlídka
Divadlo	PP	Pískovcové útvary, skalní brána
Stohánek	PP	Skalní hrad, zbytky místností, přístupný schodištěm
Široký Kámen	PP	Pískovcová stolová hora
Malý a Velký Jelení vrch	PP	Dvojice čedičových kopců, teplomilná flóra
Rašeliníště Černého rybníka	PP	Vodní plochy, mokřady, vzácná fauna a flóra
Děvín, Ostrý, Schachtstein	PP	Trojice kopců, na vrcholu Děvína zřícenina hradu, vzácná fauna a flóra
Hradčanské rybníky	PR	4 rybníky, vodní a rašelinné společenstva
Břehyně – Pecopala	NPR	Pestrá škála biotopů – vodní plochy, mokřady, pískovce, vzácná fauna a flóra, patří i část Hradčanské pahorkatiny se skalním městem

Pramen: turistika.mestoralisko.cz, www.kraj-lbc.cz

Pro bližší popis kulturních památek viz kapitola 10.2. Zmíněné zajímavosti přírodního charakteru jsou zpřístupněny vyznačenými pěšími turistickými cestami. Nejvíce frekventovaná je zřejmě trasa Stráž pod Ralskem – Noviny pod Ralskem – hrad Ralsko – Mimoň. Pěší okruhy byly vyznačeny i na severu území s vysokou koncentrací zajímavých míst (Děvín, Stohánek, Černý rybník, Divadlo), dále v Hradčanských stěnách (Hradčanská vyhlídka s pěkným rozhledem, bývalé vojenské opevnění Šance) a dlouhý okruh okolo Hradčanských rybníků. Existuje i pěší trasa z Hradčan k Máchovu jezeru přes Hradčanskou pahorkatinu.

V území se však nachází i další místa hodná návštěvy. V Hradčanech je přístupná minizoo, v Kuřívodech expozice pyrotechnické asanace (blíže viz kapitola 10.2).

V území existují i jízdní dráhy pro projíždky na koních – v Ploužnici, Hradčanech a Svěbořicích (Pavln dvůr).

V jarních měsících při dostatku vody je možné na kánoích splouvat Ploučnicí od Stráže pod Ralskem přes Mimoň až do Borečku, kde je zřízeno vodácké tábořiště, provozované od května do září.

Na území obce fungují dvě informační centra pro turisty. Informační centrum Kuřívody sídlí v budově bývalé fary. Od května do srpna je otevřeno denně mimo úterý, od září do dubna pak ve všední dny. Informační centrum Vojenských lesů a statků v Hradčanech je otevřeno denně mimo pondělí, o letních prázdninách každý den.

1.11.2. Ubytování, stravování, služby

Přes nutnost budovat turistickou infrastrukturu od základů již v obci existuje několik ubytovacích a stravovacích zařízení.

Tab.: Přehled ubytovacích a stravovacích zařízení v Ralsku

Název / kategorie	Adresa	Kapacita (lůžek)	Kapacita pro stravování (míst)
Ubytovací zařízení			
Motorest Kuřívody	Kuřívody 750	30	50
Hotel Na Pláži	Hradčany 467	11	60
Hospůdka Na Blízalce	Hvězdov 955	18	50
Farma Bažantnice Ploužnice	Ploužnice 280	19	Vlastní (kuchyňka k dispozici)
Chata Skelná Huť	Skelná Huť	17	Vlastní (kuchyňka k dispozici)
Srub Židlov	Židlov	16	Polopenze pro ubytované
Senná Brána (bývalá myslivna)	Senná Brána	6	Vlastní (kuchyňka k dispozici)
Apartamento Bahia	Náhlov 100	8	Vlastní (kuchyňka k dispozici)
Meandry Ploučnice (tábořiště)	Boreček		kiosk
Celkem – ubytovací zařízení		125	176
Stravovací zařízení			
Hospoda Ploužnice	Ploužnice 198	x	
Potravinový Večeřák s občerstvením	Kuřívody 500	x	
Stánek s občerstvením salon Osamělá Hvězda	Hradčany 459	x	

Pramen: turistika.mestoralsko.cz, www.vls.cz, www.bazantnice.com

Celková kapacita ubytování v řešeném území je asi 125 lůžek + prostor pro stany na tábořišti Meandry Ploučnice. Jde většinou o menší zařízení situovaná v různých sídlech. Chata Skelná Huť, srub Židlov a Sennou Bránu provozují Vojenské lesy a statky.

Stravovací zařízení v Ralsku mají kapacitu pro současné potřeby dostačující, pro rozvoj cestovního ruchu je však třeba zvýšit kvalitu.

Chybí navazující služby, např. půjčovna kol, doposud slabá je nabídka kulturního vyžití. Kladně lze hodnotit nabídku v oblasti hipoturistiky.

1.12. Bezpečnost

1.12.1. Celková charakteristika území z hlediska bezpečnosti, analýza rizik

Z hlediska bezpečnosti představuje řešené území velmi specifickou oblast. Hlavním faktorem, který výrazným způsobem ovlivnil vývoj území od konce 2. světové války a který ve svých důsledcích bude limitovat rozvoj území i v následujících desetiletích, byla existence vojenského výcvikového prostoru (Vojenského újezdu Ralsko) pro potřeby Československé lidové armády. Po invazi vojsk Varšavské smlouvy v roce 1968 celý prostor obsadila sovětská vojska. Vojenský újezd Ralsko byl zrušen k 1.1. 1992.

Na území bývalého VVP byl soustředěn poměrně značný počet sovětských vojáků z různých útvarů a složek dle odborného zaměření, včetně vojenské techniky. V únoru 1990 byla v Moskvě podepsána „Smlouva mezi vládami ČSSR a SSSR o odchodu sovětských vojsk z území ČSSR“. Smlouva předpokládala odsunutí osob a techniky. Jako jedna z prvních odcestovala 442. raketová brigáda Jabloneček, a to v květnu 1990. Odvezla s sebou 18 odpalovacích zařízení taktických a operačně-taktických raket a 600 osob. Na druhém místě to byla 5. protiletadlová raketová brigáda v Kuřívodích v červnu 1990, 900 osob. Třetí v pořadí byli letci 131. smíšené letecké divize (mj. 1. vrtulníkový pluk), 1700 osob. Dále následovali vojáci a technika 236. stíhacího bombardovacího leteckého pluku Hradčany a další jednotky - 80. prapor oprav techniky Hvězdov, 106. prapor chemické ochrany Kuřívody, 234. gardový ženijní prapor Kuřívody, 149. protitankový oddíl Kuřívody, 130.

protiletadlový raketový pluk Svěbořice, 52. gardový dělostřelecký pluk Hvězdov, 360. tankový pluk Stráž pod Ralskem, 605. samostatný stavební prapor Hradčany, 1921. samostatný pozemní prapor REB (radioelektronického boje) Hradčany a 563. samostatný ženijní prapor Vrchbělá.

Nejen sovětská, ale také naše armáda, zanechala v Ralsku nevybuchlou munici v předpokládaném množství 80 až 100 tisíc kusů munice velké ráže. Pyrotechnická očista byla zahájena již v roce 1990 Policií ČR; (v období 1993-1994 v provádění očisty pokračovala Armáda ČR prostřednictvím svého speciálního pyrotechnického útvaru dislokovaného v Mimoní, později v Bělé pod Bezdězem). První akcí pyrotechniků Policie ČR byla snaha o asanaci letecké střelnice Prosíčka, kterou chtěly Vojenské lesy a statky Mimoň zcela zalesnit. Leteckých pum a munice bylo tolik, že následovalo rozhodnutí, že tento prostor se asanovat nebude a ze zalesňování sešlo. Dodnes je tento prostor zařazen do kategorie nebezpečnosti IV. se zákazem vstupu.

Prostor, který byl určen k asanaci, je ohraničen hranicí bývalého VVP. Byl prohlédnut celý prostor a na cílových plochách a ostatních plochách bylo provedeno vysbírání zbytků nevybuchlé munice a na přímo ohrožených plochách pyrotechnické prověření do hloubky cca 25 cm.

Území bývalého VVP Ralsko bylo rozděleno podle předpokládané hustoty nacházené munice do kategorií nebezpečnosti. Podkladem byla analýza vojskové činnosti tehdejší Sovětské armády (umístění a charakter střelnic, cvičišť a dislokovaných posádek). Celý prostor byl rozdělen do 4 kategorií:

- 1) nepravděpodobný výskyt munice,
- 2) pravděpodobný výskyt munice,
- 3) cílové plochy střelnic (předpoklad velké hustoty nálezů munice),
- 4) dopadová plocha letecké střelnice - Prosíčská horka

Na dopadové ploše letecké střelnice Prosíčská horka byla vyhlášena 100 letá stavební uzávěra, neboť toto území nelze pro vysokou rizikovost kompletně asanovat.

Cílené pyrotechnické průzkumy v různých podobách se intenzivně prováděly po dobu 10 let. Vojsková činnost probíhala v řešeném území od 50. let minulého století s největší intenzitou 70.-90. letech minulého století. Největší riziko kontaminace se soustředilo v oblastech dopadových ploch střelnic a ohrožených oblastí těchto střelnic (odrazy, chyby střelby - přestřely), v místech skrytých skládek (celá řada jich byla odhalena a vyčištěna), vodních staveb a vodních toků.

Výčet vytípaných nejkontaminovanějších lokalit:

Prosíčská horka, Vrchbělá, Vrchbělská rokle - Suchý les - Tokaniště, Židlov - Kracmanov - Okna - Olšina - Břežen - Radoška - Palohlavy - Proseč - Křída - Čertův žleb, Svěbořice, Jezová - Dolní Krupá, U hájovny, Černá věž, Letiště Hradčany, Kuřívody.

V prostoru bývalého vojenského letiště Hradčany došlo v důsledku nedodržování bezpečnostních opatření a nařízených technologických postupů k rozsáhlému zamoření, převážně leteckým benzínem a chlorovanými uhlovodíky. Sanační práce a revitalizace území trvale probíhá již od 90. let minulého století. Využití letištních ploch není dosud jasné. Liberecký kraj jako vlastník pozemků v prostoru letiště hledá pro toto území vhodné využití zaměřené na rozvoj podnikatelských aktivit a cestovního ruchu. Trvalá devastace letištních ploch a zařízení mezitím nadále pokračuje.

Bezpečnostní riziko představují rovněž stávající a zejména bývalé vojenské objekty a zařízení s lokálním znečištěním ropnými látkami a nebezpečnými odpady (rozpadajících se objekty bývalých kasáren, armádních skladů a obytných domů pro sovětské vojáky). Na území se vyskytují četné ilegální skládky neznámého původu, obsahující neurčené množství ekologicky závadného obsahu. Tyto skládky jsou dnes většinou povrchově „rekultivovány“, ale jako ekologické bomby mohou působit ještě řadu let.

Rizikovou aktivitou je i asanační podnik v Borečku (SAP Mimoň), který obtěžuje okolí zápachem a možností infekce. Má ochranné pásmo o poloměru 750 m.

Na severním okraji řešeného území se projevují vlivy chemické těžby uranu v minulých letech povrchovými a podzemními negacemi na životní prostředí a podzemní vody. Pravděpodobně až do roku 2020 bude fungovat hydrobariéra jako ochranný val čistoty podzemních vod mimo území chemické těžby uranu. (V současné době se v rámci nové energetické koncepce státu diskutuje o možnosti obnovení těžby uranu způsoby šetrnějšími k životnímu prostředí. Ložiska zasahují částečně severní okraj katastru obce).

1.12.2. Přehled nejvýznamnějších objektů a zařízení z oblasti bezpečnosti

V oboře Židlov je umístěno trvalé pyrotechnické zařízení pyrotechnické služby Policie ČR – „**Stálá trhací jáma – Kuřívody**“, která je zařízením ojedinělým svého druhu v ČR a vzhledem k vybavení a modernímu pojetí i v Evropě, kde se likviduje nalezená munice. Má stanovené ochranné pásmo pro omezení účinků rozletu zeminy a střepin o poloměru 500 m označené výstražnými tabulemi a ochranné pásmo pro omezení účinků akustické vlny o poloměru 2 200 m.

Objekty **Autoparku Hvězdov** včetně pozemků ve vlastnictví ČR - příslušnosti hospodaření MO ČR, zastoupené Vojenskou ubytovací a stavební správou Pardubice, jsou a nadále budou využívány pro potřeby Armády ČR (31. brigáda radiální, chemické a biologické ochrany a VÚ 2266 Liberec). Autopark Hvězdov spadá do kategorie "objektů důležitých pro obranu státu". Zařízení nemá vyhlášena ochranná pásma (kromě zákonných na inženýrské sítě); ochrana je prováděna v rozsahu hranic pozemků/objektů.

V katastrálním území Svěbořice jsou lokalizovány pozemky bývalé střelnice pro lehké ruční zbraně. Vzhledem ke konfiguraci terénu (ochranné terénní valy obklopující plochu bývalé střelnice ze tří stran) je toto území ideální pro obnovení pěchotní střelnice, na němž má zájem jak Armáda ČR (31. brigáda radiální, chemické a biologické ochrany, VÚ 2266 Liberec a další jednotky), tak i další ozbrojené složky. Tato lokalita je územně chráněna pro vybudování pěchotní střelnice v rámci Zásad územního rozvoje Libereckého kraje a tato ochrana by měla být respektována i v rámci Územního plánu obce Ralsko.

Experimentální polygon Boreček (Hvězdovská 452) je detašovaným pracovištěm Institutu ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč. (Tato instituce je odborným orgánem MV-GR HZS ČR pro vědeckovýzkumnou, vzdělávací, výcvikovou a informační činnost ve věcech ochrany obyvatelstva). Na polygonu Boreček se provádí ověřování parametrů a kalibrace detektorů vysoce toxických látek a nebezpečných škodlivin. Provádí se zde zkoušky prostředků detekce škodlivin a prostředků individuální ochrany v kontaminované atmosféře a zkoušky funkčnosti a technických parametrů prostředků k vyhledávání zavalených osob a prostředků vyrozumění a varování obyvatelstva. Pracovníci Institutu ochrany obyvatelstva se zde zabývají také vývojem a ověřovacími zkouškami metod, technologických postupů a technických prostředků speciální čistoty a likvidace nebezpečných škodlivin a výcvikem v taktice chemického a radiálního průzkumu a v používání detekčních prostředků.

Stálé úkryty civilní ochrany se v řešeném území nevyskytují, nejbližší funkční kryt CO se nachází v areálu s.p. Diamo ve Stráži pod Ralskem (Pod Vinicí 83).

1.12.3. Působnost složek policie a požární ochrany

Z hlediska činnosti Policie ČR Město Ralsko územně spadá do působnosti Obvodního oddělení PČR Mimoň, Mírová 129. (Tento obvod zahrnuje kromě celé obce Ralsko i Mimoň, Bohatice, Noviny pod Ralskem, Pertoltice pod Ralskem, Velenice a Zákupy). V Kuřívodech sídlí pyrotechnik Policie ČR, který zajišťuje pyrotechnický dohled a čistotu území. Dohled nad dodržováním veřejného pořádku a městských vyhlášek zajišťují 4 strážníci městské policie.

Celkovou úroveň kriminality lze obtížně kvantifikovat (data jsou publikována souhrnně za celý spádový obvod OO PČR Mimoň). V některých lokalitách jsou identifikovány problémy v důsledku vyšší koncentrace nepřizpůsobivých občanů (části obce Plouznice, Náhlov).

Požární ochranu zajišťuje na profesionální bázi Hasičský záchranný sbor Libereckého kraje – požární stanice Česká Lípa, ul. Karla Poláčka 3152, případně PS Jablonné v Podještědí, Lidická 238. V případě požárů většího rozsahu zasahují i požární sbory ze sousedního Středočeského kraje (PS Mnichovo Hradiště, Hřbitovní 29 a PS Bělá pod Bezdězem, Máchova 504).

Nejbližší jednotka Sboru dobrovolných hasičů sídlí v Mimoni, Tyršovo náměstí 70/I (JPO II), další sídlí v okolních obcích – viz tabulka.

Tab.: Přehled jednotek Sboru dobrovolných hasičů

Obec	Sídlo jednotky	Název JPO	Kategorie	Adresa
Mimoň	Mimoň I	Mírová JSDHO	II	Mírová 120/1
Mimoň	Mitop, Mimoň II	Mitop JSDHP	VI	
Stráž pod Ralskem	Stráž pod Ralskem	Stráž p.Ralskem JSDHO	III/1	Pionýrů 140/1
Český Dub	Český Dub II	Český Dub JSDHO	III/2	Masarykova 63/1
Česká Lípa	Dobranov	Dobranov - Česká Lípa JSDHO	V	1/2
Brniště	Brniště	Brniště JSDHO	III/1	1/1
Doksy	Doksy	Doksy JSDHO	III/1	Valdštejská 153/1
Dubnice	Dubnice	Dubnice JSDHO	V	
Stráž pod Ralskem	Diamo, Stráž p.Ralskem	Diamo Stráž JSDHP	VI	Máchova 201/1
Zákupy	Zákupy	Zákupy JSDHO	III/1	Borská 5/1
Hlavice	Hlavice	Hlavice JSDHO	V	u čp 61
Osečná	Osečná	Osečná JSDHO	III/1	1
Světlá p. Ještědem	Rozstání	Rozstání JSDHO	III/1	41
Všelibice	Všelibice	Všelibice JSDHO	III/1	93

Požární sirény jsou dle údajů HZS LK na území obce dvě, a to v Hradčanech – v budově lesní správy (č.p. 472) a v Ploužnici (č.p. 280). Další požární sirény se vyskytují v okolních obcích (Mimoň, Noviny pod Ralskem, Stráž pod Ralskem, Hamr na Jezeře, Osečná, Bělá pod Bezdězem, Bezděz, Doksy, Zákupy a další obce).

2. Problémová a SWOT analýza

V závěrečné kapitole analýzy přinášíme shrnutí nejvýznamnějších výstupů z analytické části (Profilu města), analýzu silných a slabých stránek (SWOT) a definování nejzávažnějších problémů ve formě tzv. „problémové analýzy“.

2.1. SWOT analýza

SWOT analýza je zpracována ve stručné podobě na základě získaných dat od úřadů a institucí, terénního šetření i anketárního šetření mezi obyvateli města (dotazníky pro firmy, instituce, zastupitele, členy Pracovní skupiny pro Program rozvoje města aj.). Na základě požadavku členů pracovní skupiny je zpracována jednak pro celou obec Ralsko, jednak pro jednotlivá sídla. Není zpracována SWOT pro sídlo Jabloneček, kde není žádné stálé osídlení.

2.1.1. Celková SWOT

Silné stránky

- Atraktivní a zachovalá krajina a příroda, množství přírodních zajímavostí, vysoká lesnatost
- Hustá síť cyklotras
- Existence infrastruktury pro alternativní formy cestovního ruchu (jízďárny, sruby pro ubytování, Židlovská obora)
- Příznivá věková struktura
- Nízké stáří bytového fondu, vysoká kvalita většiny bytů
- Vhodné podmínky pro novou bytovou výstavbu
- Vhodné plochy pro průmyslovou výrobu
- Množství pozemků využitelných pro podnikání
- Dobré hospodaření města (rozpočtový přebytek)
- Oprava památek a významných budov (bývalá fara, městský úřad)
- Netradiční formy sportů (jezdectví, agility)
- Pokračující sanace území
- Rozvoj ubytovacích kapacit pro cestovní ruch
- Existence zemědělských subjektů obhospodařujících zemědělskou půdu
- Diferencovaný způsob hospodaření v lesích
- Dostatek kvalitních zdrojů pitné vody
- Dostatečná kapacita CZT
- Stanoviště tříděného odpadu ve všech sídlech

Slabé stránky

- Velká rozloha obce, velmi slabá vnitřní integrita, spádovost k okolním obcím
- Komplikovaná dostupnost odlehklých okrajových sídel ze správního centra, neexistující přímé dopravní spojení mezi sídly
- Existence černých skládek a starých ekologických zátěží (těžba uranu, pyrotechnická a chemická zátěž území) s přímými dopady na kvalitu vody a půdy
- Velké množství brownfields a vojenských nevyužívaných areálů a objektů
- Značné množství neobhospodařovaných (nedostatečně udržovaných) pozemků
- Malé množství pracovních příležitostí, vysoká vyjídka za práci
- Vysoká nezaměstnanost
- Vysoká fluktuace, nepříznivá sociální a vzdělanostní skladba obyvatel, velký počet nepřizpůsobivých občanů, zvláště v některých lokalitách
- Nízká kvalita technické infrastruktury – nedostatečné čištění odpadních vod, množství nezmapovaných sítí po sovětské armádě
- Rozptýlené osídlení, vyžadující dílčí technické řešení technické infrastruktury
- Omezená dostupnost telekomunikačních služeb
- Špatná kvalita silniční sítě – krajské i místní komunikace
- Chybějící pěší propojení z Ploužnice na Mimoň
- Nedostatečná dopravní obslužnost
- Nedořešené využití prostoru letiště Hradčany

- Velmi slabá občanská vybavenost – chybějící maloobchodní síť, zdravotnictví, sociální péče, pošta, úřady
- Malé kulturní vyžití
- Nedostatečná kvalita turistické infrastruktury
- Nízká koupěschopnost obyvatel
- Dlouhodobá nízká podpora Libereckého kraje
- Nenaplnění cílů ÚP VÚC Ralsko

Příležitosti

- Hospodářské využití opuštěných areálů a volných ploch pro podnikání vč. letiště Hradčany
- Využití vodních ploch pro rekreaci a rybářství
- Podpora podnikání ze strany obce, kraje a státu
- Rozvoj cestovního ruchu i v netradičních formách (agroturistika, hipoturistika, honitba) s dopadem na podnikatelskou sféru – ubytování, stravování, návazné služby
- Finanční zdroje EU, státu
- Komunikační zpřístupnění prostoru – realizace silnice Osečná - Kuřívody
- Rozvoj cyklotras a cyklostezek ve spolupráci s VLS
- Rekonstrukce a dostavba technické infrastruktury – hlavně vodovod a kanalizace
- Bytová výstavba na vhodných pozemcích
- Rozvoj občanské vybavenosti např. využitím některých nevyužitých objektů – KD Kuřívody, „sovětská“ škola Ploužnice
- Vytvoření jasných regulativů pro prostorové a funkční využití území
- Podpora třídění odpadů a osvěty občanů v tomto směru
- společné projekty s okolními obcemi ve spolupráci s VLS
- podpora rozvoje drobného a malého podnikání

Hrozby

- Obnova těžby uranu s negativními efekty na životní prostředí a zdraví obyvatel
- Nevyjasněné podmínky rozšíření CHKO Kokořínsko – Máchův kraj
- Ohrožení ŽP ze starých ekologických zátěží
- Další devastace území, vznik dalších černých skládek
- Rozvoj nevhodných aktivit s negativními vlivy na ŽP
- Nevyužití potenciálu ploch pro podnikání, špatné vztahy mezi městem a podnikateli, odliv investorů
- Nevhodné nastavení budoucích dotačních titulů, omezená možnost jejich využití, složitá administrativa
- Odliv zájmu turistů kvůli špatné infrastruktuře
- Chátrání silniční sítě
- Zhoršování dopravní obslužnosti
- Neřešení problémů technické infrastruktury s negativními dopady na kvalitu života obyvatel a ŽP
- Růst počtu problémových obyvatel v sociálně vyloučených lokalitách a zhoršování mezilidských vztahů, růst napětí

2.1.2. SWOT Boreček

Silné stránky	Slabé stránky
Autobusová zastávka v místě (Mimoň, Doksy) Plynovodní přípojka z Mimoně (jen pro SAP)	Plochy brownfields Silné znečištění ovzduší (SAP Boreček, Gigant Mimoň) Chybí přímé propojení do Kuřívod Špatný stav místních komunikací Chybí pěší turistické trasy a cyklotrasy špatný stav TI – zásobování vodou z cisterny, znečištěný vrt podzemní vody, chybí kanalizace nevyužité bývalé vojenské areály zcela chybí občanská vybavenost

Příležitosti	Hrozby
Využití ploch brownfields pro podnikání Zprůjezdnění spojky okolo letiště Hradčany – přímé spojení do Kuřívod Připojení na vodárenský systém Hradčany – sídliště Připojení na síť cyklotras s efektem rozvoje turistické infrastruktury – multifunkční turistický koridor Ploučnice	Ekologická havárie v SAP Boreček Neřešení problémů technické infrastruktury – výpadky dodávek vody Zhoršování dopravní obslužnosti Chátrání silniční sítě Nevhodné využití bývalých vojenských areálů

2.1.3. SWOT Horní Krupá

Silné stránky	Slabé stránky
Dobré dopravní napojení – silnice II/268 Autobusová zastávka v místě (Mimoň, Kuřívody, Mn. Hradiště) Nový systém kanalizace Zachovalá příroda	Absence jakýchkoli podnikatelských subjektů Špatná kvalita hlavní komunikace (nefunguje odtok povrchové vody) Chybí pěší turistické trasy a cyklotrasa Špatný stav vodovodních řadů Zcela chybí občanská vybavenost, jde o monofunkční sídlo – pouze bydlení Chybí přímé spojení na Českou Lípou Slabé vazby na město Ralsko, většina vyjíždky obyvatel směřuje na Mnichovo Hradiště
Příležitosti	Hrozby
Napojení na síť cyklotras – rozvoj drobné turistické infrastruktury Výstavba rekreačního ubytování v bývalé Jezové	Prodej pozemku se zdrojem vody – bude nutné zajistit nový zdroj Zhoršení dopravní obslužnosti

2.1.4. SWOT Hradčany - obec

Silné stránky	Slabé stránky
Dobrá infrastruktura pro turistiku - tábořiště, půjčovna lodí, ubytování, stravování, infocentrum Významné východisko pěších turistických tras a cyklotras Občanská vybavenost – restaurace, bufet obchod smíšené zboží Existence podnikatelských subjektů Autobusové zastávky v místě (Mimoň, Doksy)	Chybí přímé propojení do Kuřívod Špatný stav komunikací Nevyhovující ČOV Chybí ZŠ, MŠ, zdravotnictví a sociální péče Nedostatek pracovních příležitostí v místě Chybějící záchytné parkoviště směrem k letišti
Příležitosti	Hrozby
Rozvoj turistického ruchu a návazné infrastruktury Zprůjezdnění spojky okolo letiště Hradčany – přímé spojení do Kuřívod Pozitivní imigrační politika Pozitivní dopady plánované těžby písku v areálu REMBAT – ekonomické efekty (zaměstnanost, daňová výtěžnost, využití pro cestovní ruch), ekologické efekty (potřebná sanace lokality)	Ohrožení ŽP ze starých ekologických zátěží Další chátrání a devastace opuštěných areálů a budov Neřešení problémů technické infrastruktury – znečištění ŽP Zhoršení dopravní obslužnosti Dopady plánované těžby písku a zpracování odpadů v areálu REMBAT na životní prostředí (hluk, prašnost, možné další vlivy) Nevyjasněné využití plochy letiště

2.1.5. SWOT Hradčany – sídliště Ploužnice

Silné stránky	Slabé stránky
Plochy pro výrobu a sklady u letiště Autobusové zastávky v místě (Mimoň, Kuřívody, Mn. Hradiště) Zdroj CZT Sportovní plochy	Významný rozsah starých ekologických zátěží (letiště a okolí) Lokality brownfields Nedořešené využití letiště Špatný stav komunikací Chybí od zóny sídliště chodník do Mimoně Roztříštěné a nejednotné zneškodnění splaškových vod v zóně sídliště Velký počet problémových obyvatel – kriminalita Velká fluktuace obyvatelstva (lokalita sídliště) Chybí ZŠ, MŠ, zdravotnictví a sociální péče) Nedostatek pracovních příležitostí v místě
Příležitosti	Hrozby
Rekonstrukce bytového fondu po Sovětské armádě Pozitivní imigrační politika	Ohrožení ŽP ze starých ekologických zátěží Další chátrání a devastace opuštěných areálů a budov Neřešení problémů technické infrastruktury – znečištění ŽP Zhoršení dopravní obslužnosti Růst počtu nepřizpůsobivých obyvatel – kriminalita, růst napětí Nevyjasněné využití plochy letiště Ohrožení obytné zóny dopravou při využití letiště

2.1.6. SWOT Hvězdov

Silné stránky	Slabé stránky
Rybničky využitelné pro chov ryb Autobusové zastávky v místě (Mimoň, Kuřívody) Občanská vybavenost – cvičiště agility, restaurace Turistická infrastruktura – Hospůdka Na Blízalce (ubytování, stravování), průchod cyklotrasy	Špatný stav místních komunikací Nedořešený systém čištění odpadních vod Zničená původní struktura sídla Areály brownfields, staré ekologické zátěže, černé skládky
Příležitosti	Hrozby
Rozvoj podnikání Využití areálů brownfields Zprůjezdnění spojky okolo letiště Hradčany – přímé spojení do Doks Rozvoj cestovního ruchu Rozvoj trvalého bydlení	Neřešení problémů technické infrastruktury s dopadem na kvalitu života obyvatel a ŽP Ohrožení ŽP ze starých ekologických zátěží Zhoršení dopravní obslužnosti Plánovaná těžba uranu

2.1.7. SWOT Jabloneček

Silné stránky	Slabé stránky
Vysoká lesnatost a zastoupení hospodářských lesů Existence podmínek pro chov zvěře (Židlovská obora) Potenciál volných ploch pro podnikatelské aktivity se zaměřením na cestovní ruch	Území bez trvalého osídlení a občanského vybavení Prostorově i funkčně narušená struktura sídla dopravní omezení na silnici III. třídy a místní komunikaci (závora) – problematické spojení do Kuřívod Velká vzdálenost na nejbližší autobusovou zastávku Chybějící technická infrastruktura podporující rozvoj (zrušené vodní zdroje, kanalizace...) Špatný stavební stav opuštěných vojenských objektů
Příležitosti	Hrozby
Rozvoj cestovního ruchu (agroturistiky, ekoagroturistiky a sportovní turistiky) a navazujících služeb s pozitivním dopadem na zhodnocení nemovitostí, využití soukromých a obecních objektů pro navýšení ubytovacích kapacit Možnost čerpání prostředků z podpůrných programů EU Komunikační zpřístupnění prostoru (obnova silnice Kuřívody – Osečná) Zvyšování podpory cykloturistickým aktivitám vhodné využití lokalit typu brownfields, které v sobě často skýtají významný potenciál	Uzavření silnice přes Židlovskou oboru – odříznutí od správního centra obce Nekoncepční prodej pozemků Odliv zájmů investorů Pokračující hospodářská krize Nedostatek finančních zdrojů na opravy a údržbu sítě silnic Pokračování devastace území Zájem o umístění problematických aktivit do území s potenciálním zvyšováním ekologické zátěže území

2.1.8. SWOT Kuřívody

Silné stránky	Slabé stránky
Existence podnikatelských subjektů Volné plochy pro výrobu vč. průmyslové zóny Židlovská obora Občanská vybavenost- MÚ, MŠ, ZŠ, místní centrum setkávání, plochy pro sport, prodejna smíšeného zboží Turistická infrastruktura – ubytování, stravování (motorest), infocentrum, mez.cyklotrasa, kulturní památky Autobusové zastávky v místě (Mimoň, Mn. Hradiště) Částečně rekonstruované sítě vodovodů a kanalizací Zdroj CZT Veřejná zeleň v centru sídla Rozmáhající se spolkový život – o.s.Český svět – Ralsko, zahrádkáři, Volyňští Češi aj	Lokality brownfields Staré ekologické zátěže Špatná kvalita silniční sítě, chybí chodníky Staré nezmapované kanalizační sítě Špatný stav ČOV Nedostatečná občanská vybavenost – chybí pošta, obchody Rozvrácená původní struktura sídla Oplocení velkých ploch ve volné přírodě - zamezení volného přístupu Nedostatek pracovních příležitostí Snižování počtu autobusových linek Středočeským krajem
Příležitosti	Hrozby
Rozvoj podnikání Rozvoj turistického ruchu a návazné infrastruktury Pozitivní imigrační politika Vybudování odpočívky pro kamiony s kamerovým dohledem a občerstvením Možnost napojení na středotlaký plynovod z tábora Bělá – Jezová Rozvoj bydlení pro seniory	Ohrožení ŽP ze starých ekologických zátěží Další chátrání a devastace opuštěných areálů a budov Zhoršení dopravní obslužnosti

2.1.9. SWOT Náhlov

Silné stránky	Slabé stránky
areály zemědělské výroby existence cyklotrasy Rozmáhající se spolkový život – o.s.Náhlov Oprava památek	Absence ploch a podniků průmyslové výroby Absence silničního spojení do Kuřívod – sídlo je zcela odtrženo od zbytku obce Špatný stav komunikací Špatné spojení veřejnou dopravou – jen do Osečné Špatný stav technické infrastruktury – zastaralé rozvody vody, velmi špatný stav kanalizace, nefunkční ČOV Absence občanské vybavenosti Velké množství nepřizpůsobivých obyvatel – kriminalita Vysoká nezaměstnanost Nízká vzdělanost obyvatel
Příležitosti	Hrozby
Rozvoj cestovního a turistického ruchu (agroturistika) Rozvoj spolkového života	Zhoršení dopravní obslužnosti – hrozí úplné odříznutí od světa Růst počtu nepřizpůsobivých obyvatel – kriminalita, růst napětí Ohrožení zdrojů podzemních vod nadregionálního významu znečištěnými odpadními vodami Havárie ČOV a ohrožení ŽP

2.1.10. SWOT Ploužnice (mimo sídliště)

Silné stránky	Slabé stránky
Židlovská obora, Ploužnická bažantnice Plochy pro výrobu Autobusové zastávky v místě (Mimoň, Kuřívody) Nový vodovod Poměrně dobrá dopravní obslužnost Turistická infrastruktura – Bažantnice Ploužnice (ubytování, stravování), průchod cyklotrasy	Areály brownfields, staré ekologické zátěže, černé skládky Chybí chodník do Mimoně Špatný stav místních komunikací Absence kanalizace Absence ploch občanského vybavení Negativní působení kamionové dopravy (C.Bau)
Příležitosti	Hrozby
Rozvoj podnikání Rozvoj turistického ruchu a návazné infrastruktury Zprůjezdnění spojky okolo letiště Hradčany – přímé spojení do Doks Rozvoj trvalého bydlení v RD	Ohrožení ŽP ze starých ekologických zátěží Chátrání silniční sítě

2.1.11. SWOT Svěbořice

Silné stránky	Slabé stránky
Prosperující zemědělská farma Pavlín Dvůr – chov koní Židlovská obora, bažantnice Ploužnice Rybníky využitelné pro chov ryb a rekreaci Cyklotrasy prochází k.ú.	území téměř bez trvalého osídlení – jen izolovaná lokalita Pavlín Dvůr velká vzdálenost od správního centra sídlo bez občanského vybavení značný rozsah nevyužívaných pozemků bývalých cvičišť rozsáhlé plochy brownfields – Nový Dvůr velká vzdálenost na nejbližší autobusovou zastávku Chybějící technická infrastruktura Zničená původní struktura sídla Staré ekologické zátěže po chemické těžbě uranu Černé skládky
Příležitosti	Hrozby
Využití areálů brownfields Rozvoj cestovního ruchu a agroturistiky a sportovní turistiky	Pokračování devastace území Neřešení problémů technické infrastruktury s dopadem na kvalitu života obyvatel a ŽP Ohrožení ŽP ze starých ekologických zátěží Plánovaná těžba uranu

2.2. Problémová analýza

Problémová analýza shrnuje nejvýznamnější poznatky z analytické části a rozvíjí problémové okruhy (slabé stránky) z globální SWOT analýzy. Významným zdrojem pro analýzu je anketární šetření (dotazníky) mezi obyvateli města (vyhodnocení – viz příloha).

Hlavní problémové okruhy:Ekologické zátěže, životní prostředí

Největším problémem jsou staré zátěže (zejména kontaminace municí), vzniklé působením cizích vojsk v daném území, které bylo až do roku 1991 vojenským výcvikovým prostorem (nejprve pro potřeby ČSLA, po roce 1968 i Sovětské armády) se všemi negativy, které takové využití území přinášejí.

Nejzávažnější rizikovou aktivitou nedávné minulosti je bombodrom (letecká střelnice) „Prosíčská horka“ v těsné blízkosti bývalých skladů raket na Chlumu (dnes plocha FVE). Bombodrom dosud není od nevybuchlé munice vyčištěn (a s ohledem na charakter munice a terénu jej ani nelze kompletně vyčistit). Další významné rizikové aktivity po Sovětské armádě jsou střelnice Židlov, tanková a pěchotní střelnice Kuřívody a střelnice Svěbořice. Nevybuchlá munice již z nich byla odstraněna. Pyrotechnická asanace probíhala v území již od roku 1990. Plošné pyrotechnické zásahy se prováděly na obytných plochách do hloubky 50 cm, u lesní půdy do hloubky 30 cm. V Kuřívodích sídlí pyrotechnik Policie ČR, který provádí pyrotechnický dohled a očistu i nadále. Značné množství munice může být v rybnících a studnách.

Rizikovou aktivitou je i stálá trhací jáma Policie ČR – Kuřívody na tzv. Generálské cestě na bývalé střelnici Židlov, kde se likviduje nalezená munice. Má stanovené ochranné pásmo pro omezení účinků rozletu zeminy a střepin o poloměru 500 m označené výstražnými tabulemi a ochranné pásmo pro omezení účinků akustické vlny o poloměru 2 200 m.

Rizikovou aktivitou je i SAP Boreček, který obtěžuje okolí zápachem a možností infekce. Má ochranné pásmo o poloměru 750 m.

Na severním okraji řešeného území se projevují vlivy chemické těžby uranu v minulých letech povrchovými a podzemními negacemi na životní prostředí a podzemní vody. Pravděpodobně až do roku 2030 bude fungovat hydrobariéra jako ochranný val čistoty podzemních vod mimo území chemické těžby uranu. (V současné době se v rámci nové energetické koncepce státu diskutuje o možnosti obnovení těžby uranu způsoby šetrnějšími k životnímu prostředí. Ložiska zasahují částečně severní okraj katastru obce).

Vlastní chemická těžba nezasáhla do útvarů podzemních vod jen z hlediska chemického znečištění, ale především porušila přirozený hydrologický a hydrogeologický stav a v jednotlivých kolektorech navodila nestandardní podmínky. Likvidační, sanační a rekultivační práce jsou prováděny na základě „Technického projektu likvidace těžby a úpravy uranu v oblasti Stráž pod Ralskem a souvisejícího sociálního programu“, který

byl schválen MPO ČR a který je každé 3 roky aktualizován. Kompletní ukončení sanačních prací na ložisku Stráž včetně rekultivace vyluhovacích polí je předpokládáno zhruba v roce 2040.

V prostoru bývalého vojenského letiště Hradčany došlo v důsledku nedodržování bezpečnostních opatření a nařízených technologických postupů k rozsáhlému zamoření, převážně leteckým benzínem a chlorovanými uhlovodíky. Sanační práce a revitalizace území trvale probíhá již od 90. let minulého století. Na lokalitě Hradčany se předpokládalo ukončení sanačních prací v roce 2008. Následně došlo na základě dohody s MŽP k prodloužení termínu dokončení sanace o dva roky. Po vyhodnocení monitoringu dle metodiky prokazování dosažení sanačních limitů bylo konstatováno, že sanační limity jsou plněny. I přes prokázání dosažení cílových parametrů sanace je navrhováno omezení využití sanací dotčeného území.

Využití letištních ploch není dosud jasné. Liberecký kraj jako vlastník pozemků v prostoru letiště hledá pro toto území vhodné využití zaměřené na rozvoj podnikatelských aktivit a cestovního ruchu. Trvalá devastace letištních ploch a zařízení mezitím nadále pokračuje.

Nemalé riziko představují rovněž stávající a zejména bývalé vojenské objekty a zařízení s lokálním znečištěním ropnými látkami a nebezpečnými odpady (rozpadajících se objekty bývalých kasáren, armádních skladů a obytných domů pro sovětské vojáky). Na území se vyskytují četné ilegální skládky neznámého původu, obsahující neurčené množství ekologicky závadného obsahu. Tyto skládky jsou dnes většinou povrchové „rekultivovány“, ale jako ekologické bomby mohou působit ještě řadu let.

Na části katastru obce (zejména na J a JZ) se nacházejí cenné přírodní památky. V současné době probíhají jednání o rozšíření CHKO Kokořínsko severním směrem (tzv. „Máchův kraj“). Toto rozšíření by zasáhlo i obydlená území v k.ú. Hradčany a přineslo by v důsledku platné legislativy určitá omezení dalšího rozvoje této části obce.

Velká rozloha obce, velmi slabá vnitřní integrita, spádovost k okolním obcím

Závažným problémem je velmi slabá vnitřní integrita území. Jednotlivé části obce (s výjimkou centra, tj. Kuřívod) spádují k okolním obcím (Boreček, Hradčany, Plouznice, Hvězdov a Svěbořice) k Mimoní, Náhlov k Osečné, Dolní/Horní Krupá k Dolní Krupé a značná část neobydlených území, většinou zalesněných ploch k dalším okolním obcím v Libereckém i Středočeském kraji. K posílení integrity by jistě přispělo vybudování nové silnice mezi Kuřívody a Osečnou, popř. komunikační propojení mezi dalšími částmi obce (spojka okolo hradčanského letiště).

Problémy přináší i samotný fakt velké rozlohy obce s extrémně nízkou hustotou zalidnění, vyvolávající zvýšené nároky (zejména finanční) na zabezpečení odpovídající dopravní a technické vybavenosti území, zajištění standardu veřejného občanského vybavení a celkové sounáležitosti obyvatel.

Nedostatek pracovních příležitostí, nezaměstnanost, vyjíždka za prací

Město Ralsko patří dlouhodobě k obcím s vyšší mírou nezaměstnanosti (ve srovnání s hodnotami za okres Česká Lípa, Liberecký kraj i ČR). V samotném Ralsku je málo pracovních příležitostí, k datu sčítání v roce 2001 vyjíždělo za prací 77 % zaměstnaných. Vyjíždka za prací je orientována nejen na Českolipsko (Česká Lípa, Mimoň, Stráž pod Ralskem), ale zejména na Mladoboleslavsko (Mladá Boleslav, Mnichovo Hradiště, Bělá pod Bezdězem). Nejvýznamnějším zaměstnavatelem obyvatel Ralska je Škoda auto v Mladé Boleslavi.

Podnikatelská základna je dosud velmi malá a postupně se vytváří. Sídla na území obce byla spíše zemědělského charakteru s drobnými výrobními podniky. Větší průmyslové závody vznikaly v širším okolí – Mimoní, Mnichově Hradišti, Bakově nad Jizerou, Zákupech. Ekonomika města je charakteristická malým zastoupením ekonomicky významných subjektů. Existuje zde několik zemědělských podniků, z odvětví průmyslu mají význam asanační firma SAP Mimoň, dále stavební firma C.Bau a výtopna náležející společnosti Energie Holding a.s.. Významným hospodářským subjektem jsou i VLS s.p. se sídlem v Mimoní obhospodařující největší podíl pozemků na území města. Jinak v obci působí množství drobných živnostníků. Z hlediska zaměření převažují podnikatelé v oblasti obchodu, dále zemědělství a lesnictví, průmyslu a stavebnictví.

Nízká úroveň technické a dopravní infrastruktury, slabá dopravní obslužnost

Dopravní infrastruktura je nevyhovující zejména v důsledku absence přímého propojení jednotlivých částí obce silniční sítí (v části bývalého vojenského prostoru existují pouze účelové komunikace bez odpovídajících parametrů). Špatná je i kvalita hlavní komunikace II/268 Mimoň – Kuřívody – Mnichovo Hradiště. Území obce proto postrádá vnitřní integritu a logicky se objevují odstředivé tendence okrajových částí obce.

Dopravní obslužnost území je nedostatečná. Autobusové spojení je zajištěno zejména v pracovních dnech, o sobotách a nedělích je počet spojů velmi omezen a do některých částí obce nejede vůbec žádný spoj. Situaci s dopravní obslužností může napomoci optimalizace dopravy, kterou bude KORID LK na Českolipsku provádět v roce 2012. Nezbytná je rovněž spolupráce se Středočeským krajem.

Kvalita technické infrastruktury je všeobecně podprůměrná, výrazně se liší v jednotlivých částech obce (např. kanalizace s ČOV existuje pouze v Kuřívodech a lokalitě Hradčany – sídliště, vč. části Ploužnice). Některá sídla jsou vybavena kanalizací se vsakováním, ve většině ostatních je pouze lokální čištění či jímky. Velmi špatný stav vodohospodářské infrastruktury je např. v Náhlově (situace vyžaduje urychlené řešení). Předpokládá se odvedení splaškových vod v prostoru Hradčany – Ploužnice – Hvězdov včetně jejich čištění na ČOV Hradčany letiště – Sigma.

Plyn je zaveden pouze do Borečku (SAP), obytné domy nejsou na plyn napojeny. Potenciálními oblastmi pro rozšíření plynofikace jsou kromě Borečku i lokality Hradčany-sídliště a Ploužnice. Zde však existuje funkční uhelná vytápna, která vytápí i část Mimoně. Doporučuje se částečný přechod na spalování biomasy.

Nepříznivá situace je rovněž v oblasti telekomunikační infrastruktury (území je špatně pokryté signálem mobilních operátorů, a to i v obydlených lokalitách).

Nedostatečná úroveň sociální infrastruktury – občanské vybavenosti

Dle mínění obyvatel obce je struktura a kvalita občanské vybavenosti a služeb nedostatečná. V Ralsku působí jedna integrovaná mateřská a základní škola (malotřídni) v Kuřívodech. Kromě místních do ní dojíždějí i děti z Ploužnice a Hvězdova. Děti z okrajových sídel dojíždějí do škol mimo řešené území (z Borečku a Hradčan do Mimoně, z Náhlova do Osečné, významná je i dojíždka do Bělé pod Bezdězem).

Pro účely kulturního využití vzniklo v budově bývalé fary v Kuřívodech „Místní centrum pro setkávání a pořádání kulturních, vzdělávacích a sociálních programů v Ralsku“. Příležitostně je využíván i kulturní dům s kinosálem s kapacitou cca 300 osob a místní knihovnou. Ostatní kulturní zařízení v dalších částech obce (např. kulturní dům ve Hvězdově, nedokončený kulturní dům v Hradčanech u letiště, letní kino Nový Dvůr) jsou zdevastována nebo zlikvidována.

Sportovní využití zajišťuje sportovní areál v Ploužnici, ve výstavbě je víceúčelové hřiště v Kuřívodech. V obci jsou vhodné podmínky pro jezdecký, sportovní střelbu, airsoft, sportovní letectví, kynologické aktivity.

Zdravotnická zařízení a zařízení sociální péče jsou mimo řešené území (Mimoň, Osečná, Bělá pod Bezdězem, Mnichovo Hradiště). V Náhlově byl zahájen projekt zřízení nízkoprahového centra pro děti a mládež. V Ralsku působí vlastní sociální pracovnice a dále sociální pracovnice pro sociálně právní ochranu dětí a výchovní poradci, které zajišťuje městský úřad v Mimoně. Sociální služby města Mimoň zajišťují terénní pečovatelskou službu.

Maloobchodní síť je zastoupena pouze dvěma prodejny smíšeného zboží v Kuřívodech a Hradčanech – (zóna letiště). Ostatní služby (s výjimkou restauračních zařízení) v obci chybí (např. pošta, bankomat, služby pro cestovní ruch...). Výjimkou jsou turistická informační centra v Kuřívodech a Hradčanech.

Negativní image města, mezilidské vztahy, sociální problémy

Město Ralsko si nese špatnou image z minulosti, kdy byla celé území součástí vojenského výcvikového prostoru Ralsko, kde byla po okupaci v srpnu 1968 dislokována sovětská vojska. Po odchodu armády zůstala na území celá řada zdevastovaných vojenských objektů a areálů a rozsáhlá území, kontaminovaná municí, ropnými produkty a nebezpečnými chemikáliemi. Negativní dopad na image města měla i chemická těžba uranové rudy v blízkém okolí.

V souvislosti s nabídkou volných, levných a snadno dostupných bytů se území stalo atraktivní pro sociálně slabé a nepřizpůsobivé občany. V některých lokalitách koncentrace nepřizpůsobivých překročila únosnou mez (Hradčany-sídliště, Náhlov...) a projevuje se nárůstem sociálně-patologických jevů (drobná kriminalita, krádeže, záškoláctví apod.). Hradčany – sídliště a Náhlov také splňují svým charakterem definici sociálně vyloučených lokalit podle metodiky Evropského sociálního fondu. Ke zmírnění problému je třeba do budoucna zamezit vzniku nových malometrážních bytů. Vysoká fluktuace obyvatel (migrační obrat) svědčí o nízké míře lokálního patriotismu a vztahu k území. Obec se stala jakousi noclehárnou pro pracovníky v automobilovém průmyslu, zejména na Mladoboleslavsku. Převážná většina obyvatel města pochází odjinud a značná část z těchto příchozích si nedokázala k městu vybudovat citový vztah, necítí se tu být doma. Často se jedná o občany z nižších sociálních skupin, u kterých je zvýšená tendence nedodržování nepsaných i psaných zákonů, společenských zvyků a konvencí. U části obyvatel se pak projevuje v dnešní české společnosti hojně rozšířená apatie, nezájem o okolí a veřejné dění. Situaci neprospívá ani (v anketě mezi občany uváděná) nedostatečná míra komunikace mezi vedením města, zastupiteli a občany a negativní pověst z minulosti.

NÁVRH DLOUHODOBÉ STRATEGIE

3. Vize města

Město Ralsko je:

- centrem šetrné turistiky a širokého sportovního využití v zachovalém přírodním prostředí bez ekologických zátěží a s rozvinutou infrastrukturou služeb cestovního ruchu
- vnitřně integrovanou obcí s vyhovující dopravní, technickou a sociální infrastrukturou, příjemným místem k bydlení, kde se nikdo necítí být cizincem
- harmonicky se rozvíjejícím městem s rozvinutou hospodářskou základnou, včetně technologicky pokročilé a ekologicky orientované průmyslové výroby

4. Globální cíl, specifické cíle a opatření

4.1. Globální cíl

Dosáhnout harmonického a udržitelného rozvoje města podporou diverzifikovaných ekonomických činností s důrazem na technologické a ekologické aspekty, podporou cestovního ruchu a sportovního využití i v netradičních formách. Posílit vnitřní integritu obce, zkvalitnit a rozšířit veřejnou infrastrukturu, odstranit staré ekologické zátěže, podpořit sociální soudržnost a zapojení všech občanů do života obce.

4.2. Prioritní oblasti, specifické cíle a opatření

A. Životní prostředí

Specifický cíl:

Zajištění zdravého životního prostředí, ochrana a využívání přírodního a nerostného bohatství krajiny při uplatňování zásad udržitelného rozvoje. Dokončení sanace starých ekologických zátěží, aktivní ochrana území proti vzniku černých skládek a činností ohrožujících životní prostředí a zdraví obyvatel. Zvýšení aktivní péče o jednotlivé složky životního prostředí, zejména veřejná prostranství, zeleň, vodní toky a plochy.

Opatření:

- A1 Odstranění starých a zabránění vzniku nových černých skládek, podpora třídění a bezpečné likvidace odpadů
- A2 Ochrana cenných přírodních lokalit
- A3 Péče o vodní toky a plochy, odbahnění rybníků a sanace jejich hrází
- A4 Péče o veřejnou zeleň
- A5 Péče o vzhled města (odstranění ruin, zkvalitnění veřejných prostranství)
- A6 Snížování množství znečišťujících látek v ovzduší
- A7 Zvýšení úrovně ekologického vědomí a chování obyvatel

B. Posílení integrity obce

Specifický cíl:

Aktivně podporovat posílení ekonomických, sociálních a dopravních vazeb mezi jednotlivými sídly.

Opatření:

- B1 Posílení dopravní obslužnosti
- B2 Snížení ekonomické závislosti na okolních obcích podporou podnikání a tvorbou nových pracovních míst
- B3 Podpora sociálních vazeb mezi sídly – společné kulturní a sportovní akce

C. Rozvoj ekonomického potenciálu obce

Specifický cíl:

Podporovat rozvoj diverzifikované ekonomické základny s důrazem na technologicky vyspělou a ekologicky orientovanou výrobu, napomáhat k vytváření nových pracovních míst.

Opatření:

- C1 Využití areálů brownfields pro ekonomické aktivity (výroba, zemědělství, cestovní ruch)
- C2 Rozvoj vymezených průmyslových zón, podpora rozvoje podnikání, především malých a středních podniků, nových progresivních oborů

- C3 Ekonomický rozvoj v zemědělství a lesnictví, včetně netradičních ekologicky a krajinotvorně orientovaných a multifunkčních zemědělských a lesnických aktivit
- C4 Podpora rozvoje sektoru služeb

D. Rozvoj cestovního ruchu

Specifický cíl:

Podporovat rozvoj infrastruktury cestovního ruchu ve všech složkách (ubytování, stravování, trávení volného času, výstavba a obnova pěších turistických tras a cyklotras, oprava památek, vznik nových zajímavostí) s návazností na rozvoj sportovního vyžití i v netradičních formách.

Opatření:

- D1 Rozvoj infrastruktury pro cestovní ruch (ubytování, stravování, doplňkové služby, výstavba a obnova pěších tras a cyklotras, podpora vodácké turistiky)
- D2 Oprava kulturních památek, vznik nových turistických atrakcí
- D3 Rozšíření možností kulturního a sportovního vyžití i v netradičních formách
- D4 Zlepšení propagace města pro cestovní ruch, zvýšení kvality lidských zdrojů v oblasti cestovního ruchu

E. Rozvoj infrastruktury (dopravní, technická, sociální)

Specifický cíl:

Dobudovat a případně zásadně rekonstruovat technickou infrastrukturu ve všech sídlech, postupně plynofikovat trvale obydlená sídla. Rekonstruovat stávající, popř. vybudovat nová dopravní spojení mezi jednotlivými sídly i okolními obcemi, rekonstruovat stávající síť místních komunikací. Rozšířit a zkvalitnit občanskou vybavenost (školy, kultura, sport, sociální služby), usilovat o zřízení dalších služeb (zdravotnictví, pošta, maloobchod), zlepšit kulturní a sportovní vyžití a zlepšit dostupnost zařízení občanského vybavení pro všechny obyvatele města.

Opatření:

- E1 Dobudování a rekonstrukce sítí technické infrastruktury – hlavně kanalizace, ČOV, vodovod, dále doplnění veřejného osvětlení, vybudování plynovodu do Kuřívod
- E2 Dobudování a rekonstrukce sítí dopravní infrastruktury
- E3 Koncepční řešení potřeb a lokalizace bydlení v obci, podpora rozvoje bydlení, především v rodinných domech
- E4 Rozvoj občanského vybavení ve městě

F. Rozvoj lidských zdrojů

Specifický cíl:

Podporovat zapojení občanů do života obce, vzájemnou sounáležitost, lokální patriotismus, posilovat historické povědomí obyvatel. Aktivní spoluprací se všemi aktéry zlepšovat podmínky v sociálně vyloučených lokalitách, bránit jejich šíření a vzniku nových, zlepšit bezpečnost ve městě.

Opatření:

- F1 Podpora vzniku občanských sdružení, zapojení občanů do dění v obci, posilování místního patriotismu a vytváření pozitivního obrazu obce mezi občany města i navenek
- F2 Řešení problémů sociálně vyloučených lokalit
- F3 Intenzivní práce s mládeží, prevence sociálně-patologických jevů
- F4 Posílení bezpečnosti ve městě

4.3. Specifikace opatření a aktivit

4.3.1. A – Životní prostředí

Specifický cíl:

Zajištění zdravého životního prostředí, ochrana a využívání přírodního a nerostného bohatství krajiny při uplatňování zásad udržitelného rozvoje. Dokončení sanace starých ekologických zátěží, aktivní ochrana území proti vzniku černých skládek a činností ohrožujících životní prostředí a zdraví obyvatel. Zvýšení aktivní péče o jednotlivé složky životního prostředí, zejména veřejná prostranství, zeleň, vodní toky a plochy.

Opatření:

- A1 Odstranění starých a zabránění vzniku nových černých skládek, podpora třídění a bezpečné likvidace odpadů
- A2 Ochrana cenných přírodních lokalit
- A3 Péče o vodní toky a plochy, odbahnění rybníků a sanace jejich hrází
- A4 Péče o veřejnou zeleň
- A5 Péče o vzhled města (odstranění ruin, zkvalitnění veřejných prostranství)
- A6 Snižování množství znečišťujících látek v ovzduší
- A7 Zvýšení úrovně ekologického vědomí a chování obyvatel

Opatření A 1 Odstranění starých a zabránění vzniku nových černých skládek, podpora třídění a bezpečné likvidace odpadů

Popis a cíle opatření:

V území se nachází velké množství ilegálních skládek s ekologicky závadným obsahem, často neznámého složení a původu, které i do budoucna představují hrozbu pro životní prostředí. Na území obce je rovněž provozována skládka komunálních a ostatních odpadů Svěbořice. Vznik nových černých skládek probíhá živelně, proto je nutné jejich pravidelná likvidace, kontrola rizikových lokalit a spolupráce s městskou i státní policií, důsledné sankcionování nelegálního odkládání odpadu. V každém sídle jsou nyní umístěna stanoviště na tříděný odpad. Je nutné zajistit funkčnost tohoto systému, jeho dostupnost pro všechny občany, pravidelné vyvážení, rozšíření spektra tříděných odpadů. Pro zajištění sběru velkoobjemového odpadu je důležité zřízení sběrných dvorů, jejich oplocení, zavedení kvalifikované obsluhy.

Přehled aktivit:

- Aktivita A 1.1. Likvidace černých skládek
- Aktivita A 1.2. Pravidelná kontrola území, spolupráce s městskou i státní policií, sankce za nelegální ukládání odpadu
- Aktivita A 1.3. Rozšíření systému sběru tříděného odpadu, vznik sběrných dvorů

Opatření A 2 Ochrana cenných přírodních lokalit

Popis a cíle opatření:

Na území obce Ralsko se nachází značné množství cenných přírodních lokalit (národní přírodní rezervace Břehyně – Pecopala, přírodní rezervace Hradčanské rybníky, množství přírodních památek, zasahují sem i evropsky významné lokality a ptačí oblasti soustavy NATURA 2000, ale i další lokality, které dosud nepoživají zvláštní ochrany). Cennou devizou je i vysoká lesnatost území - přes 80 % rozlohy obce! Všechny tyto prvky mají zásadní význam pro ekologickou stabilitu celé oblasti a je nutné zajistit jejich účinnou ochranu. Jako vhodné se jeví i zalesňování některých míst dříve vojensky využívaných. Zachovalá příroda také skýtá významný potenciál pro cestovní ruch. V současné době probíhá diskuse i o rozšíření CHKO Kokořínsko – Máchův kraj na území obce. Je nutné podrobně vyjasnit podmínky, které by rozšíření CHKO životu v obci přineslo. Pro zajištění ochrany těchto lokalit je také důležité zvýšit informovanost obyvatel, tj. např. instalace informačních tabulí, tisk informačních materiálů a zřízení naučných stezek ve vhodných místech (tak aby nebyla ohrožena ochrana těchto cenných lokalit).

Přehled aktivit:

- Aktivita A 2.1. Účinná ochrana cenných přírodních lokalit
- Aktivita A 2.2. Zalesňování některých lokalit, dříve využívaných armádou

- Aktivita A 2.3. Rozšíření CHKO Kokořínsko – Máchův kraj
- Aktivita A.2.4. Informovanost a poučení obyvatelstva a návštěvníků – naučné stezky, informační tabule, informační materiály

Opatření A 3 Péče o vodní toky a plochy, odbahnění rybníků a sanace jejich hrází

Popis a cíle opatření:

Na území Ralska se nachází značné množství rybníků (soustavy Hradčanská, Hvězdovská a Novodvorská). V minulých letech byla jejich vlastníky provedena sanace některých rybníků, které se nacházely i v havarijním stavu. Nadále se v některých rybnících předpokládá výskyt munice po sovětské armádě, výjimkou není ani znečištění ropnými produkty, které i do budoucna představuje ekologickou hrozbu. I v souvislosti s častějším současným výskytem povodní je zásadní zajištění bezpečnosti vodních nádrží. Nutné je tedy zvýšení retenční kapacity (odbahnění) a sanace hrází. Nutná je též péče o vodní toky a jejich revitalizace (zpomalení odtoku v nezastavěných oblastech, kontrola kvality vody).

Přehled aktivit:

- Aktivita A 3.1. Sanace vodních nádrží (odbahnění, sanace hrází)
- Aktivita A 3.2. Revitalizace vodních toků

Opatření A 4 Péče o veřejnou zeleň

Popis a cíle opatření:

V území se vyskytuje velké množství nelesní zeleně. Často jde o živelně vzniklou zeleň jako následek sukcese na opuštěných a dále nevyužívaných pozemcích. Vyšší výskyt zeleně obecně přispívá k ekologické stabilitě území, zde však často působí neesteticky a nekonceptně. Veřejná zeleň parků a udržovaných ploch je zde přítomna sporadicky. Je třeba zajistit její pravidelnou údržbu, stejně jako úklid těchto prostranství, aby byla zajištěna jejich funkčnost jako zón relaxace. V návaznosti na významné obytné plochy a v souvislosti s plánovanou bytovou výstavbou je účelné též rozvíjet další plochy účelově zaměřené veřejné zeleně (zahrádky, pěstitelské koutky, parčíky, odpočinková místa).

Přehled aktivit:

- Aktivita A 4.1. Systematická údržba a obnova ploch veřejné zeleně
- Aktivita A 4.2. Zakládání nových účelově zaměřených ploch veřejné zeleně (zahrádky, parky apod.)

Opatření A 5 Péče o vzhled města (odstranění ruin, zkvalitnění veřejných prostranství)

Popis a cíle opatření:

Na území obce Ralsko se nachází velké množství opuštěných a zdevastovaných objektů po sovětské armádě. Součástí jsou často i skládky různých blíže neurčených druhů odpadů, které představují ekologickou hrozbu. Opuštěnost lokalit dále svádí i k ukládání dalších, především komunálních odpadů, od občanů. Veřejná prostranství v sídlech často trpí vandalismem a nedostatečnou údržbou. Je třeba zajistit pravidelnou údržbu a úklid těchto lokalit, dohled nad dodržováním veřejného pořádku. Důležitá je v tomto směru spolupráce s největším vlastníkem opuštěných objektů – Libereckým krajem.

Přehled aktivit:

- Aktivita A 5.1. Asanace zdevastovaných objektů, rekultivace areálů
- Aktivita A 5.2. Úprava veřejných prostranství, pravidelný úklid a údržba

Opatření A 6 Snižování množství znečišťujících látek v ovzduší

Popis a cíle opatření:

Stav ovzduší v obci se neliší od běžného průměru. Největším zdrojem znečištění je parní uhelná výtopna Hradčany, která patří k největším emitentům SO₂ a CO v kraji. Významným znečišťovatelem je i SAP Mimoň, spol. s r.o., který zpracovává biologický odpad. Mezi liniové zdroje emisí patří hlavně těžká nákladní doprava na silnici II. třídy II/268 Mimoň – Mnichovo Hradiště. Většina bytového fondu je napojena na centrální vytápění, znečištění ovzduší z malých lokálních topenišť proto není tak výrazné. Přesto je třeba provést opatření ke snížení znečištění aspoň z největších zdrojů (výtopna Hradčany, SAP). V případě schválení připravovaného

zákona o ochraně ovzduší je i zde žádoucí provádět kontroly individuálních topenišť ke zjištění, čím obyvatelé topí. Tento problém úzce souvisí s problematikou likvidace odpadů (třídění odpadů, sběrné dvory) – viz opatření A.2.

Přehled aktivit:

- Aktivita A 6.1. Snížení množství znečišťujících látek u hlavních znečišťovatelů
- Aktivita A 6.2. Snížení množství znečišťujících látek u individuálních topenišť

Opatření A 7 Zvýšení úrovně ekologického vědomí a chování obyvatel**Popis a cíle opatření:**

Ekologické povědomí obyvatel obce je převážně nízké, což souvisí se sociální skladbou obyvatelstva. Důsledkem je mj. nelegální odkládání odpadu na množství černých skládek, devastace opuštěných objektů, znečišťování půd a vodních toků, spalování odpadu v lokálních topeništích, malý podíl obyvatel, kteří třídí odpady. Cílem je proto pomocí osvětových akcí, ale i důslednou kontrolou nevhodného chování přimět občany, aby se chovali ekologicky. Napomoci může i zvýšení počtu stanovišť i druhů separovaného odpadu, zřízení sběrných dvorů.

Přehled aktivit:

- Aktivita A 7.1. Osvětové akce ke zvýšení ekologického povědomí obyvatel, spolupráce s občanskými sdruženími

4.3.2. B – Posílení integrity obce

Specifický cíl:

Aktivně podporovat posílení ekonomických, sociálních a dopravních vazeb mezi jednotlivými sídly.

Opatření:

- B1 Posílení dopravní obslužnosti
- B2 Snížení ekonomické závislosti na okolních obcích podporou podnikání a tvorbou nových pracovních míst
- B3 Podpora sociálních vazeb mezi sídly – společné kulturní a sportovní akce

Opatření B 1 Posílení dopravní obslužnosti**Popis a cíle opatření:**

Obec Ralsko je rozlohou 4.největší obec v ČR, která zcela postrádá vnitřní integritu. V řešeném území existuje několik vzájemně špatně dopravně propojených sídel, která většinou z hlediska ekonomických a dopravních vazeb spádují k okolním obcím. Počet autobusových spojů je nedostatečný, o víkendu je většina sídel zcela odříznuta od světa. Autobusy často jezdí jen do sousední obce a nikoli do správního centra obce - Kuřívod. Zcela to platí pro Náhlov, odkud se lze dostat autobusem jen do Osečné. Boreček, Hradčany, Plouznice a Hvězdov spádují k Mimoní. Nutné je také posílení počtu spojů do spádových obcí (Mimoň, Mnichovo Hradiště). Nutná je spolupráce na řešení nejen s Libereckým, ale i Středočeským krajem. Cílem opatření je zvýšení mobility obyvatel, vytvoření podmínek pro ekonomický rozvoj území a posílení integrity obce a sounáležitosti obyvatel.

Přehled aktivit:

- Aktivita B 1.1. Posílení stávajících a zavedení nových spojů vzájemně propojujících jednotlivá sídla v Ralsku a okolní obce

Opatření B 2 Snížení ekonomické závislosti na okolních obcích podporou podnikání a tvorbou nových pracovních míst**Popis a cíle opatření:**

Obec Ralsko postrádá vnitřní integritu i z hlediska ekonomiky. Pracovních míst je nedostatek, v roce 2001 vyjždělo za prací více než tři čtvrtiny ekonomicky aktivních. Jednotlivá sídla spádují pracovním k nejbližším obcím. Pro posílení vnitřní integrity obce je proto nezbytné podpořit vznik nových pracovních míst, která zajistí zaměstnání především pro místní obyvatele. Podpora ze strany obce může být představována zvýhodněnými cenami pozemků, jejich vybavením inženýrskými sítěmi. Vznik nových pracovních míst musí být doprovázen posílením dopravní obslužnosti.

Přehled aktivit:

- Aktivita B 2.1. Podpora podnikání, tvorba pracovních míst

Opatření B 3 Podpora sociálních vazeb mezi sídly – společné kulturní a sportovní akce**Popis a cíle opatření:**

Obyvatelé Ralska se dostatečně neidentifikují se svou obcí. Jedním z důvodů je i vysoká fluktuace obyvatelstva, přetržení historického vývoje obce a méně příznivá sociální skladba obyvatel. U části obyvatel se objevuje dnes hojně rozšířená apatie a nezájem o veřejné dění. Žádoucí je proto podpořit lokální patriotismus místních obyvatel. Toho může být dosaženo podporou různých kulturních a sportovních akcí, které by svedly dohromady obyvatele z různých sídel v Ralsku. Zvýšená pozornost by měla být věnována dětem a mládeži.

Přehled aktivit:

- Aktivita B 3.1. Podpora pořádání společných kulturních a sportovních akcí

4.3.3. C – Rozvoj ekonomického potenciálu obce

Specifický cíl:

Podporovat rozvoj diverzifikované ekonomické základny s důrazem na technologicky vyspělou a ekologicky orientovanou výrobu, napomáhat k vytváření nových pracovních míst.

Opatření:

- C1 Využití areálů brownfields pro ekonomické aktivity (výroba, zemědělství, cestovní ruch)
- C2 Rozvoj vymezených průmyslových zón, podpora rozvoje podnikání, především malých a středních podniků, nových progresivních oborů
- C3 Ekonomický rozvoj v zemědělství a lesnictví, včetně netradičních ekologicky a krajinotvorně orientovaných a multifunkčních zemědělských a lesnických aktivit
- C4 Podpora rozvoje sektoru služeb

Opatření C 1 Využití areálů brownfields pro ekonomické aktivity (výroba, zemědělství, cestovní ruch)

Popis a cíle opatření:

Bývalé armádní letiště Hradčany bylo jedním z největších v bývalém Československu. Dnes jsou však všechna zařízení nutná pro provoz buď zdevastována nebo rozkradena. Majitel letiště – Liberecký kraj – odmítl z důvodu vysokých finančních nákladů obnovu letiště. Svou rozlohou se jedná o zřejmě největší brownfield v kraji. Výrazným negativem je rozsáhlá kontaminace okolí letiště leteckým benzínem a chlorovanými uhlovodíky. Sanační práce probíhají již od 90.let 20.století. Je nutné pokračovat v asanaci území, aby se postupně snižovala kontaminace podzemních vod a půd. Na území obce se nachází i množství dalších opuštěných areálů rovněž kontaminovaných ropnými produkty a dalšími látkami. Pro snížení negativních dopadů na životní prostředí je nutná rekultivace těchto ploch a nalezení jejich smysluplného využití. Vzhledem k často velkým rozlohám areálů se nabízí poměrně široké využití. Negativem je však špatné vybavení sítěmi technické infrastruktury i špatný stav přístupových komunikací. Nutná je proto spolupráce obce s majiteli pozemků, správci sítě technické infrastruktury a Libereckým krajem na vytvoření podmínek pro ekonomické využití těchto areálů. Opatření souvisí s opatřením A.6.

Přehled aktivit:

- Aktivita C 1.1. Ekologická sanace areálů brownfields
- Aktivita C 1.2. Napojení areálů brownfields na síť technické a dopravní infrastruktury
- Aktivita C 1.3. Využití prostoru bývalého vojenského letiště Hradčany

Opatření C 2 Rozvoj vymezených průmyslových zón, podpora rozvoje podnikání, především malých a středních podniků, nových progresivních oborů

Popis a cíle opatření:

Investiční potenciál města je dosud slabý. Na území obce se však nachází několik rozsáhlých zón využitelných pro větší investory - v Kuřívodech, dále výrobní zóna u letiště (pozemky pro služby a podnikání) a pozemky bývalého letiště na k.ú. Hradčany nad Ploučnicí. U průmyslové zóny v Kuřívodech není známo žádné omezení z hlediska využití a připraveno je napojení na inženýrské sítě. Existenci těchto rozsáhlých ploch široce využitelných pro různé druhy výroby i služeb lze spatřovat jako zásadní prvek hospodářské základny města. Pro rozvoj ekonomického potenciálu města je proto zcela zásadní využití těchto prostor pro podnikání. Na zpracování územního plánu města musí navazovat investiční příprava. Nutná je existence odpovídajícího motivačního systému, který přiláká nové investory.

Z hlediska struktury podnikatelských subjektů převažují drobní živnostníci, ekonomicky významné subjekty existují, ale je jich málo. Většina ekonomicky aktivních za prací vyjíždí mimo obec. Motorem ekonomiky jsou malé a střední firmy, které vytvářejí nejvíce pracovních míst i největší přidanou hodnotu. Vzhledem k velkému množství subjektů není tento sektor tak náchylný na prudké výkyvy, jako velké firmy. Zároveň však malé a střední firmy často nedisponují dostatečným kapitálem. Pro podporu podnikání ve městě je proto nutné zaměřit pozornost hlavně na sektor malých a středních firem. Existující průmyslové zóny a výrobní plochy skýtají dobré podmínky pro jejich rozvoj. Vzhledem k nižším nárokům na prostor je však možný rozvoj tohoto sektoru i v dalších lokalitách. Žádoucí je podporovat především technologicky progresivní výrobu a služby, které vytvářejí vyšší přidanou hodnotu a jsou perspektivní. Pro efektivitu podpory je však nutné ji směřovat nejen ze strany města, ale i kraje a především státu.

Přehled aktivit:

- Aktivita C 2.1. Rozvoj vymezených průmyslových zón a dalších ploch pro podnikání (napojení na inženýrské sítě, výstavba a rekonstrukce přístupových komunikací, oplocení, zřízení ostrahy)
- Aktivita C 2.2. Motivační systém pro přilákání investorů
- Aktivita C 2.3. Ekonomické pobídky pro sektor malých a středních podniků

Opatření C 3 Ekonomický rozvoj v zemědělství a lesnictví, včetně netradičních ekologicky a krajinně orientovaných a multifunkčních zemědělských a lesnických aktivit**Popis a cíle opatření:**

Vzhledem k velké rozloze obce a celkovému charakteru osídlení zaujímají v ekonomice města významné postavení zemědělské a lesnické subjekty. Nejvýznamnější jsou Vojenské lesy a statky, s.p., jež mají v držení více než 80 % rozlohy pozemků na území obce. Existují zde ale i zemědělské farmy, zaměřené na živočišnou výrobu. Existence těchto subjektů má pro obec nejen ekonomický a sociální přínos, ale zároveň tyto subjekty zajišťují i údržbu krajiny. Je proto žádoucí hlavně podpora ekologicky a krajinně orientovaných zemědělských a lesnických aktivit. Na území obce se nachází rozsáhlé prostory, běžně v územním plánu definované jako ostatní plocha. U každé z těchto velkých ploch je nutné rozhodnout, jak budou využity, nejnáchylnější se jeví zalesnění.

Přehled aktivit:

- Aktivita C 3.1. Rozvoj zemědělských a lesnických subjektů, hlavně ekologických a krajinně orientovaných aktivit
- Aktivita C 3.2. Revize městských pozemků
- Aktivita C 3.3. Využití nezastavěných ploch

Opatření C 4 Podpora rozvoje sektoru služeb**Popis a cíle opatření:**

Sektor komerčních služeb je v Ralsku velmi slabý. To do značné míry souvisí s roztržitostí sídelní struktury a nízkou koupěschopností obyvatel. Maloobchodní síť téměř neexistuje (existují 2 prodejny smíšeného zboží). Občané musí proto veškeré nákupy zajišťovat v okolních obcích. Pro rozvoj obce je proto důležité podpořit rozvoj sektoru základních služeb pro obyvatele (v rámci legislativních i finančních možností města). K problematice veřejných služeb (zdravotnictví, školství, pošta apod.) viz opatření E.4.

Přehled aktivit:

- Aktivita C 4.1. Rozvoj sektoru komerčních služeb

4.3.4. D – Rozvoj cestovního ruchu

Specifický cíl:

Podporovat rozvoj infrastruktury cestovního ruchu ve všech složkách (ubytování, stravování, trávení volného času, výstavba a obnova pěších turistických tras a cyklotras, oprava památek, vznik nových zajímavostí) s návazností na rozvoj sportovního vyžití i v netradičních formách.

Opatření:

- D1 Rozvoj infrastruktury pro cestovní ruch (ubytování, stravování, doplňkové služby, výstavba a obnova pěších tras a cyklotras, podpora vodácké turistiky)
- D2 Oprava kulturních památek, vznik nových turistických atrakcí
- D3 Rozšíření možností kulturního a sportovního vyžití i v netradičních formách
- D4 Zlepšení propagace města pro cestovní ruch, zvýšení kvality lidských zdrojů v oblasti cestovního ruchu

Opatření D 1 Rozvoj infrastruktury pro cestovní ruch (ubytování, stravování, doplňkové služby, výstavba a obnova pěších tras a cyklotras, podpora vodácké turistiky)

Popis a cíle opatření:

Velká rozloha obce a zachovalé přírodní prostředí nabízí dobré podmínky pro rozvoj cestovního ruchu. Velké množství komunikací s vyloučeným či minimálním provozem nabízí podmínky především pro rozvoj cykloturistiky. Podél hlavních komunikací chybí samostatný pruh pro cyklisty. Rozvoj pěší turistiky je vhodný především v okrajových částech obce, které přiléhají k větším sídlům (Mimoň, Doksy). Stávající ubytovací a stravovací zařízení mají malou kapacitu a neumožňují např. ubytování pro celý autobus turistů. Nutný je také růst kvality těchto služeb. Slabá je nabídka doplňkových služeb (např. půjčovny kol, cykloservis). Řeka Ploučnice nabízí své využití pro vodáckou turistiku. Rovněž vodní plochy lze citlivě upravit pro rekreační využití. Na území obce se nachází množství menších i větších ploch a areálů, které lze mj. využít pro outdoorové aktivity v rámci infrastruktury cestovního ruchu.

Cílem navrhovaných opatření je především vytvoření podmínek pro tvorbu atraktivní nabídky služeb prostřednictvím rozvoje infrastruktury pro cestovní ruch, zvýšení počtu návštěvníků a prodloužení jejich pobytu v obci, vytvoření nových pracovních příležitostí a zvýšení příjmů z cestovního ruchu.

Přehled aktivit:

- Aktivita D 1.1. Rozvoj ubytovacích, stravovacích a doplňkových služeb
- Aktivita D 1.2. Rozvoj pěších tras a cyklotras (údržba stávajících a vznik nových tras),
- Aktivita D 1.3. Podpora vodácké turistiky
- Aktivita D 1.4. Citlivá úprava vodních ploch pro rekreační využití
- Aktivita D 1.5. Využití volných ploch pro outdoorové aktivity

Opatření D 2 Oprava kulturních památek, vznik nových turistických atrakcí

Popis a cíle opatření:

Přes rozsáhlou devastaci v době pobytu vojsk se v území zachovaly některé kulturní památky, které průběžně procházejí rekonstrukcemi (fara a bývalá pošta v Kuřívodech, kaplička v Náhlově). V nastalém trendu je třeba pokračovat a rekonstruovat a zpřístupnit turistům i další objekty (zámek a kostel v Kuřívodech, Eustachova kaple u Borečku). Postupně vznikají i nové turistické atrakce – expozice pyrotechnické asanace v Kuřívodech, Krajanské muzeum vystěhovalectví do Brazílie v Náhlově. Vznik těchto atrakcí je třeba ze strany obce podporovat.

Přehled aktivit:

- Aktivita D 2.1. Rekonstrukce a záchrana kulturních památek
- Aktivita D 2.2. Podporu vzniku a existence turistických atrakcí

Opatření D 3 Rozšíření možností kulturního a sportovního vyžití i v netradičních formách

Popis a cíle opatření:

Kulturní a sportovní vyžití v obci je dosud malé. Převažují akce pro děti, poměrně rozsáhlou činnost vyvíjí Místní centrum pro setkávání v Kuřívodech. Svoje místo zde mají i tradiční formy trávení volného času

(myslivost, rybaření, zahrádkaření apod.) Obec nabízí i netradiční formy sportovního vyžití. Kromě klasických míčových her se lze na letišti Hradčany např. věnovat létání na ultralightech či in-line bruslení. V obci existuje i areál pro airsoft a závody psů (agility), je možné se věnovat jezdeckví nebo sportovní střelbě. Těchto předností je třeba využít a prezentovat obec jako místo netradičního sportovního vyžití. Důležitá je také podpora kulturního a sportovního vyžití v běžných formách k naplnění volného času především mládeže a podporu sounáležitosti mezi jednotlivými sídly. K podpoře kulturního vyžití lze využít i dosud nevyužívaných a nezrekonstruovaných budov.

Přehled aktivit:

- Aktivita D 3.1. Podpora občanských aktivit v oblasti kultury a akcí
- Aktivita D 3.2. Podpora sportovních subjektů a akcí i v netradičních formách
- Aktivita D 3.3. Rozvoj netradičních forem využití volného času s využitím místních tradic (vojenství, letecké sporty, agroturistika, hipoturistika...)
- Aktivita D 3.4. Podpora tradičních forem trávení volného času (zahrádkáři, včelaři, rybáři, myslivci)
- Aktivita D 3.4. Rekonstrukce budov a jejich využití pro kulturní účely

Opatření D 4 Zlepšení propagace města pro cestovní ruch, zvýšení kvality lidských zdrojů v oblasti cestovního ruchu**Popis a cíle opatření:**

Propagace města Ralsko jako vhodného místa pro turistiku je doposud nedostatečná. Kromě propagačních materiálů je nutná i prezentace v rámci kraje i celé ČR, např. v rámci expozice Libereckého kraje na veletrzích, nabízí se i propagace prostřednictvím mikroregionu Podralsko. V Hradčanech a Kuřívodech existují turistická informační centra; bylo by však vhodné rozšířit otevírací hodiny (v Kuřívodech), zajistit dobrou informovanost personálu, pravidelně aktualizovat seznam turistických zajímavostí, ubytovacích a stravovacích zařízení a návazných služeb.

Přehled aktivit:

- Aktivita D 4.1. Rozvoj informačních a propagačních aktivit a marketingu v oblasti cestovního ruchu s využitím moderních a účinných metod a prostředků
- Aktivita D 4.2. Rozšíření činnosti informačních center, zkvalitnění informačních služeb prostřednictvím soustavného vzdělávání pracovníků, prohloubení spolupráce s organizacemi s regionální i republikovou působností

4.3.5. E – Rozvoj infrastruktury (dopravní, technická, sociální)

Specifický cíl:

Dobudovat a případně zásadně rekonstruovat technickou infrastrukturu ve všech sídlech, postupně plynofikovat trvale obydlená sídla. Rekonstruovat stávající, popř. vybudovat nová dopravní spojení mezi jednotlivými sídly i okolními obcemi, rekonstruovat stávající síť místních komunikací. Rozšířit a zkvalitnit občanskou vybavenost (školy, kultura, sport, sociální služby), usilovat o zřízení dalších služeb (zdravotnictví, pošta, maloobchod), zlepšit kulturní a sportovní vyžití a zlepšit dostupnost zařízení občanského vybavení pro všechny obyvatele města.

Opatření:

- E1 Dobudování a rekonstrukce sítí technické infrastruktury – hlavně kanalizace, ČOV, vodovod, dále doplnění veřejného osvětlení, vybudování plynovodu do Kuřívod
- E2 Dobudování a rekonstrukce sítí dopravní infrastruktury
- E3 Koncepční řešení potřeb a lokalizace bydlení v obci, podpora rozvoje bydlení, především v rodinných domech
- E4 Rozvoj občanského vybavení ve městě

Opatření E 1 Dobudování a rekonstrukce sítí technické infrastruktury – hlavně kanalizace, ČOV, vodovod, dále doplnění veřejného osvětlení, vybudování plynovodu do Kuřívod

Popis a cíle opatření:

Úroveň technické infrastruktury je zcela nedostatečná. Zásadní problémy jsou především v odkanalizování, kde je třeba dobudovat, rozšířit a rekonstruovat kanalizační systémy v Náhlově, Borečku, ale i Ploužnici a Hvězdově. Vodovodní systém je nutné vybudovat v Borečku (voda se nyní dováží v cisterně!) a v Náhlově. Ani stav elektrické sítě není dostatečný, je nutné dobudovat veřejné osvětlení ve Hvězdově. Území není plynofikováno. Plynovod vede pouze do podniku SAP Mimoň v Borečku.

Cílem opatření je zejména minimalizace znečišťování povrchových a podzemních vod, včetně postupného naplnění legislativních norem EU, účelné a ekonomicky únosné rozšíření plynofikace v území s vyšší hustotou zalidnění, úspora energií v důsledku modernizace a optimalizace energetických soustav a zlepšení čistoty ovzduší, zejména v obytných lokalitách. Kvalitní infrastruktura je nezbytnou podmínkou pro rozvoj trvalého bydlení v území, podnikání i cestovního ruchu.

Přehled aktivit:

- Aktivita E 1.1. Rekonstrukce a dostavba kanalizace v Náhlově včetně vybudování ČOV pro toto sídlo
- Aktivita E 1.2. Dobudování kanalizačního systému v Borečku a jeho napojení na kanalizační systém ukončený na ČOV Hradčany letiště (Sigma)
- Aktivita E 1.3. Převod systému odkanalizování sídla Hradčany na ČOV Hradčany letiště
- Aktivita E 1.4. Rozšíření kanalizačního systému v sídlech Ploužnice a Hvězdově, vybudování přečerpávacích stanic a napojení na ČOV Hradčany letiště, likvidace stávajících nefunkčních ČOV v těchto sídlech
- Aktivita E 1.5. Výstavba malých domovních ČOV v odloučených lokalitách (Nový Dvůr, bažantnice, Jabloneček)
- Aktivita E 1.6. Rekonstrukce a dostavba kanalizační sítě a ČOV v dalších sídlech
- Aktivita E 1.7. Rekonstrukce vodovodní sítě včetně výtlačného řadu a vyčištění vodojemu v Náhlově
- Aktivita E 1.8. Rozšíření vodovodního systému z Hradčan do Borečku
- Aktivita E 1.9. Rekonstrukce a dostavba vodovodní sítě v dalších sídlech
- Aktivita E 1.10. Rozšíření veřejného osvětlení na Hvězdově
- Aktivita E 1.11. Rozšíření ekologických a alternativních zdrojů vytápění včetně CZT
- Aktivita E 1.12. Posílení telekomunikační sítě v oblasti

Opatření E 2 Dobudování a rekonstrukce sítí dopravní infrastruktury

Popis a cíle opatření:

Úroveň dopravní infrastruktury je nedostatečná. Zcela chybí dopravní propojení jednotlivých sídel. To platí především pro Náhlov, který je přístupný pouze z Osečné. I Boreček a Hradčany (obec) jsou přístupné jen z Mimoň a Jabloneček pouze od Mukařova (Mnichova Hradiště). Území proto zcela postrádá vnitřní integritu. Na

místních komunikacích se vyskytuje řada bodových závad, je zde nekvalitní povrch. Podél silnic nejsou vybudovány chodníky, pro místní obyvatele i návštěvníky nejsou vybudována parkoviště.

Cílem opatření je především zlepšení komunikační dostupnosti okolních spádových měst a nadřazené komunikační sítě regionu, zkrácení jízdních dob, úspora paliv a tím i zlepšení životního prostředí v jednotlivých sídlech, zvýšení mobility pracovních sil a vytvoření podmínek pro snížení nezaměstnanosti a pro celkový ekonomický rozvoj včetně cestovního ruchu.

Přehled aktivit:

- Aktivita E 2.1. Vybudování nových dopravních spojení mezi jednotlivými sídly (Kuřívody – Osečná, spojka podél letiště Hradčany), zlepšení dostupnosti Kuřívod jako správního centra obce
- Aktivita E 2.2. Rekonstrukce krajských komunikací, odstranění bodových závad
- Aktivita E 2.3. Rekonstrukce místních komunikací, odstranění bodových závad
- Aktivita E 2.4. Vybudování chodníků podél hlavních komunikací
- Aktivita E 2.5. Vybudování parkovišť v místech se zvýšeným pohybem osob

Opatření E 3 Koncepční řešení potřeb a lokalizace bydlení v obci, podpora rozvoje bydlení, především v rodinných domech

Popis a cíle opatření:

V minulých letech došlo v souvislosti s nabídkou volných, levných a snadno dostupných bytů k migraci především sociálně slabých a často i nepřizpůsobivých občanů do města. V některých lokalitách (Plouznice, Náhlov) již koncentrace nepřizpůsobivých překročila únosnou mez a projevuje se nárůstem sociálně-patologických jevů. Cílem obce proto není další rekonstrukce domů po sovětské armádě na malometrážní byty, ale v zájmu stabilizace obyvatel především podpora bydlení v rodinných domech, zejména formou přípravy a nabídky vhodných ploch pro bytovou výstavbu. Rozvoj bydlení je nutné provádět na základě jednotné koncepce vycházející z kompromisu všech zúčastněných již při tvorbě územního plánu, který rozvojové plochy pro bydlení stanoví.

Přehled aktivit:

- Aktivita E 3.1. Stanovení jednotné koncepce rozvoje bydlení
- Aktivita E 3.2. Podpora rozvoje bydlení v RD v odpovídající formě

Opatření E 4 Rozvoj občanské vybavenosti ve městě

Popis a cíle opatření:

Občanská vybavenost je ve městě Ralsko zcela nedostatečná. V Kuřívodech existuje základní a mateřská škola a městský úřad. Obec zcela postrádá zdravotní služby, poštu či bankomat. Rovněž chybí matrika, stavební úřad. V celé obci existují jen dva obchody se smíšeným zbožím. Některá sídla postrádají jakoukoli občanskou vybavenost. Obec má vlastní terénní sociální pracovníci a vytvořila Komunitní plán sociálních služeb. Pro zvýšení kvality života v obci se posílení občanské vybavenosti jeví jako klíčové. To by se mělo týkat i zlepšení infrastruktury pro vzdělávání (zlepšení materiálního vybavení, podpora náplně volného času dětí mimo vyučování).

Cílem opatření je především:

- * zvýšení úrovně vzdělanosti obyvatelstva, zejména dětí a mládeže
- * přizpůsobení se stávajících i budoucích ekonomicky aktivních obyvatel mikroregionu novým ekonomickým a technologickým požadavkům, zvýšení jejich motivace a flexibility na trhu práce
- * optimální rozvoj současných a vznik nových vhodných zdravotních služeb
- * zlepšení preventivní, diagnostické a léčebné péče, vytváření podmínek zdravého životního stylu
- * zlepšení zdravotního stavu a životního standardu obyvatelstva
- * optimální rozvoj současných a vznik nových vhodných sociálních služeb
- * zlepšení sociálních podmínek a životního standardu starších a tělesně postižených občanů
- * zlepšení sociálně společenského klimatu

Přehled aktivit:

- Aktivita E 4.1. Rozšíření sítě zdravotních služeb (podpora zřízení ordinací praktického a dětského lékaře)
- Aktivita E 4.2. Vytvoření uceleného systému sociální péče na území obce v souladu s Komunitním plánem
- Aktivita E 4.3. Rozvoj infrastruktury pro vzdělávání

4.3.6. F – Rozvoj lidských zdrojů

Specifický cíl:

Podporovat zapojení občanů do života obce, vzájemnou sounáležitost, lokální patriotismus, posilovat historické povědomí obyvatel. Aktivní spoluprací se všemi aktéry zlepšovat podmínky v sociálně vyloučených lokalitách, bránit jejich šíření a vzniku nových, zlepšit bezpečnost ve městě.

Opatření:

- F1 Podpora vzniku občanských sdružení, zapojení občanů do dění v obci, posilování místního patriotismu a vytváření pozitivního obrazu obce mezi občany města i navenek
- F2 Řešení problémů sociálně vyloučených lokalit
- F3 Intenzivní práce s mládeží, prevence sociálně-patologických jevů
- F4 Posílení bezpečnosti ve městě

Opatření F 1 Podpora vzniku občanských sdružení, zapojení občanů do dění v obci, posilování místního patriotismu a vytváření pozitivního obrazu obce mezi občany města i navenek

Popis a cíle opatření:

Společenský a kulturní život se v Ralsku rozvíjí jen pomalu. V roce 2010 vznikly v Kuřívodech a na Plouznici kluby seniorů, svoji činnost vyvíjí i občanská sdružení Český svět – Ralsko, Náhlav a Společenství historie Mimoně, Ralska a okolí. Nejvýznamnější je aktivita ve vztahu k dětem - existují různě tematicky zaměřené kroužky a jsou pořádány různé akce. U většiny obyvatel však převládá dnes hojně rozšířený nezájem o veřejné dění, skepse a nedůvěra k vedení obce. Pro posílení sounáležitosti a místního patriotismu, stejně jako pro zapojení občanů do dění v obci je nutná podpora činnosti a vzniku různých občanských sdružení. Důležitá je i otevřená diskuse nad obecními problémy, k čemuž může napomoci i iniciace činnosti zájmových skupin občanů, např. na bázi osadních výborů v jednotlivých sídlech.

Město Ralsko vydává čtvrtletně v nákladu 600 výtisků noviny Dnešní Ralsko. Občanům jsou k dispozici zdarma a jsou přístupné i na internetových stránkách města. Lze uvažovat o zvýšení frekvence vydávání na měsíčník. Občané nejsou spokojeni s malou propagací konaných akcí. Ty by měly být propagovány nejen skrz čtvrtletník Dnešní Ralsko a internetové stránky města, ale i přímo v jednotlivých sídlech. Vhodným místem jsou např. vývěsky. Připravuje se spojení do všech částí města bezdrátovým rozhlasem. Problémem je také hojně rozšířená skepse a apatie občanů, nezájem o veřejné dění a apriorní nedůvěra k vedení a zastupitelstvu města.

Přehled aktivit:

- Aktivita F 1.1. Podpora vzniku a činnosti občanských sdružení i neformálních zájmových skupin občanů
- Aktivita F 1.2. Iniciace diskuse o problémech jednotlivých sídel – např. na bázi osadních výborů
- Aktivita F 1.3. Rozvoj obecních médií
- Aktivita F 1.4. Budování pozitivního obrazu obce

Opatření F 2 Řešení problémů sociálně vyloučených lokalit

Popis a cíle opatření:

Rekonstrukcí domů po sovětské armádě na levné malometrážní byty se město stalo atraktivní pro sociálně slabé a bohužel často i pro nepřizpůsobivé občany. V Náhlově a Plouznici koncentrace těchto obyvatel přesáhla únosnou mez a obě lokality splňují svým charakterem definici sociálně vyloučených lokalit podle metodiky Evropského sociálního fondu. Výsledkem je zvýšený výskyt sociálně patologických jevů (kriminálnost, přestupky proti občanskému soužití, záškoláctví, konzumace alkoholu a drog, lichva). Mnozí občané se ve svém bydlišti necítí bezpečně. Je nezbytné zabránit dalšímu rozšiřování těchto lokalit či vzniku nových. Nutná je intenzivní spolupráce všech aktérů na řešení tohoto problému. Nezbytná je terénní sociální práce a snaha o atraktivní náplň volného času především mládeže (nízkoprahová centra apod. – viz opatření F.3) a důsledný dohled městské a státní policie. Vlastníkem malometrážních bytů je město Ralsko (v Kuřívodech a Plouznici), město Mimoň a soukromé subjekty (v Plouznici). Je třeba do budoucna zabránit prodeji těchto domů soukromým majitelům. Tato situace by mohla vést k nepřiměřenému růstu nájmů, které sociálně slabé nažene do bludného kruhu dluhů, lichvy a navazující trestné činnosti.

Přehled aktivit:

- Aktivita F 2.1. Zabránění rozšíření současných a vzniku nových sociálně vyloučených lokalit
- Aktivita F 2.2. Intenzivní spolupráce všech aktérů na řešení problémů sociálně vyloučených lokalit

Opatření F 3 Intenzivní práce s mládeží, prevence sociálně-patologických jevů**Popis a cíle opatření:**

Město Ralsko je díky vysoké imigraci mladých rodin obcí s nejmladší věkovou strukturou v Libereckém kraji. Existuje zatím nedostatečná nabídka pro využití volného času mládeže. V Kuřívodech pořádá Místní centrum pro setkávání různě zaměřené kroužky pro děti, některé se konají i v klubovně na Ploužnici, kam je přeprava dětí zajištěna. V Náhlově existuje nízkoprahové zařízení, jehož zřizovatelem je Liberecký kraj. Bohužel děti a mládež z ostatních sídel jsou o tyto aktivity ochuzeny. Intenzivně je nutné pracovat především s mládeží v sociálně vyloučených lokalitách na Ploužnici a v Náhlově. V průběhu roku se konají při různých příležitostech (pálení čarodějnic, mezinárodní den dětí apod.) akce pro děti. Problémem je, že většina těchto akcí a kroužků je zaměřena spíše jen na menší děti. Nutná je však i práce s dospívající mládeží, která je ve zvýšené míře ohrožena sociálně patologickými jevy (alkoholismus, drogové závislosti, gambling, záškoláctví apod.).

Přehled aktivit:

- Aktivita F 3.1. Rozšíření možností pro trávení volného času dětí a mládeže

Opatření F 4 Posílení bezpečnosti ve městě**Popis a cíle opatření:**

Město Ralsko je v důsledku nabídky levného bydlení charakteristické zvýšeným podílem sociálně slabých občanů, u kterých je zvýšená tendence nedodržování nepsaných i psaných zákonů, společenských zvyků a konvencí. Výrazný je tento problém hlavně v sociálně vyloučených lokalitách Ploužnice a Náhlov. Typickými problémy zde je kromě dalších sociálně patologických jevů i zvýšená kriminalita (především krádeže, domácí násilí, napadení) a přestupky proti občanskému soužití (výtržnosti, vandalismus, rušení nočního klidu, sousedské spory). Mnoho občanů se bohužel ve svém bydlišti necítí bezpečně. Nezbytný je důsledný dohled městské i státní policie a trestání deliktů. K řešení tohoto problému je však nutný i koordinovaný přístup ze strany státu (rozpočtové prostředky a pravomoci Policie ČR, celý systém soudnictví, způsob ukládání trestů apod.), který obec nemůže řešit. V nejohroženějších lokalitách je žádoucí instalace kamerového systému a zřízení služeben městské policie.

Přehled aktivit:

- Aktivita F 4.1. Posílení dohledu městské a státní policie

5. Implementace, monitoring a aktualizace

Zpracovaný a schválený Program rozvoje je důležitým předpokladem pro naplnění cílů a priorit volené reprezentace města. Pro jeho uplatnění v praxi je ale nutné, aby se jeho součástí stal i akční plán. Nezbytnou součástí celého procesu je ovšem i implementace („uvedení do života“) a monitoring (sledování jeho plnění v čase). Do přípravy Programu rozvoje byli prostřednictvím činnosti Pracovní skupiny zapojeni členové zastupitelstva, zástupci jednotlivých sídel, významných podnikatelských subjektů a občanských sdružení, zaměstnanci městského úřadu s potřebnými znalostmi a zkušenostmi i případně rozdílnými pohledy na budoucnost města. Do přípravy Programu rozvoje se díky anketárnímu šetření zapojila i laická veřejnost z jednotlivých sídel. Realizace Programu rozvoje je ale manažerským úkolem, který vyžaduje podrobný dohled nad aktivitami města a dalších subjektů, které budou do realizace zapojeny. Pro tento úkol je třeba na základě zkušeností z jiných českých měst a podle programovacích zásad EU vytvořit a naplnit odpovídající struktury.

Vzhledem k tomu, že akční plán doposud nebyl zpracován, lze pro fázi implementace a monitoringu dát pouze obecná doporučení.

Implementaci jednotlivých opatření a aktivit, resp. konkrétních projektů v rámci Akčního plánu zajišťuje garant (u městských projektů většinou příslušný odbor Městského úřadu nebo jím zřizovaná organizace) buď vlastními silami, nebo prostřednictvím jiného subjektu – vybraného realizátora.

Na základě zkušeností z jiných měst lze v rámci městského úřadu uvažovat o zřízení funkce manažera strategického rozvoje, jehož úkolem by bylo sledovat, koordinovat a podporovat plnění Programu rozvoje jednotlivými guaranty. Manažer rozvoje by vedl aktuální přehled plnění jednotlivých projektů.

V souvislosti s finanční náročností jednotlivých projektů akčního plánu, jejichž garantem je město a jejich harmonogramem je nutné koordinovat investiční výdaje města. Buď manažer rozvoje, nebo příslušný finanční odbor městského úřadu by měl být pověřen pravidelným screeningem možných finančních zdrojů mimo městský rozpočet.

Realizaci projektů je nutné pravidelně **monitorovat** a vyhodnocovat, aby bylo zaručeno naplnění strategických cílů – opatření, jak byly definovány ve strategickém plánu. Klíčovými ukazateli, jež je třeba u jednotlivých projektů sledovat, jsou dodržení obsahové náplně projektu, plnění harmonogramu, sledování efektivity vynaložených prostředků a naplnění výstupů projektů, které mají přispět k plnění jednotlivých cílů definovaných v Programu rozvoje.

Doporučujeme, aby Pracovní skupina, byla aspoň v redukované podobě nebo i mírně upraveném složení zachována i pro fázi monitoringu. Tato pracovní skupina by ve spolupráci s manažerem strategického rozvoje sledovala postup realizace jednotlivých projektů. Komplexní monitoring by měla Pracovní skupina provádět minimálně 1x ročně. Výsledkem by měla být monitorovací zpráva, předložená poté ke schválení radě a zastupitelstvu města.

Platnost strategických dokumentů se většinou uvažuje na asi 20 let. Aby Program rozvoje po celou tuto dobu plnil svou funkci, je třeba provádět jeho pravidelnou **aktualizaci**. Nutné je periodicky aspoň po 2 letech aktualizovat akční plán. Aktualizaci dlouhodobé strategie lze doporučit ve 4 letých cyklech v souladu s délkou volebního období. Aktualizací se ověřuje, zda jsou, i s odstupem času, stále platné předpoklady, na nichž byl Program rozvoje postaven. Při aktualizaci je prováděn sběr statistických dat pro aktualizaci analytické části a jsou shromažďovány nové podněty a potřeby od zainteresovaných subjektů, na něž je plán zaměřen. Aktualizaci akčního plánu a dlouhodobé strategie je třeba provázat s rozpočtovým výhledem města. I aktualizovaný akční plán a dlouhodobá strategie by samozřejmě měly podléhat schválení radou a zastupitelstvem města.

6. Příloha č.1 - Prameny

- Analýza dopravy na území Libereckého kraje
- ARIS Web - <http://wwwinfo.mfcr.cz/cgi-bin/aris/iariscsc/charakteristika.pl?ico=831514>
- Bažantnice Ploužnice – <http://www.bazantnice.com>
- ČSÚ – Číselník územních jednotek Libereckého kraje k 1.1.2005
- ČSÚ – www.czso.cz - veřejná databáze
- ČSÚ – datové publikace ze Sčítání lidu, domů a bytů 2001
- Dnešní Ralsko (čtvrtletník, ročníky 2010 a 2011)
- Dopravní politika Libereckého kraje
- Dotazníkové šetření mezi podnikatelskými subjekty a obyvateli města, resp. jeho částí (SAUL + ARR – 2011)
- <http://max.af.czu.cz/kab/natural/text.htm> - Porovnání klimatické regionalizace ČR podle Moravce – Votýpky (1998) a Quitta (1971)
- <http://www.chmi.cz/meteo/ok/tr6190w.jpg> - Průměrná roční teplota vzduchu za období 1961-1990 [°C]. Česká republika
- <http://www.chmi.cz/meteo/ok/nsrz6190.jpg> - Normály ročních srážkových úhrnů 1961-90 [mm] (Metoda splinngu dr.Květoně a ing. Retta)
- <http://mestoralsko.cz> - Oficiální stránky Města Ralsko
- Integrovaný dopravní systém Libereckého kraje – <http://www.idol.cz>
- Integrovaný program ke zlepšení kvality ovzduší Libereckého kraje – Aktualizace 2009 (ATEM-Ateliér ekologických modelů, s. r. o.)
- Internetové stránky jednotlivých ekonomických subjektů
- Jízdní řády – <http://www.idos.cz>
- Krajský úřad Libereckého kraje, odbor rozvoje venkova, zemědělství a životního prostředí – zvláště velké a velké zdroje znečištění
- Mapa KČT č.15 Máchův kraj 1:50 000
- Mapový server životního prostředí LK - <http://maps.kraj-lbc.cz/mapserv/php/maps.php>
- Plán rozvoje vodovodů a kanalizací Libereckého kraje
- Podklady z MÚ Ralsko
- Portál MPSV - <http://portal.mpsv.cz/>
- Program rozvoje hospodářsky slabých oblastí – Podralsko (ARR, 2005-2006)
- Průzkumy a rozborů k Územnímu plánu města
- Registr ARES - <http://wwwinfo.mfcr.cz/ares/ares.html>
- Registr nemovitých kulturních památek – <http://monumnet.npu.cz>
- Rejstřík škol MŠMT – <http://www.rejskol.msmt.cz>
- Retrospektivní lexikon obcí Libereckého kraje (ČSÚ Liberec, 2003)
- ŘSD – Celostátní sčítání dopravy 2010
- <http://turistika.mestoralsko.cz>
- Ústav zdravotnických informací a statistiky (ÚZIS) - <https://snzr.uzis.cz/viewzz/rzz.htm>
- Územní plán obce Ralsko – Průzkumy a rozborů (SAUL, 2004), podklady pro nový ÚP (SAUL, 2011)
- Vojenské lesy a statky, s.p. – <http://www.vls.cz>
- Wikipedie – <http://cs.wikipedia.org>
- Zásady územního rozvoje Libereckého kraje (SAUL, s.r.o. Liberec, 2011)
- www.zanikleobce.cz

7. Příloha č.2 – Vyhodnocení ankety (dotazníků)

7.1. Dotazník ke zpracování Územního plánu a Programu rozvoje města

Prostřednictvím členů pracovní skupiny a pracovníků městského úřadu byl mezi občany obce Ralsko a jednotlivé podnikatelské subjekty distribuován níže uvedený dotazník. Verze pro podnikatele a pro obyvatele Horní Krupé a Kuřívod obsahovala pouze otázky č.1-4. Otázka č.5 byla součástí dotazníků jen v Ploužnici a Hvězdově. Návratnost dotazníků byla velmi variabilní mezi jednotlivými sídly. Největší účast na anketárním šetření byla zaznamenána v Horní Krupé (12 dotazníků), šetření se tedy zúčastnili všechny domácnosti! Velmi dobrá byla i účast ve Hvězdově (18 individuálních dotazníků), Náhlově (společný dotazník podepsaný 23 místními občany a další individuální dotazník), a Kuřívodech (11 dotazníků). Naopak v lokalitách Boreček a Hradčany – obec nebyl zodpovězen žádný dotazník, v lokalitě Hradčany – sídliště (Ploužnice) jen 2 dotazníky. Dotazník zodpovědělo celkem 6 podnikatelských subjektů. Celkem se tak anketárního šetření zúčastnilo 73 osob. Tímto bychom chtěli poděkovat všem členům pracovní skupiny, kteří zajistili distribuci dotazníků a všem občanům, kteří se anketárního šetření zúčastnili.

Text dotazníku:

1. Co považujete za hlavní hodnotu města, čeho si na svém městě nejvíce ceníte – z hlediska území/obecně?
2. S čím máte ve městě největší problémy, co se vám nelíbí – z hlediska území / obecně?
3. V čem vidíte hlavní rozvojový potenciál města, co by město mělo především rozvíjet – z hlediska území / obecně?
4. Jaké záměry (akce, projekty) týkající se rozvoje obce by dle vašeho názoru mělo město v následujících 10 letech realizovat – z hlediska území / obecně? (popř. přiložte zakres)
5. Souhlasíte se začleněním zastavěné části Hradčan do CHKO Kokořínsko? (ANO – NE)
6. Souhlasíte s vybudováním zpracovny odpadů popř. těžbou písku v lokalitě REMBAT? (ANO – NE)
7. Souhlasíte s průzkumem a eventuálně těžbou uranu? (ANO – NE)

7.2. Vyhodnocení ankety celkové a podle jednotlivých sídel

Vyhodnocení celého území obce

1.hlavní hodnota města

Celkem

CELKEM odpovědí	69
příroda, klidné prostředí, možnosti turistiky	66
možnosti pro výstavbu rodinných domů	1
možnost realizace podnikatelských záměrů nezatěžujících životní prostředí	1
levné bydlení	1
velikost obce	1
poloha	1
dopravní dostupnost	1
dobré podmínky pro průmyslovou velkovýrobu	1
dostatek podzemní vody	1

Horní Krupá

CELKEM odpovědí	12
příroda	11
možnosti pro turistiky	2
možnosti pro výstavbu rodinných domů	1
možnost realizace podnikatelských záměrů nezatěžujících životní prostředí	1

Hvězdov

CELKEM odpovědí	17
příroda, klidné prostředí	17

Kuřívody

CELKEM odpovědí	9
příroda, turistika	9
velikost obce	1

Náhlov

CELKEM odpovědí	24*
příroda	24*

* společný dotazník měl 23 podpisů

Ploužnice

CELKEM odpovědí	1
levné bydlení	1

o.s. Ralsko

CELKEM odpovědí	1
příroda	1

podnikatelé

CELKEM odpovědí	6
příroda	4
poloha	1
dopravní dostupnost	1
dobré podmínky pro průmyslovou velkovýrobu	1
dostatek podzemní vody	1

2.problémyCelkem

CELKEM odpovědí	45
dopravní obslužnost	19
špatná občanská vybavenost (zdravotnictví, pošta, obchody, noviny, dětské hřiště), špatné zásobování v obchodech	10
neprizpůsobiví spoluobčané, sociálně vyloučené lokality (Ploužnice, Náhlov), struktura obyvatel	7
zchátralé stavby	6
záměr těžby uranu	5
úprava veřejných prostranství, zeleně, chybějící park, nepořádek	5
špatná technická infrastruktura (kanalizace, vodovod)	4
černé skládky	4
otevřené jámy (okolo letiště, kanalizační jímky)	3
nezaměstnanost, chybějící pracovní příležitosti	2
špatná informovanost obyvatel	2
problémy při výstavbě rodinných domů - slabá nabídka, vysoké ceny pozemků	2
vedení města - komunikace s občany, podnikateli, způsob řízení města	2
velká rozloha a sídelní struktura obce	2
nedostatečná bezpečnost na přechodech a chybějící přechody	2
silniční infrastruktura - chybějící spojení, špatná kvalita	2
slabé čerpání dotací	1
rozšiřování zahrádkářské kolonie Kuřívody a Ploužnice	1
oplocení obory	1

Horní Krupá

CELKEM odpovědí	10
dopravní obslužnost	3
nepřízpůsobiví spoluobčané	3
dostupnost úřadů a další občanské vybavenosti	2
černé skládky	2
těžba uranu	1
malá informovanost o akcích	1
slabé čerpání dotací	1
rozšiřování zahrádkářské kolonie Kuřívody a Plouznice	1
stav ČOV Kuřívody	1

Hvězdov

CELKEM odpovědí	18
dopravní obslužnost	5
úprava území po sovětské armádě – kanalizační jímky, černé skládky	2
nepřízpůsobiví občané	2
zchátralé objekty	2
odkanalizování	2
záměr těžby uranu	2
oplocení obory	1
malá občanská vybavenost	1
těžká kamionová doprava do C.Bau	1
špatná informovanost obyvatel	1
vedení města	1
úprava rybníků ve Hvězdově	1
velká rozloha obce	1
nedokončený vodovod	1
začlenění zastavěné části Hradčan do CHKO	1

Kuřívody

CELKEM odpovědí	11
špatná dopravní obslužnost	8
chybí lékař	4
chybí zubař	3
chybí pošta	3
chybí obchody	3
špatné zásobování obchodů	2
chybí dětské hřiště	2
nepořádek (ruiny domů, vraky aut, špína apod.)	2
chybí park	2
chybí pracovní příležitosti	1
chybí prodej novin a časopisů	1
chybí kamerový systém a orientační tabule na sídlišti	1
chybí přechod	1
sídelní struktura - více částí obce	1
asfaltová plocha vedle motorestu	1

Náhlov

CELKEM odpovědí	1
devastované domy, neopravená zeleň, stav veřejných prostranství, slabá nabídka pro výstavbu rodinných domů	1
nezaměstnanost	1

Ploužnice

CELKEM odpovědí	2
špatná dopravní obslužnost	1
otevřené jámy okolo letiště	1
nedostatečná bezpečnost na přechodech	1
velké CZT, ČOV, fotovoltaické elektrárny; SAP, letiště, zpracování odpadů, spalovna, pískovna, ukládání nebezpečných odpadů, těžba uranu	1
vymezení obce (spádovost je do okolních měst, ne do Kuřívod)	1

o.s.Ralsko

CELKEM odpovědí	1
nefunkční silniční síť	1
dlouhodobý a neřešený rozpor mezi chráněnými zdroji podzemní vody a ložisky uranu	1
vytváření sociálně vyloučených lokalit stavbou sociálních bytů - Ploužnice, Náhlov	1

podnikatelé

CELKEM odpovědí	2
pozůstatky staveb po sovětské armádě	1
stav infrastruktury	1
sociální struktura obyvatel a vedení města	1
chybějící chodník Ploužnice - Mimoň	1
vysoké ceny pozemků pro výstavbu rodinných domů - blokáce výstavby	1
technická infrastruktura - chybí kanalizace Hvězdov, Ploužnice, vodovod, kanalizace Náhlov, ČOV Hradčany, vodovod Boreček	1
zlepšit přístup vedení města k podnikatelům a investorům	1
nutná objížďka z Ploužnice do Hradčan přes Mimoň	1

3.hlavní rozvojový potenciálCelkem

CELKEM odpovědí	68
rozvoj cestovního ruchu, turistiky, cykloturistiky, volnočasových aktivit	45
podpora tvorby pracovních míst, podpora podnikání, rozvoj průmyslové zóny, výroby	40
ochrana přírody	7
rozvoj bydlení (individuální bytová výstavba)	7
rozvoj občanské vybavenosti (i rekonstrukce starých objektů)	6
výstavba dětských hřišť	4
silniční infrastruktura (vyřešit křižovatky v Kuřívodech, spojnice Červený Vrch nebo Skelná Huť - Hradčany, obnova silniční sítě bez zásahu do obory Židlov)	3
zřízení chovatelské kolonie	2
prodej pozemků chovatelům	2
cílevědomé hospodaření s pozemky, zalesňování nevyužitých pozemků	1
nákladní letiště Hradčany	1
zahuštění osvětlení	1
chodník Hvězdov - Mimoň	1
dopravní obslužnost	1
rozvoj chatové oblasti	1
zřízení odpočinkové zóny	1
vymezení lokalit a komunikací pro turistiku - omezit turistiku	1
rozvoj platící klientely v honitbách	1

Horní Krupá

CELKEM odpovědí	10
tvorba pracovních míst	4
turistika, sport, volný čas	4
cyklostezky	1
nákladní letiště Hradčany, evropská lesní rezervace Ralsko	1
oprava zámku	1
zalesnění špatně využitelných pozemků	1
cílevědomé hospodaření s pozemky	1
realizace společných projektů s ostatními subjekty v oblasti	1

Hvězdov

CELKEM odpovědí	17
turistika (i cyklo), rekreace, sport	12
zachování přírody	4
rozvoj bydlení	4
pracovní příležitosti	2
dětské hřiště	2
zahuštění osvětlení	1
chodník Hvězdov - Mimoň	1
dopravní obslužnost	1
rozvoj školství, obchodní zóna, služby	1
rozvoj sportovního vyžití	1
rozvoj občanské vybavenosti	1

Kuřívody

CELKEM odpovědí	11
vytváření pracovních míst, podpora podnikání	6
cestovní ruch, turistika, cykloturistika	2
rozvoj průmyslové zóny	2
zřízení chovatelské kolonie	2
prodej pozemků chovatelům	2
rekonstrukce kulturního domu	1
dětské hřiště	1
rozvoj služeb	1
řešení křižovatky v Kuřívodech	1
rozvoj chatové oblasti	1
zřízení odpočinkové zóny	1

Náhlov

CELKEM odpovědí	24*
spolupráce s podnikateli (zaměstnanost), cykloturistika, rekreace	23*
příroda	1
cestovní ruch - obnova starých cest, značení pro pěší	1

* společný dotazník měl 23 podpisů

Ploužnice

CELKEM odpovědí	1
dětská hřiště, lavičky	1

o.s. Ralsko

CELKEM odpovědí	1
stanovit lokality ochrany přírodních zdrojů	1

realizace dopravně nezatěžující a nezávadné výroby	1
individuální bytová výstavba	1
obnova silniční sítě bez zásahu do obory Židlov	1
spojnice Červený vrch nebo Skelná Huť-Hradčany	1
<u>podnikatelé</u>	

CELKEM odpovědi	5
rozvoj infrastruktury pro turistiku	3
podpora individuální bytové výstavby	2
investice do areálů po sovětské armádě	2
drobné podnikání	1
podpora podnikání - ze strany státu i města	1
vymezení lokalit a komunikací pro turistiku - omezit turistiku	1
rozvoj platící klientely v honitbách	1
rekonstrukce bývalé ruské školy v Plouznici - škola, obchody, zdravotnictví	1

4.záměry

Celkem

CELKEM odpovědi	41
<u>dopravní infrastruktura</u>	
silnice - oprava, zkapacitnění, lokální úpravy	10
cyklostezky	8
výstavba chodníků	7
posílení dopravní obslužnosti	6
rekonstrukce havarijních můstků Hvězdov	1
<u>technická infrastruktura</u>	
výstavba kanalizace a ČOV	5
výstavba vodovodu	2
posílení veřejného osvětlení	2
výstavba plynovodu Bělá - Kuřívody	1
<u>bytová výstavba a rekonstrukce domovního fondu</u>	
výstavba rodinných domů, prodej parcel pro výstavbu	8
využití chátrajících budov (kulturní dům Kuřívody, škola Plouznice)	6
rekonstrukce a výstavba bytů	3
stavba domu s pečovatelskou službou	2
umožnit vznik chatových osad	1
<u>občanská vybavenost</u>	
výstavba dětských hřišť	5
zřízení obchodů	3
otevření zdravotního střediska	3
otevření pošty	2
stavba víceúčelového hřiště - sportovní areál	2
zřízení parku	2
instalace laviček	2
rozšíření kapacity ZŠ a MŠ	1
zřízení klubovny pro mládež	1
výstavba bazénu	1
zachovat cvičiště Agility ve Hvězdově	1
zřízení městského objektu a provozování nějaké činnosti v každém sídle	1
zřízení hřbitova	1
zřízení domova důchodců	1

<u>cestovní ruch</u>	
rozvoj turistické infrastruktury, CR	4
tvorba plánu rozvoje turistiky	1
přístav pod mostem Ploučnice s veřejnými WC	1
<u>ekologie, ochrana životního prostředí</u>	
likvidace starých zátěží - stavby po sovětské armádě, černé skládky	2
zachování biokoridoru v okolí Ploužnického potoka	1
zlepšení městské zeleně	1
<u>ekonomika</u>	
tvorba pracovních míst, podpora podnikání, rozvoj průmyslové zóny	5
investice do technologií	1
omezení fotovoltaických elektráren	1
využití letiště	1
<u>mezilidské vztahy, prevence kriminality</u>	
větší zapojení občanů a jejich lepší komunikace	2
projekty na zlepšení soužití s nepříznivými	1
kamerový systém	1
rozšíření městské policie	1
vytvořit podmínky pro činnost o.s.Ralsko	1
změna vedení města	1
tvorba územního plánu	1

Horní Krupá

CELKEM odpovědí	7
cyklostezky	3
prodej parcel, stavba rodinných domů, domu s pečovatelskou službou	1
využití letiště a budov po armádě	1
oprava silnic, méně fotovoltaických elektráren	1
investice do technologií	1
technická infrastruktura	1
rozšíření parkovišť pro návštěvníky	1
chodníky	1

Hvězdov

CELKEM odpovědí	15
odkanalizování	5
cyklostezky	4
dopravní obslužnost	3
výstavba rodinných domů	3
komunikace, cesty	3
rekonstrukce a výstavba bytů	3
posílení osvětlení	2
řešení co s chátrající školou	2
chodníky	2
likvidace chátrajících staveb po sovětské armádě, černých skládek	1
dokončení vodovodu	1
dětské hřiště	1
tvorba pracovních míst	1
rekonstrukce havarijních můstků Hvězdov	1
projekty na zlepšení soužití s nepříznivými	1

plán rozvoje turistiky	1
územní plán	1
změna vedení města	1
zapojení občanů	1
rozšíření kapacity ZŠ a MŠ	1
řešení chátrajícího kulturního domu Kuřívody	1
zachování biokoridoru v okolí Ploužnického potoka	1

Kuřívody

CELKEM odpovědí	11
dětské hřiště	4
otevření potravin, obchodů	3
otevření zdravotního střediska	2
otevření pošty	2
rozvoj průmyslové zóny	2
autobusové spojení	2
rekonstrukce kulturního domu	2
zřízení parku	2
instalace laviček	2
víceúčelové hřiště - sportovní areál	2
dopravní opatření (kruhový objezd, retardér)	2
chodník	2
cestovní ruch	1
kamery systém	1
rozšíření městské policie	1
klubovna pro mládež	1
bazén	1
zlepšení městské zeleně	1
řešení zchátralých budov	1
podpora podnikatelských záměrů	1

Náhlov

CELKEM odpovědí	1
lepší dopravní spojení jednotlivých sídel	1
lepší komunikace mezi občany jednotlivých sídel - patriotismus	1
Náhlov, Jabloneček, Ploužnice, Hvězdov- město by mělo iniciovat prodej parcel pro výstavbu rodinných domů	1
město by mělo v každém sídle vlastnit svůj objekt a něco prospěšného v něm provozovat	1

Ploužnice

CELKEM odpovědí	1
hřbitov, dům se soustředěnou péčí, domov důchodců, ordinace zubaře a lékaře	1
umožnit vznik chatových osad	1

o.s.Ralsko

CELKEM odpovědí	1
bez podpory státu nelze nic postavit	1
zachovat cvičiště Agility ve Hvězdově	1
chodníky v Náhlově a Ralsku k muzejním expozicím	1
vytvořit podmínky pro činnost o.s.Ralsko	1

Podnikatelé

CELKEM odpovědí	5
dopravní infrastruktura - silnice, chodník, cyklostezka Ploužnice - Mimoň	4
výstavba rodinných domů	3
rozvoj turistické infrastruktury	2
likvidace pozůstatků po sovětské armádě	1
najít strategického investora	1
přístav pod mostem Ploučnice s veřejnými WC	1
plynovod Bělá-Kuřívody	1

5. souhlasíte se začleněním zastavěné části Hradčan do CHKO KokořínskoCelkem

ANO	11
NE	8

Hvězdov

ANO	11
NE	7

Ploužnice

ANO	0
NE	1

6. Souhlasíte s vybudováním zpracovny odpadů popř. těžbou písku v lokalitě REMBATCelkem

ANO	5
NE	16

Hvězdov

ANO	5*
NE	13

* - 1 odpověď – jen pro těžbu písku, 1 odpověď – za předpokladu průhledného výběrového řízení a diskuse

Náhlov, Ploužnice, o.s.Ralsko

ANO	0
NE	1

Ve všech 3 lokalitách byl vyplněn jeden dotazník se stejným výsledkem

7. Souhlasíte s průzkumem a eventuálně těžbou uranuCelkem

ANO	0
NE	21

Hvězdov

ANO	0
NE	18

Náhlov, Ploužnice, o.s.Ralsko

ANO	0
NE	1

Ve všech 3 lokalitách byl vyplněn jeden dotazník se stejným výsledkem

Vyhodnocení jednotlivých částí obce**Horní Krupá****1.hlavní hodnota města**

Bez odpovědi

2.problémy

CELKEM odpovědí	7
změna názvu sídla	3
dopravní obslužnost	2
chybí obchod s potravinami	1
dostupnost úřadů	1
fotovoltaické elektrárny, obec se zbavuje pozemků a nemovitostí	1
nekonceptní prodej pozemků	1

3.hlavní rozvojový potenciál

CELKEM odpovědí	8
rekreační oblast	2
cyklostezky	2
doprava a komunikace	2
pracovní příležitosti	1
vrátit do Středočeského kraje	1

4.záměry

CELKEM odpovědí	11
oprava komunikace, odvod srážkové vody	6
stavba vodovodu	3
stavba plynovodu	1
ubytování, občerstvení	1
zalesňování	1
projekty vytvářející pracovní místa	1
vytvoření místa pro odpočinek - park, lavičky	1
zesílení signálu pro internetové připojení	1

Hvězdov**1.hlavní hodnota města**

Bez odpovědi

2.problémy

CELKEM odpovědí	6
sídlo na okraji zájmu města	3
nedostatečná dopravní obslužnost - autobus nezajíždí na konec sídla k Blízalce	1
úprava rybníků - měla se opravit hráz	1
málo investic	1

3.hlavní rozvojový potenciál

Bez odpovědi

4.záměry

CELKEM odpovědí	4
odkanalizování	2

posílení veřejného osvětlení	2
oprava komunikací	2
posílení dopravní obslužnosti	2
dokončení vodovodu	1
rekonstrukce havarijních můstků	1
výstavba rodinných domů	1
rekonstrukce bytů	1
výstavba dětského hřiště	1
výstavba chodníku do Mimoně	1
tvorba pracovních míst	1

Kuřivody

Odpovědi pouze pro celou obec

Náhlov**1.hlavní hodnota města**

CELKEM odpovědí	23*
příroda	23*
kulturní zajímavosti	23*

* společný dotazník měl 23 podpisů

2.problémy

CELKEM odpovědí	24*
nezaměstnanost a související problémy (kriminalita), přitvrdit na neplatiče	23*
nevyhovující vodovod a kanalizace	1

* společný dotazník měl 23 podpisů

3.hlavní rozvojový potenciál

CELKEM odpovědí	1
výstavba rodinných domů na pozemku ve vlastnictví města	1

4.záměry

CELKEM odpovědí	24*
oprava vodovodu	24*
opravit, opлотit a hlídat dětské hřiště (pracovník zaměstnaný obcí)	23*
zřídit obchod se základními potravinami	23*
upravit jízdní řád (odjezd již v 5:00 a ne 5:30)	23*
opravit vodovod (nenechat podnikateli)	23*
svážení dětí z Náhlova do MŠ, ZŠ	23*
zaměstnat lidi v připravovaných projektech	23*

* společný dotazník měl 23 podpisů

Ploužnice**1.hlavní hodnota města**

Bez odpovědi

2.problémy

CELKEM odpovědí	1
velké sídliště	1

3.hlavní rozvojový potenciál

Bez odpovědi

4.záměry

CELKEM odpovědí	1
zřízení ZŠ a jídelny	1
posílení dopravní obslužnosti - více autobusů do Mimoně	1
zřízení obchodního centra, novinového stánku	1